

Załącznik do Uchwały
nr 77/2019
Rady Nadzorczej NFOŚiGW
z dn. 18 kwietnia 2019 r.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

SPRAWOZDANIE z działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2018 roku

**Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej**

Warszawa, kwiecień 2019 r.

Spis treści

I. Władze Narodowego Funduszu	4
II. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2018 r.	6
III. Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2018 r.	12
III.1. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2018 r.	12
III.1.1. Tabele realizacji Planu finansowego.....	14
IV. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym w 2018 r.	22
V. Program priorytetowy „Czyste Powietrze”	25
VI. Zarządzanie Funduszem Niskoemisyjnego Transportu	27
VII. Finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich	28
VII.1. Wstęp	28
VII.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	29
VII.2.1. Wstęp.....	29
VII.2.2. Działanie 1.1 – Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.....	33
VII.2.3. Działanie 1.2 – Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.....	34
VII.2.4. Działanie 1.3 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach	35
VII.2.5. Działanie 1.5 – Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu.....	38
VII.2.6. Działanie 1.6 – Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	40
VII.2.7. Poddziałanie 1.6.2 – Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji	41
VII.2.8. Działanie 2.1 – Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska	42
VII.2.9. Działanie 2.2 – Gospodarka odpadami komunalnymi	43
VII.2.10. Działanie 2.3 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach.....	44
VII.2.11. Działanie 2.4 – Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna.....	45
VII.2.12. Działanie 2.5 – Poprawa jakości środowiska miejskiego	47
VII.3. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy.....	48
VII.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	49
VII.5. ISPA (2000-2003)/Fundusz Spójności (2004-2006)	50
VII.6. Pozostałe środki europejskie i ich współfinansowanie	51
VII.6.1. Program na rzecz ochrony środowiska i klimatu LIFE.....	51
VII.6.2. Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE	53
VII.6.3. Ekologiczny Fundusz Partnerski SIDA	53
VII.7. Refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych	53
VII.7.1. Refundacja kosztów pomocy technicznej w ramach PO IiŚ 2014-2020 oraz programu operacyjnego Pomoc Techniczna	54
VII.7.2. Refundacja kosztów wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego	54
VII.7.3. Refundacja kosztów Projektu Budowania Potencjału Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w Polsce	55
VII.7.4. Refundacja kosztów doradztwa i zarządzania projektem „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”	55
VII.7.5. Refundacja kosztów obsługi Systemu Zielonych Inwestycji	55
VIII. Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2018 r.	56

VIII.1.	Wstęp	56
VIII.2.	Finansowanie przedsięwzięć ze środków własnych Narodowego Funduszu realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich.....	56
VIII.2.1.	Wstęp.....	56
VIII.2.2.	Tabele finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2018 r.....	57
VIII.2.3.	Ochrona wód	64
VIII.2.4.	Gospodarka wodna.....	65
VIII.2.5.	Ochrona atmosfery i klimatu	66
VIII.2.6.	Ochrona powierzchni ziemi	69
VIII.2.7.	Ochrona przyrody i krajobrazu	70
VIII.2.8.	Górnictwo	71
VIII.2.9.	Geologia.....	72
VIII.2.10.	Monitoring Środowiska	73
VIII.2.11.	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków ..	74
VIII.2.12.	Edukacja ekologiczna	75
VIII.2.13.	Generator Koncepcji Ekologicznych – GEKON.....	76
VIII.2.14.	Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej	77
VIII.2.15.	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION	77
VIII.2.16.	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	77
VIII.2.17.	Inne kierunki i formy finansowania ochrony środowiska	78
IX.	Działalność Biura Narodowego Funduszu w 2018 r.....	79
IX.1.	Kadra pracownicza Narodowego Funduszu	79
IX.1.1.	Zatrudnienie	79
IX.1.2.	Zarządzanie zasobami ludzkimi	80
IX.1.3.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników	80
IX.2.	Polityka przeciwdziałania nadużyciom finansowym w Narodowym Funduszu	81
X.	Informacja dotycząca realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji.....	81
XI.	Załączniki	86
	Załącznik 1	86
	Załącznik 2	89
	Załącznik 3	93
	Załącznik 4	97
XII.	Spis rysunków.....	100
XIII.	Spis tabel.....	100

I. Władze Narodowego Funduszu

RADA NADZORCZA

Roman Niżnikowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej
Marek Ryszka – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej (do 23.04.2018 r.)
Stanisław Wincenciak – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej (od 23.04.2018 r.)
Michał Baj
Mirosław Czekaj
Beata Kalinowska (od 23.04.2018 r.)
Krzysztof Masiuk
Andrzej Matysiak
Paweł Mazurkiewicz
Zbigniew Myczkowski
Tomasz Popławski (do 23.04.2018 r.)
Kazimierz Suszyński
Marek Tramś
Janusz Wojdalski

W 2018 r. odbyło się 17 posiedzeń Rady Nadzorczej, na których przyjęto łącznie 156 uchwał.

W trakcie 2018 r. Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu rozpatrywała wnioski Zarządu, o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w kwocie o równowartości powyżej **1.000.000** euro, w przypadku dofinansowania w formie pożyczki, oraz w kwocie o równowartości powyżej **500.000** euro, w przypadku dotacji.

Rada Nadzorcza uchwaliła Plan działalności oraz programy priorytetowe na 2018 rok. W 2018 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwały w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Narodowego Funduszu za rok obrotowy 2017, a także Sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu w 2017 roku. Ponadto uchwaliła projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2019 r. oraz Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym na rok budżetowy 2019 oraz lata 2020-2021.

Rada Nadzorcza dokonała również zmiany Zasad udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu oraz listy programów priorytetowych na 2018 r.

Rada Nadzorcza przeprowadzała okresowe oceny postępu w realizacji Planu finansowego oraz Planu działalności Narodowego Funduszu na 2018 r.

ZARZĄD

Kazimierz Kujda – Prezes Zarządu
Dominik Bąk – Zastępca Prezesa Zarządu
Anna Ewa Król – Zastępca Prezesa Zarządu (od 26.02.2018 r.)
Artur Szymon Michalski – Zastępca Prezesa Zarządu
Piotr Woźny – Zastępca Prezesa Zarządu (od 1.06.2018 r.)
Roman Wójcik – Zastępca Prezesa Zarządu (do 31.03.2018 r.)

W 2018 r. Zarząd Narodowego Funduszu zebrał się na 136 posiedzeniach, na których przyjęto 837 uchwał. W zakresie uchwał dotyczących finansowania przedsięwzięć proekologicznych, Zarząd podjął 178 uchwał dotyczących finansowania w formie dotacji, 147 uchwał dotyczących finansowania w formie pożyczki, 31 uchwał dotyczących przekazania środków państwowym jednostkom

budżetowym, oraz 6 uchwał dotyczących udzielenia dopłat dla gmin i powiatów w zakresie zbierania i przekazania do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Zarząd Narodowego Funduszu realizując zadania określone, w szczególności w art. 400k ustawy Prawo ochrony środowiska, (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.) koncentrował się na działaniach zapewniających pełne wykorzystanie środków europejskich, niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, które dotyczyły m.in.

- wypracowania propozycji uproszczeń ułatwiających wybór projektów do dofinansowania, wdrażanie i rozliczanie projektów programu PO IiŚ 2014-2020;
- propozycji przesunięć środków pomiędzy działaniami PO IiŚ 2014-2020, ukierunkowanych na pełne wykorzystanie, przyznanej na Program alokacji;
- wdrażania programów priorytetowych Narodowego Funduszu; w szczególności programu Czyste Powietrze;
- zapewnienia sprawnego funkcjonowania Ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE, w ramach działania 1.3.3 PO IiŚ 2014-2020;
- wdrażania Projektu budowania potencjału Programu LIFE, ukierunkowanego na upowszechnianie informacji na temat Programu LIFE i pozyskanie szerokiego spektrum grup docelowych, działających na rzecz ochrony środowiska i klimatu, a także pomoc w przygotowaniu najwyższej jakości wniosków LIFE i efektywnego wykorzystania dostępnych na ten cel środków;
- funkcjonowania Narodowego Funduszu w zakresie zarządzania Funduszem Niskoemisyjnego Transportu.

Oprócz tego Zarząd Narodowego Funduszu podejmował decyzje, inicjował prace i prowadził nadzór m.in. nad:

- przyjęciem dokumentów przedkładanych następnie Radzie Nadzorczej, m.in. Zasad udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu, Kryteriów wyborów przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu, Listy przedsięwzięć priorytetowych;
- uchwalaniem oraz zmianą programów priorytetowych;
- wyborem przedsięwzięć do dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i jego udzielaniem;
- uchwaleniem projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2019 r. oraz projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym na rok budżetowy 2019 oraz lata 2020-2021;
- innymi działaniami w zakresie wdrażania projektów w unijnej perspektywie finansowej 2014-2020;
- bieżącą analizą i kontrolą sytuacji finansowej Narodowego Funduszu w 2018 r.;
- analizą zgodności wydatkowania środków z programami priorytetowymi, kryteriami wyboru przedsięwzięć do dofinansowania i Planem działalności Narodowego Funduszu na 2018 rok.

Istotny element działalności Zarządu Narodowego Funduszu stanowiły prace nad zapewnieniem sprawnego funkcjonowania największego zarówno pod względem finansowym (budżet 103 mld zł), jak i liczby potencjalnych odbiorców (4 mln gospodarstw domowych) programu priorytetowego Narodowego Funduszu – programu „Czyste Powietrze” (w 2018 r. wpłynęło 25,5 tys. wniosków na kwotę prawie 550 mln zł – więcej informacji w rozdziale V).

Drugim obszarem, którego realizacja stymulowana była działaniami Zarządu Narodowego Funduszu było przejęcie zarządzania Funduszem Niskoemisyjnego Transportu. W toku prowadzonych prac zawarta została w dniu 26 października 2018 r. umowa pomiędzy Ministrem Energii, a Narodowym Funduszem określająca szczegółowe zasady współpracy Narodowego Funduszu oraz dysponenta FNT.

Prowadzony był również nadzór nad szeregiem obszarów umożliwiających realizację zarządzania FNT od uzgadniania kwestii merytorycznych po księgowo, informatyczne, organizacyjne – krótko opisane w rozdziale VI.

II. Synteza działalności Narodowego Funduszu w 2018 r.

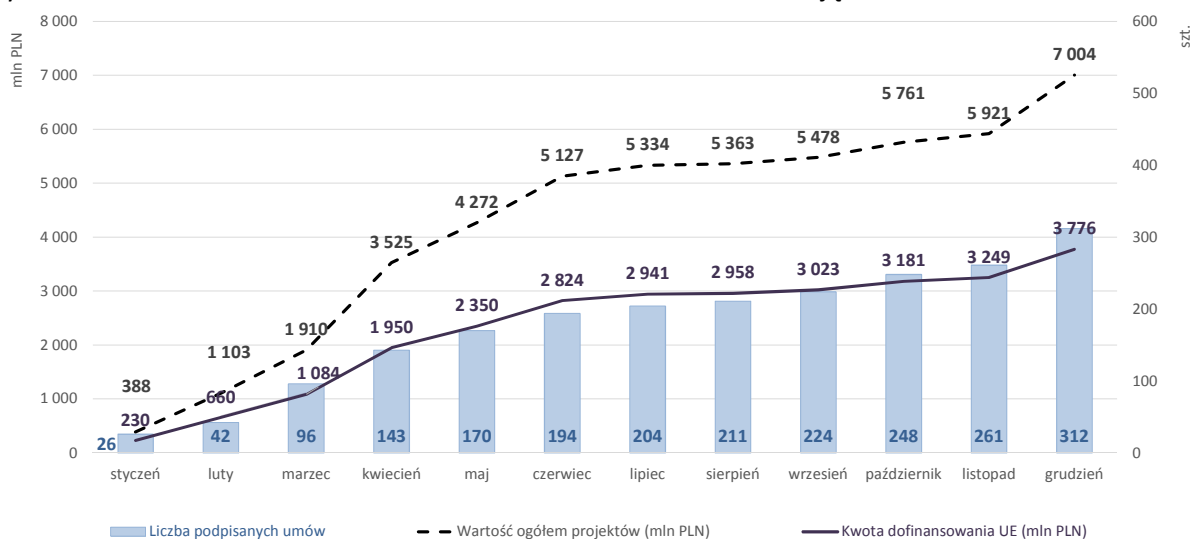
Najistotniejszym elementem działalności Narodowego Funduszu w 2018 r. były prace służące absorpcji bezzwrotnych środków europejskich (ogłaszanie konkursów, nabór i ocena wniosków, a także podpisywanie i rozliczanie umów), dostępnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Przy wystąpieniu znacznych opóźnień i barier systemowych w początkowej fazie wdrażania Programu, konieczne było podejmowanie dodatkowych działań w celu przyspieszenia podpisywania umów i wypłacania środków PO liś 2014-2020. Możliwość pełnego wykorzystania dostępnych kwot (łącznie prawie **20** mld zł) wystąpi jedynie w sytuacji realizacji wskaźników pośrednich i docelowych uzgodnionych w trakcie negocjacji z Komisją Europejską. Należy mieć na uwadze, że po 2023 r. poniesione przez beneficjentów koszty nie będą uznawane za kwalifikowane i nie będą mogły podlegać refundacji z budżetu UE.

W 2018 r. z inicjatywy Narodowego Funduszu odbyło się 12 spotkań (łącznie w latach 2016 - 2018 r. było to 46 spotkań) dotyczących wdrażania PO liś 2014-2020 z udziałem przedstawicieli Instytucji Zarządzającej (Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju), Instytucji Pośredniczących (Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Energii), Instytucji Wdrażającej oraz w miarę potrzeby przedstawicieli innych Instytucji (np. beneficjentów – w tym np.: PGW Wody Polskie).

W wyniku tych spotkań, jak również innych inicjatyw Narodowego Funduszu, udało się wypracować rozwiązania ułatwiające wybór projektów do dofinansowania, wdrażanie i rozliczanie projektów, co wpływa na przyspieszenie realizacji założonych celów w zakresie certyfikacji środków PO liś 2014-2020. Z wybranych rozwiązań może korzystać nie tylko Narodowy Fundusz, ale również inne instytucje wdrażające PO liś 2014-2020. Stanowią one istotną pomoc i wytyczną dla wnioskodawców i beneficjentów tego Programu, ułatwiając rozliczenia projektów oraz wpływając na przyspieszenie realizacji założonych celów w zakresie certyfikacji środków PO liś 2014-2020.

Pomimo istniejących jeszcze w 2018 r. barier we wdrażaniu PO liś 2014-2020 w Narodowym Funduszu podpisano w tym roku 312 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE przekraczającą **3.776** mln zł dla inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej **7.004** mln zł. Łącznie w okresie wdrażania PO liś 2014-2020, wg stanu na koniec 2018 r. Narodowy Fundusz zawarł 1.033 umowy na **16.312** mln zł dofinansowania ze środków europejskich, przy wartości kosztorysowej wynoszącej **30.100** mln zł. Oznacza to, że z alokacji będącej w dyspozycji Narodowego Funduszu rozdysponowane zostało 80% dostępnego budżetu.

Rysunek 1 Zawieranie umów w ramach PO IiŚ 2014-2020 narastająco w 2018 r.

W 2018 r. do Narodowego Funduszu złożono 596 wniosków o środki PO IiŚ 2014-2020 na kwotę prawie **4.893** mln zł.

Narodowy Fundusz kontynuował także udzielanie dofinansowania ze środków własnych (m.in. na współfinansowanie przedsięwzięć PO IiŚ 2014-2020), w ramach którego wpłynęły 1.162 wnioski na kwotę **6.406** mln zł. Tak więc łączne wnioskowane w 2018 r. dofinansowanie ze środków własnych i obsługiwanych przez Narodowy Fundusz środków europejskich sięgnęło **11.299** mln zł, przy koszcie całkowitym przedsięwzięć wynoszącym **24.055** mln zł.

łącznie w 2018 r. w ramach środków własnych i europejskich podpisano 914 umów, realizujących przedsięwzięcia o wartości kosztorysowej sięgającej **13.430** mln zł, przy kwocie udzielonego dofinansowania **7.462** mln zł

W tabeli 1 przedstawiono syntetyczną informację o liczbie i kwotach zawartych przez Narodowy Fundusz w latach 2016-2018 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z wyszczególnieniem:

- dotacji ze środków europejskich, obsługiwanych przez rachunki Narodowego Funduszu lub na podstawie zleceń płatności do Banku Gospodarstwa Krajowego (głównie środki PO IiŚ);
- finansowania ze środków własnych Narodowego Funduszu.

Tabela 1 Liczba i kwoty zawartych w latach 2016-2018 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej – zestawienie syntetyczne (tys. zł)

Poz.	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków i przy udziale Narodowego Funduszu	Wykonanie 2016 r.		Wykonanie 2017 r.		Wykonanie 2018 r.		Wskaźnik kwoty zawartych umów	
		liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	liczba zawartych umów (szt.)	kwota zawartych umów (tys. zł)	2018 r. vs. 2016 r. 8/4 (%)	2018 r. vs. 2017 r. 8/6 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków europejskich obsługiwanych przez NFOŚiGW (I.1+I.2), z tego:	235	3 719 947	584	8 188 184	312	3 775 506	101%	46%
I.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	180	3 678 022	549	8 154 954	312	3 775 506	103%	46%
I.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy 2009-2014	55	41 925	35	33 230	0	0	0%	0%
II	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych NFOŚiGW (II.1+II.2+II.3), z tego:	1 562	1 519 089	622	1 810 103	602	3 686 084	243%	204%
II.1	Finansowanie pożyczkowe	58	497 765	92	1 052 387	111	1 566 918	315%	149%
II.2	Finansowanie dotacyjne	1 503	821 324	529	691 930	490	1 909 166	232%	276%
II.3	Finansowanie kapitałowe	1	200 000	1	65 786	1	210 000	105%	319%
III	Razem finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków obsługiwanych i w dyspozycji (I+II)	1 797	5 239 036	1 206	9 998 287	914	7 461 590	142%	75%
IV	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć realizowanych w wyniku zawarcia umów o współfinansowanie ze środków i przy udziale Narodowego Funduszu		12 176 272		20 961 428		13 429 953	110%	64%

Ze środków własnych, jak również środków europejskich wypłaconych przez BGK i będących w dyspozycji Narodowego Funduszu środków europejskich beneficjentom dofinansowania wypłacono w 2018 r. łącznie ponad **4.082** mln zł, tj. 190% wielkości wypłaconej w 2017 r.

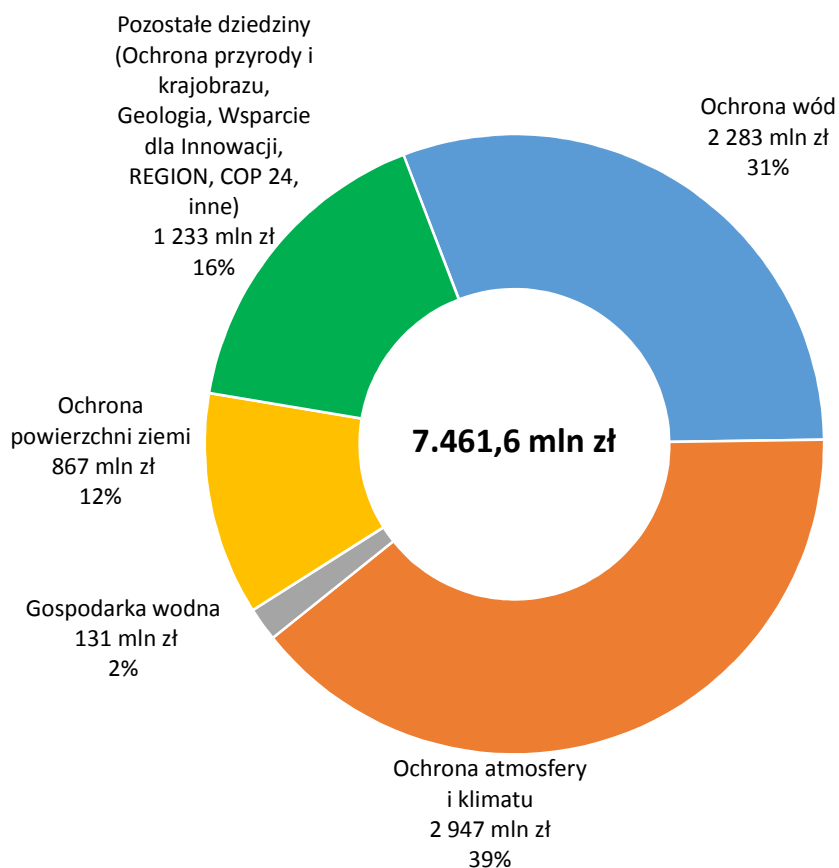
W ujęciu wypłat na finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych przy udziale środków europejskich wydatkowano w 2018 r. **2.685** mln zł, tj. 66% ogółu środków przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (w 2017 r. 52%).

Narodowy Fundusz wspierał również inne przedsięwzięcia, których realizacja nie angażuje środków europejskich, ale są one niezbędne dla realizacji polityki zrównoważonego rozwoju i wynikają m.in. ze Strategii działania Narodowego Funduszu. Na ten rodzaj przedsięwzięć wydatkowano łącznie **1.398** mln zł, tj. 34% ogółu środków.

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na znaczący wzrost kwoty udzielanego dofinansowania, przy ograniczeniu liczby zawieranych umów, co świadczy o postępującej koncentracji działań Narodowego Funduszu na wdrażaniu dużych projekty infrastrukturalnych, których okres realizacji wynosi kilka lat, a wypłaty środków są dokonywane na podstawie udokumentowanych kosztów poniesionych przez beneficjentów (faktury). Mając na uwadze fakt, że wypłaty środków podążają za realizacją inwestycji, a największe umowy zostały podpisane w 2016 i 2017 r., planuje się, że kumulacja wypłat z PO liŚ 2014-2020, następująca po 2018 r., wpłynie na zwiększenie ogólnej kwoty wypłat po tym roku. Wynika to z cyklu realizacji i rozliczania realizowanych przedsięwzięć w ramach którego, po podpisaniu umowy następuje realizacja inwestycji, a następnie wypłata pieniędzy.

Zawieranie umów z zakresu PO liŚ 2014-2020 to również czynnik determinujący strukturę finansowania ochrony środowiska w ujęciu dziedzinowym.

Rysunek 2 Struktura dziedzinowa finansowania ochrony środowiska dla umów zawieranych przez Narodowy Fundusz w 2018 r.

Po raz pierwszy od kilku lat największe środki zostały zakontraktowane w umowach z zakresu ochrony atmosfery i klimatu wpisujące się w cele Krajowego Pakietu Czystego Powietrza przygotowywanego do realizacji przez Narodowy Fundusz i wojewódzkie fundusze. Nakierowanie działań na ochronę powietrza, w tym walkę ze smogiem pozwoliło alokować kwotę **2.947** mln zł, w tym zakontraktowanie **1.004** mln zł na zadania z programu „Czyste Powietrze” udostępnione wojewódzkim funduszom ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W dziedzinie ochrony wód, decydującym czynnikiem o wielkości udzielonego dofinansowania było alokowanie środków w działaniu 2.3 PO liŚ 2014-2020, w ramach którego Narodowy Fundusz zawarł w 2018 r. 112 umów na dofinansowanie ze środków europejskich na kwotę **1.815** mln zł (poz. 2.3 tabeli 9).

Kolejne obszary działalności, w których zaalokowano znaczne środki to ochrona powierzchni ziemi w szczególności finansowana ze środków europejskich w ramach działania 2.2 i 2.5 PO liŚ 2014-2020, gdzie zawarto umowy na kwotę **786** mln zł (58 umów).

W 2018 r. Narodowy Fundusz w dalszym ciągu prowadził działania zmierzające do poprawy i optymalizacji funkcjonowania kontroli zarządczej, a także realizowanych procesów. W tym celu opracowano tabelę pn.: „Delegowanie uprawnień i odpowiedzialności w procesie dofinansowania przedsięwzięć ze środków NFOŚiGW”, porządkującą odpowiedzialność za podejmowane decyzje, w

tym upraszczającą i przyspieszającą ich podejmowanie. Kontynuując porządkowanie procesów opracowano także regulacje wewnętrzne dotyczące monitorowania spłat należności z tytułu udzielonych pożyczek oraz postępowania z tzw. trudnymi pożyczkami.

Prowadzone były działania zapewniające adekwatną do występującego zaangażowania refundację kosztów i wydatków na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych Biura Narodowego Funduszu. W wyniku podjętych działań z kwoty **100,5** mln zł kosztów funkcjonowania Narodowego Funduszu wraz z wydatkami inwestycyjnymi własnymi organów i Biura Narodowego Funduszu refundacji ze środków zagranicznych oraz ze środków zobowiązań wieloletnich podlegała w 2018 r. kwota **57,7** mln zł (57,4%).

Na koniec 2018 r. stan środków pieniężnych, uwzględniający wycenę niezapadłych odsetek, wyniósł **7.208** mln zł i był wyższy o **722** mln zł, tj. o 11%, od stanu środków pieniężnych na koniec 2017 r. Na obserwowane zwiększenie wpłynęły głównie łączne zmiany podnoszące stan środków ewidencjonowanych w ramach zobowiązań wieloletnich o **697** mln zł (m.in. OZE i efektywność energetyczna – wzrost o **623** mln zł; górnictwo – wzrost o **110** mln zł; gospodarowanie odpadami – spadek o **59** mln zł).

Ekologiczny aspekt działalności Narodowego Funduszu w 2018 r. zaprezentowano w tabeli 2, w której przedstawiono wybrane efekty ekologiczne i rzeczowe, reprezentatywne dla trzech głównych obszarów ochrony środowiska, tj. ochrony klimatu i atmosfery, ochrony wód i gospodarki wodnej oraz ochrony powierzchni ziemi. Efekty zaprezentowano w podziale na planowane do osiągnięcia, tj. wynikające z umów zawartych w 2018 r. oraz uzyskane, tj. wynikające z umów zakończonych (potwierdzonych) ekologicznie lub rzeczowo w 2018 r.

Tabela 2 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w Narodowym Funduszu w 2018 r. w porównaniu do 2017 r.

Poz.	Dziedzina	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu*			
				z umów zawartych		z umów zakończonych	
				2017	2018	2017	2018
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ochrona klimatu i atmosfery	Zwiększenie produkcji energii cieplnej i elektrycznej	tys. MWh/rok	654	155,7	316,3 **	984,6 **
		Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	tys. MWh/rok	225,6	175,1	462,8	371,4
		Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	3 965,2	4 320,3	406,2	171,4
		Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	1 037,6	1 004,9	895,5 ***	914,8 ***
		Zmniejszenie emisji dwutlenku siarki	tys. Mg/rok	0,5	5,3	48,6	9,4
		Zmniejszenie emisji tlenków azotu	tys. Mg/rok	0,2	0,4	6,1	1
		Zmniejszenie emisji pyłu	tys. Mg/rok	0,11	1,57	1,85	0,67
		Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	391	244	389	58
2	Ochrona powierzchni ziemi	Ograniczenie masy składowanych odpadów	tys. Mg/rok	25,3	110	362,1	1 500,3
		Masa odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	tys. Mg/rok	-	-	37,2	80
		Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji	ha	62	99	451	10
3	Ochrona wód i gospodarka wodna	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	tys. RLM	1 987,3	407,6	762,9	85,3
		Przepestowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji	tys. RLM	1 079,1	2 673,5	706,9	415,8
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	km	2 419	1 487	124	405
		Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	609	252	48	21
		Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową	tys. osób	77	11,8	777	43

* - podczas agregacji wartości efektów ogółem, uniknięto ponownego przedstawiania wartości z umów realizowanych w ramach PO IiŚ oraz w ramach jego współfinansowania ze środków NFOŚiGW

** - w tym wprowadzenie do Krajowego Systemu Energetycznego energii elektrycznej wytworzonej przez przyłączone elektrownie wiatrowe (433,1 tys. MWh/rok w 2018 r. oraz 237,3 tys. MWh/rok w 2017 r.)

*** - w tym uniknięcie emisji dwutlenku węgla w wyniku pracy przyłączanych elektrowni wiatrowych (323,4 tys. Mg/rok w 2018 r. oraz 181,5 Mg/rok w 2017 r.)

W zakresie niektórych, większych pod względem wartości, wskaźników wykazywanych w tabeli 2 należy wskazać, że:

- 1) W zakresie ochrony klimatu i atmosfery wartość wskaźnika „Zwiększenie produkcji energii cieplnej i elektrycznej” oraz „Ilości ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla” osiągnięto przede wszystkim poprzez potwierdzanie efektów dla przedsięwzięć realizowanych w ramach programu priorytetowego „System zielonych inwestycji” („GIS – Green Investment Scheme”) oraz w obszarze MF EOG i NMF. W przypadku efektów związanych z energią, wynikających z umów zawartych, prezentowane wartości to w większości rezultat umów podpisywanych w ramach I osi priorytetowej PO IiŚ 2014-2020.
- 2) W zakresie ochrony powierzchni ziemi prezentowaną wartość „Ograniczenia masy składowanych odpadów” uzyskano głównie dzięki potwierdzeniu efektu dla przedsięwzięcia związanego ze

zmianą lokalizacji, rozbudową i rozszerzeniem działalności Zakładu Przerobu Odpadów Wydobywczych CTL Haldex S.A. z Sosnowca w ramach programu priorytetowego „Racjonalna gospodarka odpadami”. Wartość planowana do osiągnięcia wynika z kolei z umowy podpisanej w ramach tego samego programu priorytetowego, w związku z budową zakładu przerobu stłuczki szklanej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną przez Rhenus Recycling Polska Sp. z o. o.

- 3) W zakresie ochrony wód wartości osiągane dla poszczególnych pozycji są przede wszystkim rezultatem potwierdzania efektów dla przedsięwzięć realizowanych w ramach programów priorytetowych: „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach” oraz „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych – REGION”. Natomiast wartości dla umów zawartych wynikają głównie z ich podpisywania w ramach działania 2.3 PO LiŚ 2014-2020 bądź też z jego współfinansowania.
- 4) Wartość efektu „Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową”, wpisującego się w dziedzinę gospodarki wodnej, związana jest z jego potwierdzaniem dla umów realizowanych w ramach programu priorytetowego „Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych”. Wartość planowana do osiągnięcia wynika już jednak z dofinansowania udzielanego poprzez działanie 2.1 PO LiŚ 2014-2020.

W dalszej części Sprawozdania przedstawiono działalność Narodowego Funduszu w 2018 r., prezentując wykonanie za 2018 r. Planu finansowego (rozdział III) i Planu finansowego w ujęciu zadaniowym (rozdział IV). Pokazano dotychczasowe postępy we wdrażaniu przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich (rozdział VI). W rozdziale VIII zaprezentowano informację o wypłacie środków oraz o głównych efektach ekologicznych i rzeczowych uzyskanych z prowadzonej działalności w ujęciu poszczególnych obszarów (dziedzin) funkcjonowania Narodowego Funduszu. Informacja o wdrażaniu strategii działania Narodowego Funduszu, polityce przeciwdziałania nadużyciom finansowym, kadrze Narodowego Funduszu zamieszczona została w rozdziale IX. W rozdziale X przedstawiono informację dotyczącą dotychczasowego stanu realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji. Rozdział VI i rozdział V prezentują nowe obszary działalności Narodowego Funduszu tj. odpowiednio informację o zarządzaniu Funduszem Niskoemisyjnego Transportu oraz wdrażanie programu „Czyste Powietrze”.

Dodatkowo w załącznikach do Sprawozdania zawarty jest wyciąg podstawowych danych finansowych prezentowanych w Sprawozdaniu finansowym Narodowego Funduszu za 2018 r. (załącznik 1), wydatkowanie środków i kwoty podpisanych umów w 2018 r. w układzie programów priorytetowych (odpowiednio załącznik 2 i załącznik 3), zestawienia złożonych wniosków o dofinansowanie i zawartych umów w 2018 r. (załącznik 4).

III. Realizacja Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2018 r.

III.1. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w 2018 r.

Projekt Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2018 r. został uchwalony przez Radę Nadzorczą w dniu 28 lipca 2017 r. Projekt Planu opracowano na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1154), na formularzu PF-OSPR określonym w załączniku nr 6. W dniu 7 listopada 2018 r. Rada Nadzorczą uchwaliła projekt zmiany Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2018 r., dotyczący przesunięć kosztów w ramach pozycji podatki i opłaty, który następnie w dniu 6 grudnia 2018 r. uzyskał aprobatę Ministra Środowiska, po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Finansów Publicznych.

W części A tabeli projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu zaprezentowano stan na początek i koniec roku wybranych pozycji bilansowych, przychody, koszty oraz wynik finansowy, a także informacje o kwotach planowanych dotacji z budżetu państwa, środki na wydatki majątkowe i środki przyznane innym podmiotom. W części B zaprezentowano tabelę Planu finansowego w ujęciu kasowym, w tym planowany stan środków pieniężnych na początek i koniec roku oraz zaplanowane dochody i wydatki. W częściach C i D, o charakterze danych uzupełniających, przedstawiono odpowiednio zobowiązania zaliczane do państwowego długu publicznego według wartości nominalnej oraz wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów. W części E zawarte zostały informacje dotyczące nakładów na aktywa trwałe oraz środków na wydatki majątkowe. W części F projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu zamieszczono dane o charakterze statystycznym, w ujęciu memoriałowym i kasowym, obejmujące w szczególności informację o wydatkach na bezzwrotne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w układzie form dofinansowania oraz odbiorców dofinansowania w szczególności określonej w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.).

Na tabelę Planu finansowego Narodowego Funduszu, zamieszczoną w załączniku nr 14 do ustawy budżetowej na rok 2018, składały się części A i D. Część D oznaczono w załączniku do ustawy budżetowej literą B.

III.1.1. Tabele realizacji Planu finansowego

Plan finansowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – części A oraz B przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2018 r. i jego wykonanie (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Część A Plan finansowy w układzie memoriałowym

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2017 r.	na 2018 r.	w 2018 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:	x	x	x	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	5 817 114	6 663 873	7 308 637	110%	126%
1.1	Środki pieniężne	5 002 431	5 852 564	6 486 014	111%	130%
1.2	Należności krótkoterminowe, w tym:	814 683	811 309	822 622	101%	101%
1.2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	790 738	787 363	796 988	101%	101%
1.2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	271 576	271 576	284 529	105%	105%
1.3	Zapasy	0	0	0	--	--
2	Należności długoterminowe, w tym:	5 048 428	4 938 479	4 601 250	93%	91%
2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	5 048 428	4 938 479	4 601 250	93%	91%
2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	1 273 783	1 246 041	1 049 391	84%	82%
3	Zobowiązania, w tym:	39 077	45 891	36 106	79%	92%
3.1	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów	0	0	0	--	--
3.2	wymagalne	0	0	0	--	--
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	1 862 677	1 508 720	1 606 771	106%	86%
1	Przychody z prowadzonej działalności, z tego:	1 535 415	1 180 400	1 314 338	111%	86%
1.1	Przychody netto ze sprzedaży produktów sprzedanych NFZ	0	0	0	--	--
1.2	Przychody z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne	0	0	0	--	--
1.3	Oplaty i kary za korzystanie ze środowiska*	296 720	355 000	373 992	105%	126%
1.4	Oplaty eksploatacyjne i koncesyjne	272 677	280 000	277 108	99%	102%
1.5	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne **	518 997	430 000	620 201	144%	119%
1.6	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej	416 374	80 000	784	1%	0%
1.7	Pozostałe opłaty i składki	30 647	35 400	42 253	119%	138%
2	Dotacje z budżetu państwa	70 510	65 000	48 935	75%	69%
3	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	421	1 000	90	9%	21%
4	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	0	0	84	--	--
5	Pozostałe przychody, w tym:	256 331	262 320	243 324	93%	95%
5.1	Odsetki (np. z tytułu udzielonych pożyczek), w tym:	236 365	253 850	237 785	94%	101%
5.1.1	Odsetki od depozytów u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych	87 017	103 000	99 240	96%	114%
5.2	Środki otrzymane od jednostek spoza sektora finansów publicznych	0	0	0	--	--
5.3	Równowartość odpisów amortyzacyjnych	151	164	0	0%	0%
III	KOSZTY OGÓŁEM	833 637	1 405 800	983 316	70%	118%
1	Koszty funkcjonowania	92 992	104 600	98 156	94%	106%
1.1	Amortyzacja	3 880	5 600	4 050	72%	104%
1.2	Materiały i energia	1 421	1 400	1 398	100%	98%
1.3	Usługi obce	4 828	7 500	4 932	66%	102%
1.4	Wynagrodzenia, z tego:	65 762	68 600	68 415	100%	104%
1.4.1	osobowe	64 896	67 200	67 196	100%	104%
1.4.2	bezosobowe	866	1 400	1 219	87%	141%
1.4.3	pozostałe	0	0	0	--	--
1.5	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	60	0	0	--	0%
1.6	Składki, z tego na:	10 978	12 700	11 705	92%	107%
1.6.1	ubezpieczenie społeczne	9 801	11 200	10 459	93%	107%
1.6.2	Fundusz Pracy	1 177	1 500	1 246	83%	106%
1.6.3	Fundusz Emerytur Pomostowych	0	0	0	--	--
1.7	Płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	0	0	0	--	--
1.8	Podatki i opłaty, w tym:	1 512	1 640	1 522	93%	101%
1.8.1	podatek akcyzowy	0	0	0	--	--
1.8.2	podatek od towarów i usług (VAT)	0	0	0	--	--
1.8.3	opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	622	600	560	93%	90%
1.8.4	podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	251	270	232	86%	93%
1.8.5	opłaty na rzecz budżetu państwa	57	100	76	76%	134%
1.8.6	pozostałe podatki i opłaty	582	670	654	98%	112%
1.9	Pozostałe koszty funkcjonowania	4 551	7 160	6 134	86%	135%

Część A cd)

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2017 r.	na 2018 r.	w 2018 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
2	Koszty realizacji zadań, w tym:	641 532	1 200 000	786 109	66%	123%
2.1	- środki przekazane innym podmiotom	641 532	1 200 000	786 109	66%	123%
3	Pozostałe koszty, w tym:	99 113	101 200	99 051	98%	100%
3.1	Środki na wydatki majątkowe	0	0	0	--	--
IV	WYNIK BRUTTO (poz. II - III)	1 029 040	+102 920	+623 455	606%	61%
V	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO	0	0	0	--	--
1	Podatek dochodowy od osób prawnych	0	0	0	--	--
2	Pozostałe obciążenia wyniku finansowego	0	0	0	--	--
2.1	Wpłata do budżetu państwa (np. z zysku, nadwyżki środków finansowych)	0	0	0	--	--
VI	WYNIK NETTO (poz. IV - V)	1 029 040	+102 920	+623 455	606%	61%
VII	DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA	x	x	x	x	x
1	Dotacje ogółem, z tego:	70 510	65 000	48 935	75%	69%
1.1	- podmiotowa	0	0	0	--	--
1.2	- przedmiotowa	0	0	0	--	--
1.3	- celowa	0	0	0	--	--
1.4	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	46 710	51 178	43 302	85%	93%
1.4.1	w tym: na współfinansowanie	8 926	5 121	4 732	92%	53%
1.5	- celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	23 800	13 822	5 633	41%	24%
1.5.1	w tym: na współfinansowanie	145	78	6	8%	4%
1.6	- na inwestycje i zakupy inwestycyjne	0	0	0	--	--
VIII	ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE (nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne)	3 422	6 796	2 390	35%	70%
IX	ŚRODKI PRZYZNANE INNYM PODMIOTOM	641 532	1 200 000	786 109	66%	123%
X	STAN NA KONIEC ROKU:	x	x	x	x	x
1	Środki obrotowe, w tym:	7 308 637	5 880 026	8 041 603	137%	110%
1.1	Środki pieniężne	6 486 014	5 068 717	7 207 562	142%	111%
1.2	Należności krótkoterminowe, w tym:	822 622	811 309	834 041	103%	101%
1.2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	796 988	787 363	819 864	104%	103%
1.2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	284 529	271 576	280 902	103%	99%
1.3	Zapasy	0	0	0	--	--
2	Należności długoterminowe, w tym:	4 601 250	5 465 590	4 351 292	80%	95%
2.1	z tytułu udzielonych pożyczek	4 601 250	5 465 590	4 351 292	80%	95%
2.2	od jednostek sektora finansów publicznych	1 049 391	1 379 038	911 864	66%	87%
3	Zobowiązania, w tym:	36 106	46 101	32 407	70%	90%
3.1	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów	0	0	0	--	--
3.2	wymagalne	0	0	0	--	--

* - w planie i wykonaniu tej pozycji prezentowane są także opłaty wynikające z ustawy Prawo wodne.

** - w planie i wykonaniu tej pozycji prezentowane są również opłaty wynikające z ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Część B. Dane uzupełniające

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik	Wskaźnik
		w 2017 r.	na 2018 r.	w 2018 r.	5/4	5/3
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	6 472 907	5 062 340	7 170 227	142%	111%
1.1	- depozyty overnight (O/N)	457 807	598 058	162 752	27%	36%
1.2	- depozyty terminowe	6 015 100	4 464 282	7 007 475	157%	116%

Przepływy środków pieniężnych w układzie zobowiązań wieloletnich w 2018 r. przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4 Środki pieniężne Narodowego Funduszu w 2018 r. – układ źródeł finansowania (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Stan środków na początek 2018 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan środków na koniec 2018 r. (3+4-5)
1	2	3	4	5	6
1	Geologia - opłaty i kary wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze	291 643	138 554	114 684	315 513
2	Górnictwo - opłaty i kary wynikające z ustawy Prawo geologiczne i górnicze	389 243	138 554	28 574	499 223
3	Pozwolenia zintegrowane - opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	20 510	1 018	713	20 815
4	OZE i efektywność energetyczna - opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne, ustawy o efektywności energetycznej, ustawy o odnawialnych źródłach energii	4 116 244	807 562	184 258	4 739 549
5	Substancje kontrolowane - opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową	8 679	23	543	8 159
6	Biokomponenty i biopaliwa - kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	459	13	0	472
7	Handel uprawnieniami do emisji - opłaty za przyznanie uprawnień do emisji	22 258	20 097	21 277	21 079
8	Kary wynikające z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	82	291	0	373
9	Gospodarowanie odpadami	460 625	154 036	212 942	401 719
10	Razem zobowiązania wieloletnie	5 309 744	1 260 148	562 991	6 006 902
11	Powierzone środki europejskie, w tym LIFE	239	986	90	1 135
12	Środki pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji	35 352	6 087	3 069	38 370
13	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	391	86	0	477
14	Fundusz podstawowy	1 140 288	1 204 885	1 184 495	1 160 678
15	RAZEM (10+11+12+13+14)	6 486 014	2 472 192	1 750 645	7 207 562

Wpływy i wydatki środków finansowych w ujęciu pozycji szczegółowych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5 Wpływy i wydatki środków finansowych w 2018 r. w porównaniu do 2017 r. (dane w zaokrągleniu do tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2017 r.	Wykonanie w 2018 r.	Wskaźnik 4/3
1	2	3	4	5
1	Stan środków pieniężnych na początek roku	5 002 431	6 486 014	129,7%
2	Wpływy	2 738 942	2 472 192	90,3%
2.1	Wpływy dotacji z budżetu państwa	69 761	49 383	70,8%
2.2	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	0	986	
2.3	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	0	84	
2.4	Wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska	296 720	285 217	96,1%
2.5	Wpływy z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych	272 677	277 108	101,6%
2.6	Wpływy z tytułu opłat produktowych	9 630	15 221	158,1%
2.7	Wpływy z opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 448	974	67,3%
2.8	Wpływy z opłat z ustawy - Prawo wodne	10 180	88 775	872,1%
2.9	Wpływy z opłat i kar z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz przypadające NFOŚiGW opłaty za NO _x i SO ₂	21 453	20 013	93,3%
2.10	Wpływy z opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	-16 332	1 472	-9,0%
2.11	Wpływy z kar wynikających z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	2	13	650,0%
2.12	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne	518 997	557 170	107,4%
2.13	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o odnawialnych źródłach energii	464	63 031	13584,3%
2.14	Wpływy z opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej	416 374	784	0,2%
2.15	Wpływy z kar wynikających z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	500	352	70,4%
2.16	Wpływy z opłat i kar wynikających z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	185	505	273,0%
2.17	Wpływy z tytułu kar wynikających z ustawy o odpadach	3 034	3 329	109,7%
2.18	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	22	84	381,8%
2.19	Wpływy z kar wynikających z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	62	291	469,4%
2.20	Wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów (bez marży banków)	149 389	139 654	93,5%
2.21	Wpływy z tytułu zwrotu rat pożyczek i kredytów	818 868	820 960	100,3%
2.22	Wpływy z tytułu przychodów z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych	87 032	101 980	117,2%
2.23	Spadek salda pożyczek na zachowanie płynności finansowej (kapitał)	37 010	1 447	3,9%
2.24	Zwroty niewykorzystanych pożyczek	10 248	27 932	272,6%
2.25	Zwroty nierozliczonych zaliczek z tytułu dofinansowania państwowych jednostek budżetowych	11 580	14 878	128,5%
2.26	Pozostałe wpływy	19 638	549	2,8%
3	Wydatki	1 255 359	1 750 645	139,5%
3.1	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek	465 977	674 374	144,7%
3.2	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie dotacji (bez umorzeń)	467 738	634 375	135,6%
3.3	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie kapitałowej	65 786	210 000	319,2%
3.4	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	157 520	129 862	82,4%
3.5	Wydatki z tytułu kosztów bieżących działalności	78 864	94 697	120,1%
3.6	Wydatki środków europejskich (rozliczanych bilansowo)	3	0	0,0%
3.7	Wydatki i zakupy inwestycyjne własne	3 422	2 390	69,8%
3.8	Wyplacone i nierozliczone zaliczki na dofinansowanie państwowych jednostek budżetowych	14 878	3 484	23,4%
3.9	Pozostałe wydatki	1 171	1 463	124,9%
4	Stan środków pieniężnych na koniec roku	6 486 014	7 207 562	111,1%

Część A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu

W części A tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu zaprezentowano stan na początek i koniec roku wybranych pozycji bilansowych, przychody, koszty oraz wynik finansowy, a także dotacje z budżetu państwa, środki na wydatki majątkowe i środki przyznane innym podmiotom.

III.1.1.1. Stan na początek i koniec roku

W pozycjach Stan na początek roku (poz. I części A tabeli 3) oraz Stan na koniec roku (poz. X części A tabeli 3) zaplanowano, zgodnie z formularzem PF-OSPR, stan środków obrotowych, środków pieniężnych, zapasów, należności oraz zobowiązań.

Zakres pozycji Środki obrotowe (poz. I.1 i X.1 części A tabeli 3) odpowiada pozycji Aktywa obrotowe, wykazywanej w bilansie Narodowego Funduszu. W 2018 r. kwota środków obrotowych uległa zwiększeniu z kwoty **7.308.637** tys. zł do **8.041.603** tys. zł, tj. o **732.966** tys. zł. W wyniku realizacji wyższego, niż prognozowano, stanu środków pieniężnych na początek 2018 r., wzrostu przychodów z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz niższego poziomu wydatków na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz z tytułu niższych kosztów funkcjonowania, stan środków pieniężnych na koniec 2018 r. był wyższy, w porównaniu do stanu na początek roku, o **721.548** tys. zł i wyniósł **7.207.562** tys. zł. Stan należności krótkoterminowych na koniec 2018 r. był wyższy w stosunku do stanu na początek roku o **11.419** tys. zł i wyniósł **834.041** tys. zł. Zobowiązania (poz. I.3 i X.3 części A tabeli 3), uległy zmniejszeniu z kwoty **36.106** tys. zł do **32.407** tys. zł, tj. o **3.699** tys. zł.

III.1.1.2. Przychody

Na pozycję Przychody ogółem (poz. II części A tabeli 3) składały się przychody z prowadzonej działalności, dotacje z budżetu państwa, środki otrzymane z Unii Europejskiej, środki od innych jednostek sektora finansów publicznych oraz pozostałe przychody. Przychody ogółem w Planie finansowym zaplanowano w kwocie **1.508.720** tys. zł. W 2018 r. zrealizowano przychody w wysokości **1.606.771** tys. zł, tj. o **98.051** tys. zł więcej niż zaplanowano. Poziom przychodów z 2018 r. był niższy od wielkości uzyskanej w 2017 r. o **255.906** tys. zł. Przychody z prowadzonej działalności (poz. II.1 części A tabeli 3), przy bardzo ograniczonym wpływie Narodowego Funduszu na ich wykonanie, wyniosły **1.314.338** tys. zł, tj. 111% wielkości planowanej. Na przychody z prowadzonej działalności składają się przychody z tytułu: opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne, ustawy o odnawialnych źródłach energii i ustawy o efektywności energetycznej, opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz pozostałych opłat i kar.

W 2018 r. przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska, o których mowa w art. 284 i 298 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, oraz wykazywane łącznie z nimi przychody wynikające z art. 299 ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. wyniosły **373.992** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **355.000** tys. zł.

Przychody z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych w 2018 r. wyniosły **277.108** tys. zł, wobec wielkości planowanej w kwocie **280.000** tys. zł. Przychody te są wynikiem wnoszenia opłat, ustalanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2126, z późn. zm.).

Przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 755, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2389, z późn. zm.) wyniosły **620.201** tys. zł wobec wielkości zaplanowanej na 2018 r. w wysokości **430.000** tys. zł. Do realizacji wyższego

wykonania przychodów przyczyniło się występowanie łagodnych warunków atmosferycznych na przełomie 2017 i 2018 r., wpływających na ograniczenie podaży świadectw pochodzenia energii z kogeneracji. W następstwie realizacji niższej liczby świadectwa pochodzenia energii, znaczna część podmiotów została zobowiązana ustawą Prawo energetyczne do uiszczenia opłaty zastępczej na rachunek Narodowego Funduszu.

Przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (t.j.: Dz. U. z 2016 r. poz. 831, z późn. zm.) wyniosły **784** tys. zł przy wielkości zaplanowanej na 2018 r. w kwocie **80.000** tys. zł (przy wykonaniu w 2017 r. na poziomie **416.374** tys. zł) Biorąc pod uwagę nowe regulacje, ilość wydanych do tej pory świadectw efektywności energetycznej oraz ich ceny na Towarowej Giełdzie Energii S.A. założono, że w 2018 r. realizacja obowiązku odbędzie się w mniejszym stopniu poprzez uiszczenie opłat zastępczych. Niemniej jednak stopień umorzonych świadectw efektywności energetycznej był jeszcze wyższy niż założono na etapie opracowania Planu finansowego, co przełożyło się na bardzo niską realizację tej pozycji.

Pozostałe przychody z tytułu opłat i kar zaplanowano na **35.400** tys. zł. Ich realizacja wyniosła łącznie **42.253** tys. zł. Do tej grupy przychodów zaliczono w 2018 r. przychody z tytułu:

- opłat i kar z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz opłat za NO_x i SO₂: **20.013** tys. zł
- opłat produktowych: **15.221** tys. zł
- kar z ustawy o odpadach: **3.329** tys. zł
- opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji: **1.472** tys. zł
- opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego: **974** tys. zł
- kar z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów: **352** tys. zł
- opłat i kar z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym: **505** tys. zł
- kar wynikających z art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska: **291** tys. zł
- nawiązek wymierzanych na podstawie art. 47 Kodeksu karnego: **84** tys. zł
- kar z ustawy o biokomponentach i biopaliwach: **13** tys. zł

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa (poz. II.2 części A tabeli 3) w wysokości **65.000** tys. zł. Wykonanie przychodów z dotacji z budżetu państwa wyniosło **48.935** tys. zł. Uzasadnienie odchylenia przedstawione zostało w rozdziale III.1.1.5.

W pozycji II.3 w części A tabeli 3 przedstawiono informację o środkach otrzymanych z Unii Europejskiej, która w przypadku Narodowego Funduszu dotyczy Projektu budowania potencjału Programu LIFE, ukierunkowanego na upowszechnianie informacji na temat Programu LIFE i pozyskanie szerokiego spektrum grup docelowych, działających na rzecz ochrony środowiska i klimatu, a także pomoc w przygotowaniu najwyższej jakości wniosków LIFE i efektywnego wykorzystania dostępnych na ten cel środków. W 2018 r. wykonanie tej pozycji wyniosło **90** tys. zł i dotyczy kwoty kosztów tego zakresu działalności poniesionych w 2018 r. Obserwowane odchylenie jest skutkiem prezentacji w rachunku zysków i strat współmiernych przychodów i kosztów (wpływy wyniosły **986** tys. zł).

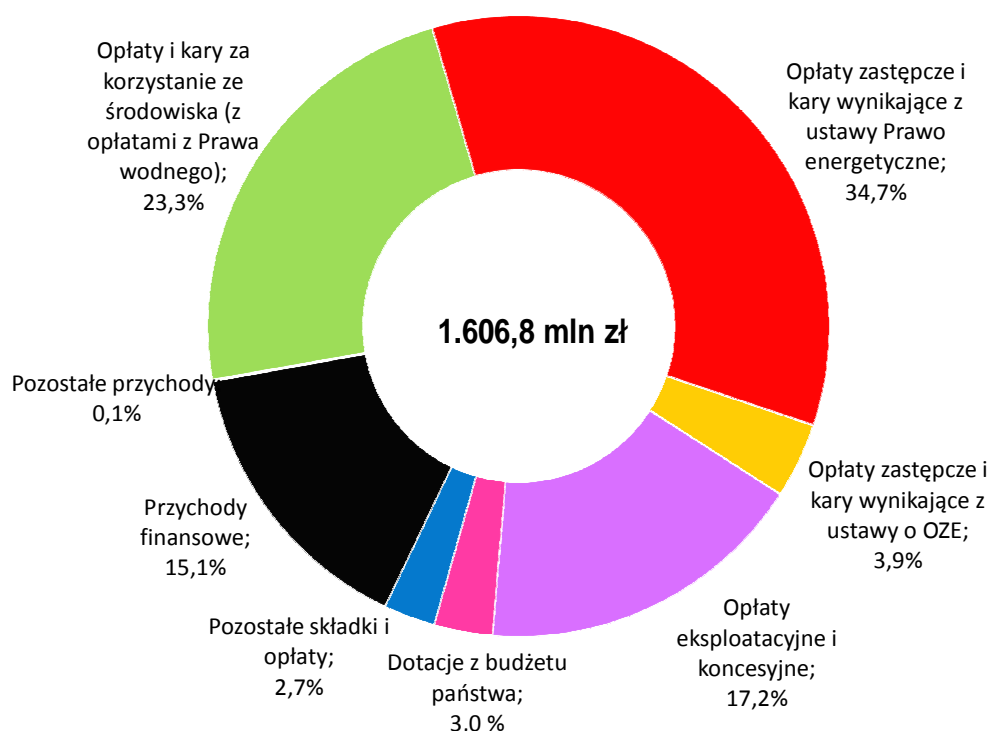
W pozycji środki od innych jednostek sektora finansów publicznych (poz. II.4 części A tabeli 3) przedstawiono kwotę uzyskanej refundacji kosztów zarządzania przez Narodowy Fundusz, utworzonego w czerwcu 2018 r. państwowego funduszu celowego - Funduszu Niskoemisyjnego Transportu. Na etapie tworzenia Planu finansowego, ani jego późniejszej zmiany nie były znane wielkości ani zasady refundacji kosztów, ustalone ostatecznie w październiku 2018 r. Wykazana kwota refundacji w wysokości **84** tys. zł obejmuje przede wszystkim koszty wynagrodzeń i pochodnych pracowników obsługujących fundusz celowy.

Na pozostałe przychody (poz. II.5 części A tabeli 3) składały się przychody finansowe oraz pozostałe przychody operacyjne. W 2018 r. przychody wykazywane w tej pozycji wyniosły **243.324** tys. zł, przy wielkości planowanej na **262.320** tys. zł. Na wykonanie tej pozycji planistycznej składały się:

- przychody z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów: **138.544** tys. zł
- przychody z oprocentowania lokat i rachunków bankowych wraz z niezapadłymi odsetkami: **99.241** tys. zł
- zysk z tytułu rozchodu aktywów finansowych: **2.623** tys. zł
- pozostałe przychody finansowe: **2.081** tys. zł
- pozostałe przychody operacyjne: **835** tys. zł

Rysunek 3 Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2018 r.

III.1.1.3. Koszty

Kategoria Koszty ogółem (poz. III części A tabeli 3) obejmuje:

- koszty funkcjonowania (amortyzacja, materiały i energia, usługi obce, wynagrodzenia z wyodrębnieniem wynagrodzeń osobowych, bezosobowych i pozostałych, składki na: ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Emerytur Pomostowych, płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań, podatki i opłaty oraz pozostałe koszty funkcjonowania);
- koszty realizacji zadań z wyodrębnieniem środków przekazanych innym podmiotom;
- pozostałe koszty, w których zaplanowano pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

W 2018 r. koszty funkcjonowania zrealizowano w kwocie **98.156** tys. zł (poz. III.1 części A tabeli 3), tj. 94% wielkości ujętej w Planie finansowym. W pozycji kosztów funkcjonowania wykazywane są koszty utrzymania organów i Biura Narodowego Funduszu, wśród których dominują wynagrodzenia w wysokości **68.415** tys. zł (poz. III.1.4 części A tabeli 3) oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy w łącznej kwocie **11.705** tys. zł. Niepełne wykonanie planowanych kosztów wynika przede wszystkim z oszczędności w ramach planowanych usług obcych (**-2.568** tys. zł) oraz

kosztów amortyzacji (-1.550 tys. zł) w związku z przesunięciem terminu rozbudowy systemów informatycznych i zakupu oprogramowania w Narodowym Funduszu.

W tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu prezentowana jest pozycja Koszty realizacji zadań (poz. III.2 części A tabeli 3) i pozycja szczegółowa Środki przekazane innym podmiotom (poz. III.2.1 części A tabeli 3), w których zaplanowano koszty dotacyjnego finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Narodowego Funduszu. W ramach pozycji „Środki przekazane innym podmiotom”, w której wykazywany jest poziom udzielonego bezzwrotnego dofinansowania zadań w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w 2018 r. zrealizowano kwotę **786.109** tys. zł, tj. 65% wielkości planowanej. Kwota ta odpowiada w 2018 r. sumie prezentowanej w pozycji „Koszty realizacji zadań”.

Niższe od zaplanowanych koszty finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej wynikają głównie z wystąpień beneficjentów o zmiany warunków wypłat związanych, przede wszystkim, z obniżeniem wartości kontraktów zawartych przez beneficjentów z wykonawcami, obniżeniami kosztów kwalifikowanych realizowanych przedsięwzięć na etapie weryfikacji i rozliczania środków przekazywanych w formie zaliczek, niskiej efektywności przedsięwzięć lub celowości ich realizacji uniemożliwiającej objęciem ich dofinansowaniem oraz przesunięciami wypłat na kolejne lata, w związku z opóźnieniami w realizacji przedsięwzięć.

Stopniowe zmniejszanie przez Narodowy Fundusz dotacyjnego finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej jest wynikiem działań ukierunkowanych na realizację celów środowiskowych w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków zagranicznych w zakresie priorytetów obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (jeden z celów strategicznych Strategii Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2017-2020). Ograniczanie dotacyjnego wsparcia przedsięwzięć ze środków krajowych, daje możliwość realizacji przedsięwzięć współfinansowanych środkami zagranicznymi.

W ramach pozycji Pozostałe koszty (poz. III.3 części A tabeli 3), w której zaplanowano kwotę **101.200** tys. zł, ujmowane są głównie odpisy aktualizujące wartość inwestycji, pożyczek i kredytów. Plan w zakresie powyższej pozycji w 2018 r. wynosił **100.000** tys. zł, przy czym faktycznie odpisy wyniosły **98.542** tys. zł.

III.1.1.4. Wynik finansowy

Wynik finansowy brutto (poz. IV części A tabeli 3) stanowi różnicę pomiędzy zrealizowanymi przychodami i sumą kosztów ogółem. Narodowy Fundusz, którego celem jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, korzysta ze zwolnienia podmiotowego w podatku dochodowym od osób prawnych. W związku z tym wynik finansowy netto (poz. VI części A tabeli 3) odpowiada, co do wartości, wielkości wyniku finansowego brutto.

Narodowy Fundusz osiągnął w 2018 r. dodatni wynik finansowy w wysokości **623.455** tys. zł (poz. IV części A tabeli 3). Należy podkreślić, że z uwagi na statutowe zadania Narodowego Funduszu, wynik finansowy nie pełni podstawowego miernika efektywności działania.

III.1.1.5. Dotacje z budżetu

W Planie finansowym Narodowego Funduszu zaplanowano dotacje z budżetu państwa (poz. II.2 części A tabeli 3) w wysokości **65.000** tys. zł. Niższe o **16.065** tys. zł wykonanie pozycji, było spowodowane przede wszystkim brakiem płatności środków budżetu państwa (6 mln zł) na pokrycie kosztów poniesionych w związku z nałożeniem na projekty ISPA/FS korekty systemowej z tytułu niedostosowania prawa krajowego do Dyrektyw Unii Europejskiej (jeden projekt nadal pozostaje do

rozliczenia) oraz przesunięciem płatności środków w ramach poddziałania 1.3.3 PO liŚ 2014-2020 „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, w szczególności dotyczących wspierającego tą działalność systemu informatycznego.

III.1.1.6. Środki na wydatki majątkowe

W pozycji Środki na wydatki majątkowe (poz. VIII części A tabeli 3) uwzględniono nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne. Wykonanie pozycji w 2018 r. wyniosło **2.390** tys. zł wobec planu na poziomie **6.796** tys. zł. Odchylenie wykonania planu spowodowane jest rezygnacją z zakupu sprzętu serwerowego na rzecz zakupu zasobów chmurowych oraz przesunięciem na rok kolejny płatności z tytułu wdrożenia systemu wspierającego Projekt Doradztwa Energetycznego oraz zakupu nowego systemu kopii bezpieczeństwa.

III.1.1.7. Środki przyznane innym podmiotom

W pozycji Środki przyznane innym podmiotom (poz. IX części A tabeli 3) zaplanowano koszty finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych Narodowego Funduszu. Zarówno planowane, jak i zrealizowane wielkości, odpowiadają, co do wartości, pozycji Środki przekazane innym podmiotom (poz. III.2.1 części A tabeli 3).

III.1.1.8. Część B tabeli Planu finansowego Narodowego Funduszu

Narodowy Fundusz, jako jednostka sektora finansów publicznych, utrzymuje środki pieniężne na rachunkach Banku Gospodarstwa Krajowego. W części B tabeli Planu finansowego przedstawiono wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów (poz. 1 części B tabeli 3).

W Planie finansowym na 2018 r. przewidywano stan środków przekazanych w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów na poziomie **5.062.340** tys. zł. W rzeczywistości wolne środki finansowe wykazywane w tej pozycji wyniosły **7.170.227** tys. zł.

IV. Wykonanie Planu finansowego Narodowego Funduszu w układzie zadaniowym w 2018 r.

W 2018 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizował następujące zadania i podzadania w ramach jednej funkcji państwa (podane poniżej kwoty dotyczą wypłaconego dofinansowania bezzwrotnego).

W funkcji 12 Środowisko – 5 zadań na kwotę **983.316** tys. zł., z tego:

- Zadanie 12.1.W. System ochrony środowiska i informacji o środowisku (5 podzadań 12.1.1, 12.1.2.W, 12.1.3.W, 12.1.4.W, 12.1.6.W) na kwotę **530.433** tys. zł (101% planu) z wykorzystaniem miernika „Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [miliony osób]”. Realizacja zadania polegała na wspieraniu:
 - Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa (wykonywanie ekspertyz, opracowań, realizacji zobowiązań międzynarodowych, finansowanie przygotowania i obsługi 24. Sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP 24));
 - prowadzenia edukacji ekologicznej;
 - prowadzenia monitoringu środowiska;
 - przeciwdziałania zagrożeniom środowiska i likwidacji ich skutków;

- działań realizowanych przez służbę hydrologiczno-meteorologiczną.

Miernik zasięgu zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych, z zakładanej w planie wartości 103 mln osób, został zrealizowany w 52% (53 mln osób). Obserwowane odchylenie na charakter formalny i wynika z przesunięcia terminu potwierdzenia uzyskania efektu na 2019 r. z umowy dotyczącej wsparcia zadań Ministra Środowiska w obszarze działań edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów, poprawy stanu środowiska i zmian klimatu, w ramach której planuje się uzyskanie efektu w wysokości 46,3 mln osób.

- Zadanie 12.2.W. Kształtowanie bioróżnorodności (3 podzadania – 12.2.1.W, 12.2.2.W, 12.2.3) na kwotę **83.955** tys. zł (56% planu), z wykorzystaniem miernika „Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony [ha]”. Realizacja zadania polegała na wspieraniu realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzeniu i wzbogaceniu zasobów przyrody oraz ograniczeniu degradacji środowiska naturalnego, jak i powstrzymaniu utraty różnorodności biologicznej. Miernik, z zakładanej w planie wartości 7,4 tys. ha, został zrealizowany w 1% (47 ha). Wykonanie miernika wynika głównie z przesunięcia terminów potwierdzenia osiągnięcia tego efektu, na lata kolejne, w ramach programów realizowanych przy udziale środków europejskich w ramach LIFE oraz w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu.
- Zadanie 12.3.W. Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu (1 podzadanie 12.3.1.W) na kwotę **141.732** tys. zł (73% planu), z wykorzystaniem miernika „Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla [Mg/rok]”. Realizacja zadania polegała na obniżeniu poziomu zanieczyszczenia powietrza oraz ograniczeniu emisji substancji powodujących efekt cieplarniany. Miernik z zakładanej w planie wartości 290 tys. Mg/rok został zrealizowany w 184% (532 tys. Mg/rok). Miernik został przekroczony w związku z uwzględnieniem w wykonaniu 2018 r. efektów wynikających z podłączenia odnawialnych źródeł energii wiatrowej realizowanych w ramach Systemu Zielonych Inwestycji ze środków uzyskanych ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych (AAU).
- Zadanie 12.4.W. Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi (1 podzadanie 12.4.1.W) na kwotę **113.519** tys. zł (25% planu) z wykorzystaniem miernika Liczba wykonanych opracowań geologicznych [szt.]. Realizacja zadania polegała na wsparciu adaptacji przedsięwzięć służących rozpoznaniu budowy geologicznej kraju oraz gospodarce zasobami złóż kopalin i wód podziemnych. Wykonanie miernika zostało zrealizowane w 161% (plan 795 sztuk, wykonanie 1.283 egzemplarzy opracowań). Przekroczenie miernika związane jest głównie z uzyskaniem potwierdzenia osiągnięcia efektu w 2018 r., podczas gdy pierwotnie termin wykonania planowany był na rok 2017.
- Zadanie 12.5.W. Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi (4 podzadania – 12.5.1.W, 12.5.2.W, 12.5.3, 12.5.4) na kwotę **113.677** tys. zł (133% planu), z wykorzystaniem miernika „Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków [RLM]”. Realizacja zadania polegała na finansowaniu przedsięwzięć z zakresu infrastruktury i urządzeń wodnych, wspieraniu infrastruktury przeciwpowodziowej a także gospodarki wodno-ściekowej. Miernik z zakładanej w planie wartości 9,3 tys. RLM został zrealizowany w 1.187% (110 tys. RLM). Znaczne przekroczenie wartości zaplanowanej wynika z zaewidencjonowania efektów programu priorytetowego SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez podmioty zewnętrzne. Część 2 Region. Efekty w ramach tego programu wykazywane są na podstawie danych sprawozdawczych przekazywanych przez wojewódzkie fundusze po ich uzyskaniu. Dodatkowo w 2018 r. potwierdzony został efekt z umowy realizującej miernik na poziomie 11 tys. RLM, pierwotnie planowany do osiągnięcia w 2017 r.

Tabela 6 Wykonanie planu kosztów w układzie zadaniowym w 2018 r.

Funkcja / zadanie / podzadanie (nr i nazwa)	Koszty				Cel	Miernik			
	Plan wg ustawy budżetowej na 2018 r. (tys. zł)	Wykonanie (tys. zł)	Zobowiązania (tys. zł)	3/2 (%)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2018 r.	Wykonanie	9/8 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12. Środowisko	1 405 800	983 316	32 407	70					
12.1.W System ochrony środowiska i informacji o środowisku	522 719	530 433	32 407	101	Zwiększenie liczby osób objętych działaniami edukacyjnymi w zakresie ochrony środowiska	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych (miliony osób)	103	53	52
12.1.1. Tworzenie i koordynacja regulacji w zakresie ochrony środowiska oraz informacja o środowisku	348 739	395 703	32 407	113	Zapewnienie odpowiedniej ilości informacji o środowisku	Liczba wykonanych opracowań (szt.)	40	59	148
12.1.2.W Promocja zachowań proekologicznych i edukacja środowiskowa	29 322	40 794		139	Prowadzenie edukacji w zakresie ochrony środowiska	Liczba realizowanych przedsięwzięć służących prowadzeniu edukacji prośrodowiskowej (seminaria, konferencje, konkursy, działania realizowane w Internecie, kampanie informacyjne, w tym telewizyjne i radiowe itp.) (szt.)	68	51	75
12.1.3.W Monitoring środowiska i kontrole w zakresie ochrony środowiska	68 639	41 602		61	Uzyskanie pełnej informacji o bieżącym stanie środowiska i kierunkach jego zmian	Stworzone lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe, zakupione urządzenia oraz inne narzędzia służące monitoringowi środowiska (szt.)	221	224	101
12.1.4.W Ochrona przed skutkami zagrożeń	29 152	31 479		108	Zwiększenie ochrony ludności przed zagrożeniami	Liczba ludności objętej środkami ochrony przed zagrożeniami (tys. osób)	79	0	0
12.1.6.W Gospodarka odpadami	46 867	20 855		44	Zwiększenie masy odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	Masa odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu (Mg/rok)	2 872 196	1 580 296	55
12.2.W Kształtowanie bioróżnorodności	148 657	83 955		56	Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody oraz skuteczne zarządzanie gatunkami i siedliskami	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (ha)	7 417	47	1
12.2.1.W Ochrona przyrody i krajobrazu	60 049	32 435		54	Powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej oraz skuteczne zarządzanie gatunkami zagrożonymi	Liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne bądź opracowano programy ochrony (szt.)	44	40	91
12.2.2.W Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	0	1 813		-	Wsparcie rozwoju zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz ochrona ekosystemów leśnych	Liczba realizowanych przedsięwzięć (szt.)	-	3	-
12.2.3. Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych	88 608	49 707		56	Zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych i zdewastowanych	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji i zabiegom ochronnym (ha)	61	10	16
12.3.W Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu	195 026	141 732		73	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla (Mg/rok)	289 606	532 289	184
12.3.1.W Systemy ochrony powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu	195 026	141 732		73	Wzrost efektywności wykorzystania energii	Ilość zaoszczędzonej energii (MWh/rok)	305 320	368 811	121

cd tabeli 6

Funkcja / zadanie / podzadanie (nr i nazwa)	Koszty				Cel	Miernik			
	Plan wg ustawy budżetowej na 2018 r. (tys. zł)	Wykonanie (tys. zł)	Zobowiązania (tys. zł)	3/2 (%)		Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2018 r.	Wykonanie	9/8 (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12.4.W Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi	453 916	113 519		25	Rozpoznawanie budowy geologicznej kraju pod kątem możliwości zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wody podziemne wraz z ich ochroną	Liczba wykonanych opracowań geologicznych (szt.)	795	1 283	161
12.4.1.W Gospodarcze wykorzystanie zasobów i struktur geologicznych oraz badania geologiczne	453 916	113 519		25	Zapewnienie odpowiedniej ilości informacji na potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami i strukturami geologicznymi	Liczba realizowanych przedsięwzięć z zakresu wykonywania opracowań, atlasów, map, dokumentacji, ocen i bilansu baz zasobów, projektów robót itp. (szt.)	57	67	118
12.5.W Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi	85 482	113 677		133	Zwiększenie liczby osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (RLM)	9 302	110 450	1 187
12.5.1.W Kształtowanie, ochrona i wykorzystanie zasobów wodnych	0	38 093		-	Zapewnienie realizacji Ramowej Dyrektywy Wodnej	Liczba realizowanych przedsięwzięć (szt.)	-	1	-
12.5.3. Ochrona przeciwpowodziowa	33 445	23 048		69	Zwiększenie ochrony ludności przed powodzią	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową (tys. osób)	62	43	69
12.5.4. Wsparcie przedsięwzięć infrastrukturalnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	52 037	52 536		101	Zwiększenie ilości ścieków oczyszczanych zgodnie z normami	Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji (RLM)	366 400	415 769	113

V. Program priorytetowy „Czyste Powietrze”

W 2018 roku Narodowy Fundusz uruchomił największy w swojej historii program priorytetowy „Czyste Powietrze” mający na celu poprawę efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych, a także uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza, pochodzących z nowo budowanych jednorodzinnych budynków mieszkalnych.

Program jest realizowany przy udziale wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Współpracę w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze” zapoczątkowało podpisanie w dniu 7 czerwca 2018 r. porozumienia o przystąpieniu do realizacji Programu między Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Nabór wniosków o dofinansowanie rozpoczął się 19 września 2018 r. Rozpoczęcie naboru wniosków ogłosił Minister Środowiska Henryk Kowalczyk wraz z wiceprezesem Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na konferencji prasowej w Ministerstwie Środowiska.

Program oferuje dofinansowanie wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Zakres dofinansowania to: węzeł cieplny, pompa ciepła, kocioł gazowy kondensacyjny, kocioł olejowy kondensacyjny, ogrzewanie elektryczne,

kocioł na paliwo stałe (węgiel, biomasa), jak również przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych budynku.

Beneficjentami programu mogą być właściciele lub współwłaściciele jednorodzinne budynek mieszkalnego lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą oraz osoby, które uzyskały zgodę na rozpoczęcie budowy jednorodzinne budynek mieszkalnego i budynek nie został jeszcze przekazany lub zgłoszony do użytkowania. Mogą oni wnioskować o dofinansowanie w postaci dotacji lub pożyczki. W zależności od miesięcznego dochodu na osobę w gospodarstwie domowym możliwe jest pokrycie do 90% kosztów kwalifikowanych inwestycji. Maksymalne koszty kwalifikowane, od których liczona jest wartość dotacji wynoszą 53 tys. zł.

Od 4 września do 28 października 2018 r. w całej Polsce realizowany był cykl spotkań edukacyjno-informacyjnych na temat Programu. Spotkania prowadzone były przez przedstawicieli Ministerstwa Środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Podczas spotkań mieszkańcy całej Polski mieli okazję dowiedzieć się m.in. kto może ubiegać się o wsparcie, jakie są formy i wysokość dofinansowania. Podczas spotkań przedstawiane były również zasady poprawnego przygotowania wniosków o dofinansowanie.

W ciągu dwóch miesięcy (wrzesień, październik 2018 r.) zorganizowano w gminach ponad 2400 spotkań informacyjno-edukacyjnych, w których udział wzięło ponad 170 tys. osób.

W 2018 r. Narodowy Fundusz zawarł z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej umowy udostępnienia **1.004.000** tys. zł środków na finansowanie programu, z czego **830.000** tys. zł w formie dotacyjnej i **174.000** tys. zł w formie pożyczkowej. Środki te stanowią podstawę do finansowania beneficjentów końcowych programu, których obsługę prowadzą wojewódzkie fundusze.

Na koniec 2018 r. wojewódzkie fundusze pozyskały od właścicieli, współwłaścicieli budynków lub lokali mieszkalnych 25.519 wniosków o dofinansowanie na kwotę dofinansowania w formie dotacji wynoszącej **405.364** tys. zł i w formie pożyczek **143.673** tys. zł. W tym czasie zawarto 59 umów na kwotę **636** tys. zł. Szczegółowe zestawienie wnioskowanego i przyznanego dofinansowania przedstawia poniższa tabela 7.

Tabela 7 Wnioskowane i przyznane w 2018 r. dofinansowanie dla beneficjentów końcowych w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze” – układ województw

Poz.	WFOŚiGW	Złożone wnioski o dofinansowanie				Zawarte umowy na dofinansowanie z beneficjentami końcowymi	
		liczba wniosków (szt.)	Wnioskowana kwota dotacji	Wnioskowana kwota pożyczek	Razem wnioskowane dofinansowanie	liczba umów (szt.)	Kwota dotacji
							tys. zł
1	2	3	4	5	6		
1	Białystok	1 182	24 391	5 074	29 465		
2	Gdańsk	1 908	27 291	9 162	36 453	16	165
3	Katowice	3 722	55 748	23 274	79 022		
4	Kielce	1 640	28 034	6 214	34 248		
5	Kraków	2 364	46 533	16 292	62 825		
6	Lublin	2 042	39 856	11 377	51 233		
7	Łódź	1 094	18 756	6 487	25 243		
8	Olsztyn	697	11 293	4 712	16 005	9	104
9	Opole	864	11 521	4 913	16 434		
10	Poznań	1 999	33 251	13 531	46 782		
11	Rzeszów	1 318	25 516	6 568	32 084		
12	Szczecin	816	10 648	8 039	18 687		
13	Toruń	1 479	17 246	5 562	22 808		
14	Warszawa	2 699	34 837	13 247	48 084	29	318
15	Wrocław	1 131	13 474	6 614	20 088		
16	Zielona Góra	564	6 969	2 607	9 576	5	49
17	RAZEM	25 519	405 364	143 673	549 037	59	636

VI. Zarządzanie Funduszem Niskoemisyjnego Transportu

Na mocy ustawy z dnia 6 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1356) ustanowiony został państwowy fundusz celowy „Fundusz Niskoemisyjnego Transportu” zwany również „FNT”. Celem tego funduszu jest utworzenie stabilnego źródła finansowania projektów związanych z rozwojem elektromobilności oraz transportu opartego na paliwach alternatywnych. Zgodnie z powyższymi przepisami dysponentem FNT jest minister właściwy do spraw energii, zaś zarządzanie funduszem zostało powierzone Narodowemu Funduszowi.

Do zadań Narodowego Funduszu w zakresie zarządzania Funduszem należy m.in:

- prowadzenie postępowań w zakresie wyboru projektów do wsparcia i rekomendowanie dysponentowi Funduszu projektów do wsparcia;
- zawieranie umów o wsparcie i jego wypłata oraz monitorowanie i kontrolowanie sposobu jego wykorzystania;
- gospodarowanie w oparciu o odrębne upoważnienia, wolnymi środkami FNT;
- prowadzenie działalności informacyjnej i promocyjnej w zakresie zadań realizowanych przez FNT;
- przygotowanie i przedkładanie dysponentowi Funduszu projektu rocznego planu finansowego FNT i sprawozdania z jego wykonania.

Szczegółowe zasady współpracy Narodowego Funduszu oraz dysponenta FNT określono w umowie z dnia 26 października 2018 r.

W 2018 r. Narodowy Fundusz podejmował szereg działań organizacyjnych związanych z rozszerzeniem zakresu swojej działalności o zarządzanie FNT. Wśród najistotniejszych należy wymienić: ustanowienie polityki rachunkowości, planu kont FNT, przygotowanie wzorów wniosku o dofinansowanie i umowy o udzielenie wsparcia, przygotowanie harmonogramów naborów, udział w pracach i opiniowanie projektów rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków udzielania wsparcia i sposobu rozliczania wsparcia, a także w sprawie szczegółowych kryteriów wyboru przedsięwzięć.

Wyodrębniona została również komórka organizacyjna Narodowego Funduszu prowadząca sprawy z zakresu zarządzania Funduszem Niskoemisyjnego Transportu, a także podjęto prace nad dostosowaniem systemów informatycznych do potrzeb wynikających z tego zakresu działalności.

VII. Finansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich

VII.1. Wstęp

W rozdziale tym omówiono przepływy środków finansowych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną pochodzących z funduszy europejskich, które stanowiły główny obszar działalności Narodowego Funduszu w 2018 r.

W strukturze łącznej kwoty wydatkowanych środków, będących w dyspozycji lub obsługiwanych przez Narodowy Fundusz, 66% ogółu środków, przeznaczonych na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, to przekazywane beneficjentom środki pochodzenia europejskiego (transfery środków europejskich) oraz różne formy współfinansowania tych przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu.

W kolejnych rozdziałach przedstawione zostały:

- finansowanie przedsięwzięć ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013;
- finansowanie przedsięwzięć ze środków ISPA/Funduszu 2000-2006;
- finansowanie przedsięwzięć z innych środków europejskich, będących w dyspozycji Narodowego Funduszu, przez niego obsługiwanych lub prowadzącego ich współfinansowanie;
- refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych.

W tabeli 8 przedstawiono wypłaty dla beneficjentów środków europejskich obsługiwanych przez Narodowy Fundusz i będących w jego dyspozycji.

Tabela 8 Środki europejskie – dotacyjne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2018 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Plan 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje z budżetu państwa	936 438	1 856 800	2 439 592	131,4%	260,5%
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	65 972			---	
	z tego:					
1.1.1	I oś priorytetowa - Gospodarka wodno-ściekowa	40 886			---	
1.1.2	II oś priorytetowa - Gospodarka odpadami	25 466			---	
1.1.3	III oś priorytetowa	-141			---	
	z tego:					
1.1.3.1	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	-141			---	
1.1.4	IV oś priorytetowa	-239			---	
	z tego:					
1.1.4.1	Ochrona wód	-239			---	
1.2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	646 164	1 856 800	2 439 639	131,4%	377,6%
	z tego:					
1.2.1	I oś priorytetowa - Zmniejszenie emisyjności gospodarki	177 099	203 800	343 165	168,4%	193,8%
	z tego:					
1.2.1.1	Poddziałanie 1.1.1	9 058	42 700	27 203	63,7%	300,3%
1.2.1.2	Działanie 1.2		1 500	296	19,7%	
1.2.1.3	Poddziałanie 1.3.1	30 848	35 055	64 253	183,3%	208,3%
1.2.1.4	Poddziałanie 1.3.2		13 500	3 724	27,6%	
1.2.1.6	Działanie 1.5	101 394	49 050	159 385	324,9%	157,2%
1.2.1.7	Poddziałanie 1.6.1	17 899	26 995	31 041	115,0%	173,4%
1.2.1.8	Poddziałanie 1.6.2	17 900	35 000	57 263	163,6%	319,9%
1.2.2	II oś priorytetowa - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	469 065	1 653 000	2 096 474	126,8%	446,9%
	z tego:					
1.2.2.1	Działanie 2.1	75 997	326 098	400 695	122,9%	527,3%
1.2.2.2	Działanie 2.2	2 961	26 965	54 338	201,5%	1 835,1%
1.2.2.3	Działanie 2.3	358 587	1 100 000	1 407 783	128,0%	392,6%
1.2.2.4	Działanie 2.4	12 102	33 538	22 912	68,3%	189,3%
1.2.2.5	Działanie 2.5	19 418	166 399	210 746	126,7%	1 085,3%
1.3	Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego	224 302		-47	---	0,0%
	z tego:					
1.3.1	Ochrona przyrody i krajobrazu	6 652			---	
1.3.2	Ochrona klimatu i atmosfery	203 514		-47	---	0,0%
1.3.3	Monitoring środowiska	4 295			---	
1.3.4	Edukacja ekologiczna	9 841			---	
2	Środki europejskie - ewidencja pozabilansowa	43 941			---	
2.1	ISPA/Fundusz Spójności	43 941			---	
	z tego:					
2.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa	43 941			---	
3	Pozostałe środki europejskie - ewidencja bilansowa	3			---	
3.1	EFP PHARE	3			---	
4	Razem środki europejskie będące w dyspozycji i obsługiwane przez Narodowy Fundusz (1+2+3)	980 382	1 856 800	2 439 592	131,4%	248,8%

* - plan dotyczy kwot zleceń płatności NFOŚiGW do BGK, wykonanie uwzględnia zwroty niewykorzystanych przez beneficjentów kwot z PO liŚ do BGK

VII.2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

VII.2.1. Wstęp

Narodowy Fundusz zaangażowany jest we wdrażanie I i II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Zakres realizowanych zadań obejmuje głównie prowadzenie spraw dotyczących przygotowania oraz dokonywania oceny i wyboru projektów do dofinansowania ze środków Programu, zawieranie umów o dofinansowanie projektów, zarządzanie

finansowe i rozliczanie projektów, prowadzenie kontroli projektów, przeciwdziałanie występowaniu i wykrywanie nieprawidłowości. Narodowy Fundusz realizuje też zadania informacyjne, promocyjne i edukacyjne oraz współpracuje w zakresie działań ewaluacyjnych.

W ramach PO IiŚ 2014-2020 Narodowy Fundusz pełni funkcję Instytucji Wdrażającej dla I osi priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” w zakresie:

- poddziałania 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej;
- działania 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach;
- poddziałania 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej;
- poddziałania 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym;
- działania 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu;
- poddziałania 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji;
- poddziałania 1.6.2 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji.

Dodatkowo Narodowy Fundusz jest beneficjentem działania 1.3.3 w ramach którego realizowany jest Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE.

Poza tym, pełni funkcję Instytucji Wdrażającej również dla II osi priorytetowej „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”, w zakresie:

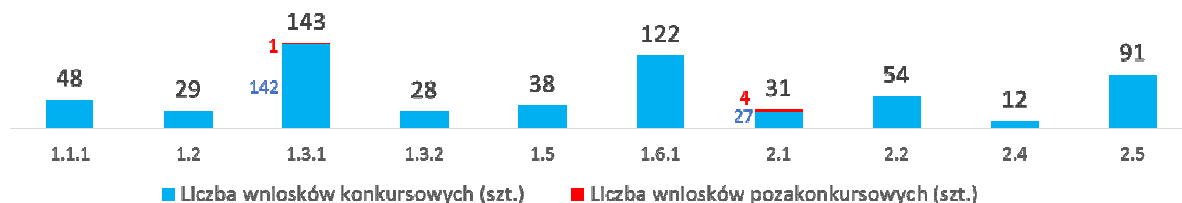
- działania 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska;
- działania 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi;
- działania 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach;
- działania 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna (wspólnie z Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych – CKPŚ);
- działania 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego.

W celu pozyskania odpowiedniej liczby poprawnie przygotowanych wniosków o dofinansowanie i zapewnienia sprawnego wdrażania poszczególnych działań, Narodowy Fundusz prowadził w 2018 r. intensywne działania szkoleniowe i edukacyjne skierowane do wnioskodawców i beneficjentów PO IiŚ 2014-2020. Koncentrowały się one m.in. na zapewnieniu dostępu do informacji na stronie internetowej Narodowego Funduszu, organizowaniu dedykowanych poszczególnym poddziałaniom i działaniom konferencji i szkoleń, których zakres obejmował m.in. omówienie procedury i kryteriów wyboru przedsięwzięć, procedurę zawierania umów z wykonawcami, sposób wypełniania wniosku o dofinansowanie, działania mające na celu sprawną realizację i rozliczanie projektów. W 2018 r. Narodowy Fundusz zorganizował, łącznie dla wnioskodawców i beneficjentów PO IiŚ, 25 szkoleń z tego zakresu, w których uczestniczyło 1.964. osób. Efektem tych działań było złożenie przez wnioskodawców 596. wniosków na kwotę dofinansowania ze środków Unii Europejskiej sięgającą **4.893** mln zł.

Rysunek 4 Złożone w 2018 r wnioski o dofinansowanie w ramach PO IiŚ 2014-2020 w układzie działań lub poddziałań programu.

Łącznie wpłynęło: **596** szt. wniosków z tego:
- **591** szt. w trybie konkursowym (184 szt. dla II osi);
- **5** szt. w trybie pozakonkursowym

W tabeli 9 przedstawiono dane dotyczące zawartych umów w ramach PO IiŚ 2014-2020, wskazujące na stan wykorzystania dostępnych środków (alokacji) z tego instrumentu finansowego, natomiast szerszą charakterystykę poszczególnych działań i poddziałań zawarto w rozdziałach VII.2.2 – VII.2.12.

Tabela 9 Umowy zawarte w ramach PO IiŚ 2014-2020 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2018 r.).

Poz.	Działanie/ Poddziałanie	Alokacja środków UE*		Liczba zawartych umów (szt.)		Kwota dofinansowania UE z umów zawartych (tys. zł)		Wykorzystanie alokacji środków UE na 31.12.2018 r. 8/4 (%)	Kwota wypłat środków UE z umów zawartych (tys. zł)		Koszt całkowity przedsięwzięć z umów zawartych (tys. zł)	
		tys. euro	tys. zł	w 2018 r.	narastająco na koniec 2018 r.	w 2018 r.	narastająco na koniec 2018 r.		w 2018 r.	narastająco na koniec 2018 r.	w 2018 r.	narastająco na koniec 2018 r.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	I oś priorytetowa PO IiŚ 2014-2020 „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”											
1.1	1.1.1	150 000	643 575	5	14	35 870	157 886	24,5%	27 203	36 261	101 783	407 279
1.2	1.2	89 740	385 029	14	17	170 065	171 589	44,6%	296	296	294 903	297 423
1.3	1.3.1	348 522	1 495 334	9	167	73 532	1 299 144	86,9%	64 253	95 101	85 976	1 639 784
1.4	1.3.2	82 580	354 309	20	20	139 762	139 762	39,4%	3 724	3 724	208 069	208 069
1.5	1.5	311 462	1 336 328	38	80	239 474	937 077	70,1%	159 385	260 780	489 905	2 150 100
1.6	1.6.1	200 884	861 893	27	50	276 743	490 512	56,9%	31 040	48 939	706 301	1 185 725
1.7	1.6.2	62 328	267 418	4	26	28 822	266 340	99,6%	57 263	75 163	58 156	643 584
1.8	Razem I oś	1 245 516	5 343 886	117	374	964 268	3 462 310	64,8%	343 164	520 264	1 945 093	6 531 964
2	II oś priorytetowa PO IiŚ 2014-2020 „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”											
2.1	2.1	700 000	3 003 350	3	50	131 455	3 103 761	103,3%	400 695	476 692	156 818	5 476 230
2.2	2.2	521 493	2 237 464	16	29	506 231	616 914	27,6%	54 338	57 298	915 792	1 101 814
2.3	2.3	1 889 148	8 105 389	112	357	1 814 636	7 929 026	97,8%	1 407 783	1 821 370	3 493 842	15 372 681
2.4	2.4 **	146 000	626 413	22	69	79 412	310 411	49,6%	22 912	35 014	108 188	406 988
2.5	2.5	251 534	1 079 207	42	154	279 504	889 481	82,4%	210 746	230 165	384 202	1 209 950
2.6	Razem II oś	3 508 175	15 051 823	195	659	2 811 238	12 849 593	85,4%	2 096 474	2 620 539	5 058 842	23 567 663
3	Razem I i II oś	4 753 691	20 395 709	312	1 033	3 775 506	16 311 903	80,0%	2 439 638	3 140 803	7 003 935	30 099 627

* - Dane na podstawie kursu EUR/PLN Komisji Europejskiej na koniec lutego 2019 r. 1 euro = 4,2905 zł

** - Alokacja środków UE dotyczy łącznie Narodowego Funduszu i Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych. W wykonaniu przedstawiono tylko kwoty umów i wypłat przedsięwzięć prowadzonych przez Narodowy Fundusz.

W tabeli nie zaprezentowano umów które do końca 2018 r. uległy rozwiązaniu.

VII.2.2. Działanie 1.1 – Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

VII.2.2.1. Poddziałanie 1.1.1 – Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej

W ramach poddziałania wsparcie skierowane jest na realizację projektów inwestycyjnych dotyczących budowy lub przebudowy jednostek wytwórczych skutkujących zwiększeniem wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej. Rodzaje projektów w obszarze odnawialnych źródeł energii, wynikają z Krajowego Planu Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. Efektem poddziałania ma być wypełnienie zobowiązań wynikających z tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020. Poddziałanie objęte jest zasadami pomocy publicznej.

Dla poddziałania 1.1.1 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. W 2018 r. w ramach ogłoszonego naboru wniosków o budżecie 200 mln zł wpłynęło do Narodowego Funduszu 48 wniosków na kwotę dofinansowania UE **1.733.715** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **3.740.577** tys. zł.

W 2018 r. w ramach poddziałania 1.1.1 zawarto 5 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **35.870** tys. zł. i wartości kosztorysowej **101.783** tys. zł. (poz. 1.1 tabeli 9). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Budowa instalacji spalania biomasy w PEC w Suwałkach” – **17.880** tys. zł;
- „Modernizacja Ciepłowni Miejskiej w Zambrowie w celu wykorzystania biomasy” – **6.058** tys. zł.

W 2018 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **43.672** tys. zł oraz wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **27.203** tys. zł, co stanowi 63,7% planu (poz. 1.2.1.1 tabeli 7). Na niepełne wykonanie wypłat wpłynęło przesunięcie terminów realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięć wynikające m.in. z przedłużającej się procedury przetargowej, unieważnienia przetargów z powodu przekroczeń kosztów w stosunku do kosztorysów inwestorskich.

W okresie sprawozdawczym zatwierdzono wniosek o płatność końcową dla zrealizowanego projektu „Modernizacja systemu ciepłowniczego Nidzicy – budowa kotłowni miejskiej bazującej na produkcji energii cieplnej ze spalania biomasy”, dofinansowanego ze środków europejskich kwotą **5.200** tys. zł i wartości całkowitej **16.993** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie poddziałania 1.1.1 PO LiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	53,33	7,5
2	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	4	1
3	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.	6	2
4	Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE	tys. MWh/rok	128,4	---
5	Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	tys. MWh/rok	25	---
6	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	60,6	---

VII.2.3. Działanie 1.2 – Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach

Celem działania jest przebudowa lub wymiana urządzeń i instalacji technologicznych, energetycznych oraz oświetlenia budynków, hal produkcyjnych i terenu przedsiębiorstw, a także elementów (lub całych) ciągów transportowych mediów (ciepło, chłód, woda, gaz ziemny, sprężone powietrze, powietrze wentylacyjne, energia elektryczna) oraz ciągów transportowych linii produkcyjnych skutkujących oszczędnością w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną, ciepło lub chłód). Wsparcie kierowane jest do dużych przedsiębiorstw w zakresie zastosowania rozwiązań przyczyniających się do optymalizacji gospodarowania energią oraz zwiększenia efektywności energetycznej, w tym wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dodatkowym efektem realizacji działania będzie poprawa bezpieczeństwa dostaw energii oraz środowiskowego wizerunku przedsiębiorstw.

Dla działania 1.2 przewidziano dofinansowanie w formie zwrotnej oraz konkursowy tryb wyboru projektów, w ramach którego w 2018 r. do Narodowego Funduszu wpłynęło 29 wniosków o wartości kosztorysowej **396.142** tys. zł i dofinansowaniu ze środków europejskich w kwocie **217.953** tys. zł, przy budżecie naboru 185 mln zł.

W 2018 r. w ramach działania 1.2 zawarto 14 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **170.065** tys. zł i wartości kosztorysowej **294.903** tys. zł (poz. 1.2 tabeli 9). Największe dofinansowanie ze środków UE otrzymały następujące projekty:

- „Poprawa efektywności energetycznej w JSW KOKS S.A.” – **134.000** tys. zł;
- „Termomodernizacja budynków hal przemysłowych przy ul. Fabrycznej 10 we Wrocławiu” realizowany przez Dolnośląskie Zakłady Usługowo-Produkcyjne "Dozamel" Sp. z o.o. – **14.395** tys. zł;
- „Głęboka termomodernizacja budynku biurowego w Poznaniu” realizowany przez Zremb Shiraz Sp. z o.o. – **4.089** tys. zł.

W 2018 r. w ramach działania 1.2 wydatkowano **296** tys. zł, co stanowi 20% wielkości planowanej na **1.500** tys. zł (poz. 1.2.1.2 tabeli 7). Niepełne wykonanie planu wynika ze zmiany harmonogramów płatności projektów pierwszego naboru z 2017 r.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 11.

Tabela 11 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 1.2 PO liŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	0,16	---
2	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	14	---
3	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	36	---
4	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	tys. m ²	129,1	---
5	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	53,4	---
6	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys. GJ/rok	309,3	---
7	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	281,7	---

VII.2.4. Działanie 1.3 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach

VII.2.4.1. Poddziałanie 1.3.1 – Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej

Wsparcie w poddziałaniu skierowane jest na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, czyli przedsięwzięcia mogące polegać na ociepleniu przegród budynku, wymianie okien lub drzwi oraz wymianie lub modernizacji źródeł ciepła (chłodu) i instalacji, w wyniku którego zostaną zmniejszone wartości wskaźników rocznego zapotrzebowania na: energię użytkową, energię końcową oraz nieodnawialną energię pierwotną. Przez instalacje rozumie się instalacje: ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wentylacji, klimatyzacji lub oświetlenia.

Dla poddziałania 1.3.1 przewidziano tryb konkursowy, jak i nabór organizowany w trybie pozakonkursowym.

W ramach naboru prowadzonego w trybie pozakonkursowym w 2018 r. złożony został wniosek Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju na Termomodernizację budynku Ministerstwa w Warszawie i zawarto umowę na kwotę dofinansowania ze środków europejskich w wysokości **12.434** tys. zł i wartości kosztorysowej **12.665** tys. zł.

W trybie konkursowym prowadzony nabór o budżecie 540 mln zł, zakończył się pozyskaniem 142 wniosków na finansowanie przedsięwzięć o wartości kosztorysowej **815.024** tys. zł i dofinansowaniu europejskim w kwocie **565.017** tys. zł.

W 2018 r. w ramach poddziałania 1.3.1 zawarto 9 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **73.532** tys. zł. i wartości kosztorysowej **85.976** tys. zł (poz. 1.3 tabeli 9). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Wykonanie dokumentacji projektowej oraz termomodernizacja gmachu Ministerstwa Finansów” – **19.897** tys. zł;
- „Głęboka termomodernizacja budynków szkolnych w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marianowie” – **17.780** tys. zł.

W 2018 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **319.298** tys. zł. Wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **64.253** tys. zł z planowanych **35.055** tys. zł, co stanowi 183% planu (poz. 1.2.1.3 tabeli 7). Przekroczenie planu wynika z tego, że duża część przedsięwzięć

weszła w fazę realizacyjną (po początkowych problemach z wyłonieniem wykonawcy), co spowodowało zwiększone wnioskowanie beneficjentów o wypłaty (w tym zaliczki), co wpłynęło na wielkość wypłat.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie poddziałania 1.3.1 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	1,30	---
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	0,46	---
3	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	30	9
4	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	szt.	---	3
5	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	tys. m ²	97,5	36,3
6	Spadek emisji pyłów	Mg/rok	4	
7	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	5,3	0,6
8	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys. GJ/rok	52,2	9,5
9	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	64,7	7,9

VII.2.4.2. Poddziałanie 1.3.2 – Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym

W poddziałaniu 1.3.2 wsparcie skierowane jest na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych, czyli przedsięwzięcia mogące polegać na:

- ociepleniu przegród budynku, wymianie okien lub drzwi;
- wymianie lub modernizacji źródeł ciepła (chłodu) i instalacji (ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wentylacji, klimatyzacji lub oświetlenia);

w wyniku czego zostaną zmniejszone wartości wskaźników rocznego zapotrzebowania na: energię użytkową, energię końcową oraz nieodnawialną energię pierwotną.

Dla poddziałania 1.3.2 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. W 2018 r. w ramach naboru o budżecie 300 mln zł, zapoczątkowanego w 2017 r., wpłynęło do Narodowego Funduszu 28 wniosków na kwotę dofinansowania UE **64.497** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **97.250** tys. zł.

W 2018 r. podpisano pierwotnie 22 umowy o dofinansowanie przy wartości kosztorysowej wynoszącej **220.892** tys. zł i dofinansowaniu UE w kwocie **148.497** tys. zł. W ciągu 2018 r. 2 umowy zostały jednak rozwiązane, co spowodowało że kwota dofinansowania ze środków europejskich wykazywana na koniec 2018 r. wynosi **139.762** tys. zł, przy koszcie całkowitym w wysokości **208.069** tys. zł (poz. 1.4 tabeli 9).

Największe dofinansowanie ze środków UE w 2018 r. otrzymały następujące projekty:

- „Kompleksowa termomodernizacja budynków mieszkalnych osiedla Zawada w Elblągu” – **33.321** tys. zł;

- „Wzrost efektywności energetycznej budynków mieszkaniowych znajdujących się pod zarządem Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko - Własnościowej Popowice we Wrocławiu.” – **28.779** tys. zł;
- „Termomodernizacja budynków wielorodzinnych w Spółdzielni Mieszkaniowej Ujeścisko w Gdańsku” – **13.055** tys. zł.

W ramach podziałania w 2018 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **1.112** tys. zł. Wartość wypłaconego dofinansowania na rzecz beneficjentów wyniosła **3.724** tys. zł z planowanych **13.500** tys. zł, co stanowi 28% wielkości planowanej (poz. 1.2.1.4 tabeli 7). Niższe niż planowane wykonanie wypłat jest skutkiem problemów z wyłonieniem wykonawców przedsięwzięć w sytuacji przekroczenia kosztów w stosunku do kosztorysów inwestorskich.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 13.

Tabela 13 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie podziałania 1.3.2 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	0,81	---
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	0,16	---
3	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	176	---
4	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	tys. m ²	762,1	---
5	Spadek emisji pyłów	tys. Mg/rok	1,4	---
6	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	15,4	---
7	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys. GJ/rok	235,8	---
8	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	243,3	---

VII.2.4.3. Poddziałanie 1.3.3 – Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE

W ramach podziałania, z alokacją środków wynoszącą 30 mln euro, Narodowy Fundusz wraz z Partnerami do których należy 15 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej i Urząd Marszałkowski w Lublinie tworzą Ogólnopolski systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE tzw. „Doradztwo Energetyczne”. Oparte jest ono o strukturę doradców świadczących usługi z poziomu regionalnego.

Celem Projektu jest promocja gospodarki niskoemisyjnej w Polsce. Zadanie realizowane jest poprzez prace nad zwiększeniem świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu planów gospodarki niskoemisyjnej lub planów działań na rzecz zrównoważonej energii (PGN/SEAP), wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej (EE) i OZE, w tym stymulowanie przygotowania projektów w ramach: podziałania 1.1.1, działania 1.2, oraz poddziałań 1.3.1 i 1.3.2. W ramach Projektu utworzono sieć doświadczonych doradców, którzy realizują działania doradcze w zakresie gospodarki niskoemisyjnej,

w tym efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii (OZE) i poprawy jakości powietrza na terenie całego kraju.

W ramach realizacji Projektu odbywają się przepływy środków dla Partnerów Projektu dotyczące refundacji poniesionych kosztów jego realizacji. W 2018 r. wypłacono na ten cel **8.322** tys. zł, co stanowi 74% wielkości planowanej na **11.250** tys. zł (poz. 1.1.13 tabeli 25). Występujące odchylenie od wielkości planowanej jest efektem urealnienia harmonogramu realizacji Projektu wynikającego ze zgłaszanych potrzeb refundacji poniesionych kosztów i przesunięcia części płatności uzyskanych środków z dotacji budżetu państwa na 2019 r.

W ramach wykonania rzeczowego umowy o dofinansowanie podpisanej w dniu 3 marca 2016 r. w 2018 r. roku:

- oceniono 71 planów gospodarki niskoemisyjnej (PGN), dla których wydano zaświadczenia o zaopiniowaniu lub aktualizacji i udzielono 528 konsultacji dotyczących PGN;
- objęto wsparciem doradczym 330 przyjaznych środowisku nowoczesnych inwestycji, efektywnych energetycznie, ekonomicznie i ekologicznie;
- zrealizowano 29 konferencji regionalnych, 14 audycji i ponad 30 publikacji prasowych;
- łącznie zorganizowano 1.259 działań informacyjno-promocyjnych i 872 działań edukacyjno-szkoleniowych;
- udzielono 12 939 konsultacji z zakresu tematycznego Projektu.

W ramach działań informacyjno-promocyjnych organizowane były konferencje pn. „Efektywność energetyczna i OZE – oferta finansowa i wsparcie doradcze”.

W ramach rekomendacji Ministerstwa Środowiska, kontynuowana była współpraca z Ministerstwem Rodziny Pracy i Polityki Społecznej dotycząca przyjętego w dniu 17 stycznia 2017 r. przez Radę Ministrów Programu „Czyste Powietrze”. Doradcy energetyczni zrealizowali w 2018 r. cykl 137 szkoleń dla 2 802 pracowników socjalnych Ośrodków Pomocy Społecznej. Zakres tematyczny przeprowadzonych szkoleń obejmował takie zagadnienia jak poprawa jakości powietrza, termomodernizacja budynków mieszkalnych, ciepło systemowe, odnawialne źródła energii w sektorze mieszkaniowym, zasady prawidłowego użytkowania mieszkań i domów w zakresie mikroklimatu, racjonalne wykorzystanie energii cieplnej i elektrycznej (zaprezentowano przykłady prawidłowego i nieprawidłowego użytkowania energii), możliwości dofinansowania przedsięwzięć w zakresie EE i OZE w budownictwie indywidualnym. Szkolenia w 2019 r. nadal będą kontynuowane zgodnie ze zgłoszonym zapotrzebowaniem.

W ramach działania 3 Projektu rozpoczęto i zorganizowano 6 szkoleń dla 126 kandydatów na Energetyków Gminnych. Zakres szkolenia obejmuje 26 zagadnień tematycznych realizowanych w ciągu 42 godzin przez 6 dni szkoleniowych. W 2019 r. szkolenia będą realizowane u wszystkich Partnerów Projektu.

VII.2.5. Działanie 1.5 – Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu

W ramach niniejszego działania wspierana jest poprawa efektywności przesyłu i dystrybucji ciepła do istniejących odbiorców w szczególności poprzez modernizację i przebudowę sieci ciepłowniczych oraz likwidację zbiorowych i indywidualnych źródeł tzw. niskiej emisji, w tym w budynkach mieszkalnych poprzez podłączenie ich do efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych. Celem podjętych interwencji ma być poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi, czyli zmniejszenie tzw. „niskiej emisji” na obszarach, gdzie występują ponadnormatywne poziomy stężenia pyłu PM10.

Dla działania 1.5 przewidziano wybór projektów w trybie konkursowym, jak i w trybie pozakonkursowym. W trybie pozakonkursowym w 2018 r. nabór nie był organizowany.

W 2018 r. w ramach ogłoszonego naboru wniosków o budżecie 200 mln zł wpłynęło do Narodowego Funduszu 38 wniosków na kwotę dofinansowania ze środków europejskich w wysokości **255.260** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **405.857** tys. zł.

W 2018 r. w ramach działania 1.5 zawarto 38 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **239.474** tys. zł. i wartości kosztorysowej **489.905** tys. zł (poz. 1.5 tabeli 9). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Energooszczędna dystrybucja ciepła w Grudziądzu” – **26.778** tys. zł;
- „Ograniczenie niskiej emisji w mieście Brzeziny poprzez budowę sprawnej sieci ciepłowniczej w ramach Partnerskiego Programu rozwoju i modernizacji sieci ciepłowniczej w Łodzi oraz wybranych miastach Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego” – **14.473** tys. zł;
- „Przebudowa węzłów grupowych na terenie miasta Lublin” – **13.600** tys. zł.

W 2018 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **201.115** tys. zł. Wypłacone zostało również dofinansowanie w ramach działania ze środków europejskich w kwocie **159.385** tys. zł z planowanych **49.050** tys. zł, co stanowi 325% planu (poz. 1.2.1.6 tabeli 7). Przekroczenie planu wynika ze zwiększonego zapotrzebowania na zaliczki, co pozytywnie wpływa na realizację rocznej prognozy certyfikacji, oraz zobowiązań w zakresie celów wynikających z Ram Wykonania.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 14.

Tabela 14 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 1.5 PO liś 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej	km	120,17	0,52
2	Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	km	88,02	1,91
3	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	36	---
4	Spadek emisji pyłów	Mg/rok	52,39	---
5	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	94,4	1,2
6	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	tys. GJ/rok	21,3	---
7	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	836,4	16,8

VII.2.6. Działanie 1.6 – Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe

VII.2.6.1. Poddziałanie 1.6.1 – Źródła wysokosprawnej kogeneracji

W ramach poddziałania 1.6.1. związanego z wysokosprawnym wytwarzaniem energii wsparcie skierowane jest na budowę nowych lub zwiększenie mocy (w wyniku rozbudowy lub przebudowy) istniejących jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w technologii wysokosprawnej kogeneracji w jednostkach kogeneracji o całkowitej nominalnej mocy elektrycznej powyżej 1 MW.

W ramach poddziałania 1.6.1 przewidziano konkursowy tryb wyboru projektów. W 2018 r. w ramach ogłoszonych 2. naborów wniosków o łącznym budżecie 220 mln zł wpłynęły do Narodowego Funduszu 122 wnioski na kwotę dofinansowania UE **425.342** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **1.296.702** tys. zł.

W 2018 r. w ramach poddziałania 1.6.1 zawarto 27 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **276.743** tys. zł i wartości kosztorysowej **706.301** tys. zł (poz. 1.6 tabeli 9). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Budowa na terenie elektrociepłowni w Kaliszu kogeneracyjnego bloku spalającego biomasę o mocy ok. 11 MWe i 22 MWt” – **57.829** tys. zł;
- „Budowa elektrociepłowni opalanej biomasą drzewną” przez spółkę BS Marka z Wołomina – **30.364** tys. zł;
- „Rozbudowa systemu ciepłowniczego w Słupsku poprzez budowę wysokosprawnego źródła gazowego w kogeneracji o mocy do 20 MW w ramach "Słupskiego Klastra Bioenergetycznego" realizowanego przez ENGIE EC Słupsk Sp. z o.o. w Słupsku” – **22.157** tys. zł.

W 2018 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **31.484** tys. zł. Wypłacone dofinansowanie ze środków europejskich wyniosło **31.041** tys. zł przy kwocie planowanej **26.995** tys. zł, co stanowi 115% planu (poz. 1.2.1.7 tabeli 7). Przekroczenie planu wynika ze zgłaszanego zapotrzebowania na środki ze strony beneficjentów, co wiąże się z przyspieszeniem realizacji zakresu inwestycyjnego, wpływa też pozytywnie na wykonanie celów Ram Wykonania PO liŚ.

W okresie sprawozdawczym rozliczono (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) 2 projekty na kwotę dofinansowania UE **3.885** tys. zł., przy koszcie przedsięwzięć **11.966** tys. zł - „Budowa układu kogeneracji o mocy 1,2 MW w zakładzie Werner Kenkel Bochnia Spółka z o.o.” o wartości dofinansowania UE **1.721** tys. zł oraz „OSM Piątnica – kogeneracja 2.0 MW” o wartości dofinansowania UE **2.164** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane oraz planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 15.

Tabela 15 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych oraz zakończonych w 2018 r. w zakresie poddziałania 1.6.1 PO IIŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	MW	109,17	3,21
2	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MW	21,30	---
3	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	MW	90,51	3,2
4	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MW	23,8	---
5	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji	szt.	1	---
6	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	27	2
7	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji	szt.	2	---
8	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji	szt.	40	2
9	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (w równoważniku CO ₂)	tys. Mg/rok	770,6	---
10	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	tys. GJ/rok	2 842,2	---

VII.2.7. Poddziałanie 1.6.2 – Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji

W ramach tego poddziałania wsparcie skierowane jest na budowę sieci ciepłowniczej lub sieci chłodu (oraz przyłączy) głównie na cele komunalno-bytowe.

W ramach poddziałania 1.6.2 przewidziano dwa tryby wyboru projektów – konkursowy i pozakonkursowy. W 2018 r. nie był prowadzony nabór na wnioski o dofinansowanie w tym poddziałaniu.

W 2018 r., na podstawie wniosków złożonych w 2017 r. w ramach poddziałania 1.6.2 zawarto 4 umowy o łącznej kwocie dofinansowania UE **28.822** tys. zł i wartości kosztorysowej **58.156** tys. zł. (poz. 1.7 tabeli 9). Projekty, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Budowa nowych odcinków sieci ciepłowniczej we Wrocławiu celem wykorzystania ciepła z wysokosprawnej kogeneracji” – **14.199** tys. zł;
- „Budowa nowych odcinków sieci ciepłowniczej w Płocku celem wykorzystania ciepła z wysokosprawnej kogeneracji” – **7.312** tys. zł.

W 2018 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **58.929** tys. zł. Wypłacone zostało również dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w kwocie **57.263** tys. zł z planowanych **35.000** tys. zł, co stanowi 164% planu (poz. 1.2.1.8 tabeli 7). Przekroczenie planu wynika z przyspieszenia terminów wnioskowania o zaliczki w poddziałaniu.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 16.

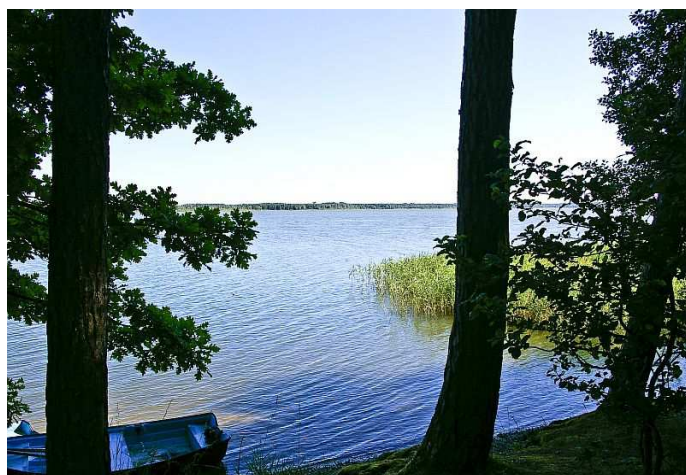
Tabela 16 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie poddziałania 1.6.2 PO LiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej	km	18,7	---
2	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	4	---

VII.2.8. Działanie 2.1 – Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska

Celem tego działania jest zwiększenie ilości retencjonowanej wody oraz poprawa sprawności przeprowadzania rozpoznania i reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii. Realizowane zadania nakierowane są na wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu oraz zwiększenie możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym, na które Polska jest szczególnie narażona, tj. powodzi i suszy oraz reagowania na nie.

W ramach działania 2.1 PO LiŚ 2014-2020 stosowany jest głównie pozakonkursowy tryb wyboru projektów, jedynie dla projektów dotyczących systemu gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich obowiązuje tryb konkursowy.

W 2018 r. w ramach naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym prowadzonym od kwietnia do sierpnia (budżet 200 mln zł) wpłynęło 27 wniosków na kwotę dofinansowania UE **423.714** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **638.916** tys. zł. W trybie pozakonkursowym złożono w Narodowym Funduszu 4 wnioski na kwotę dofinansowania ze środków UE przekraczającą **149.865** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **176.365** tys. zł.

W 2018 r. zawarto 3 umowy w ramach działania 2.1 PO LiŚ 2014-2020 o wartości dofinansowania ze środków UE **131.455** tys. zł. i wartości kosztorysowej **156.818** tys. zł (poz. 2.1 tabeli 9).

Dofinansowanie ze środków UE otrzymały następujące projekty:

- "Zachowanie i ochrona środowiska, promowanie efektywnego gospodarowania zasobami wodnymi oraz zapobieganie i zarządzanie ryzykiem powodziowym, poprzez poprawę bezpieczeństwa powodziowego Węzła Oświęcimskiego" – **61.189** tys. zł;
- "Przebudowa wraz z rozbudową istniejącego systemu umocnień brzegowych na wysokości miejscowości Mielno" – **45.900** tys. zł;
- "Likwidacja barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Wisłocie i jej dopływach - Ropie oraz Jasiołce" – **24.367** tys. zł.

Certyfikacja w części wydatków kwalifikowalnych wyniosła w 2018 r. **744.335** tys. zł. W 2018 r. wypłacono **400.695** tys. zł. ze środków UE na rzecz beneficjentów niebędącymi państwowymi jednostkami budżetowymi z planowanych **326.098** tys. zł (poz. 1.2.2.1 tabeli 8). Przekroczenie planu

wynika z konieczności wypłaty dodatkowych środków na realizację projektów, dla których zawarto aneksy zwiększające wysokość dofinansowania UE, m.in. dla projektów – „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)” i „Ochrona przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem ochrony Miasta Kłodzka”.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane lub planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 17.

Tabela 17 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2018 r. w zakresie działania 2.1 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka mary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość przebudowanych wałów przeciwpowodziowych	km	9,5	---
2	Długość wybudowanych wałów przeciwpowodziowych	km	0,4	---
3	Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	2	---
4	Liczba wyremontowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	1	---
5	Długość linii brzegowej, na której prowadzone są działania z zakresu ochrony brzegów morskich [km]	km	3,3	---
6	Liczba jednolitych części wód, w których realizacja projektu przyczyniła się do poprawy stanu/potencjału	szt.	4	---
7	Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	tys. osób	11,8	---

VII.2.9. Działanie 2.2 – Gospodarka odpadami komunalnymi

Celem działania jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych podlegających składowaniu. Zostaje to osiągnięte dzięki racjonalizacji systemu gospodarki odpadami (w tym m.in. dzięki zapewnieniu właściwej infrastruktury do zagospodarowywania odpadów). W ramach działania wspierany jest, przede wszystkim, rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi mający na celu zastąpienie zagospodarowania odpadów przez składowanie, metodami sprzyjającymi praktycznemu zastosowaniu hierarchii sposobu postępowania z odpadami.

W ramach działania 2.2 projekty są wybierane tylko w trybie konkursowym.

W 2018 r. w ramach ogłoszonego naboru wniosków o budżecie 200 mln zł wpłynęły 54 wnioski na kwotę dofinansowania UE sięgającą **584.287** tys. zł, przy wartości kosztorysowej projektów **986.994** tys. zł.

W 2018 r. w ramach działania 2.2 zawarto 16 umów o łącznej kwocie dofinansowania UE **506.231** tys. zł i wartości kosztorysowej **915.792** tys. zł (poz. 2.2 tabeli 9). Przedsięwzięcia, które uzyskały największe dofinansowanie ze środków UE to:

- „Budowa zakładu termicznego przekształcania odpadów komunalnych w Gdańsku” – **353.054** tys. zł;
- „Modernizacja ZUOK Orli Staw jako Regionalnego Centrum Recyklingu” – **53.222** tys. zł;
- „Budowa hermetycznej instalacji, jako uzupełnienie istniejącego systemu kompostowania w Zakładzie Utylizacyjnym w Gdańsku” – **32.817** tys. zł.

W 2018 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **49.050** tys. zł. oraz wypłacono dofinansowanie UE w kwocie **54.338** tys. zł z planowanego **26.965** tys. zł (poz. 1.2.2.2

tabeli 8). Wykonanie planu w 202 % związane jest z usunięciem części barier we wdrażaniu działania, blokujących możliwość wypłaty środków PO LiŚ 2014-2020 skutkujących aktualizacją harmonogramów realizacji przedsięwzięć i podpisywaniem nowych umów.

W okresie sprawozdawczym rozliczono 2 projekty (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **3.247** tys. zł przy wartości całkowitej **6.320** tys. zł.

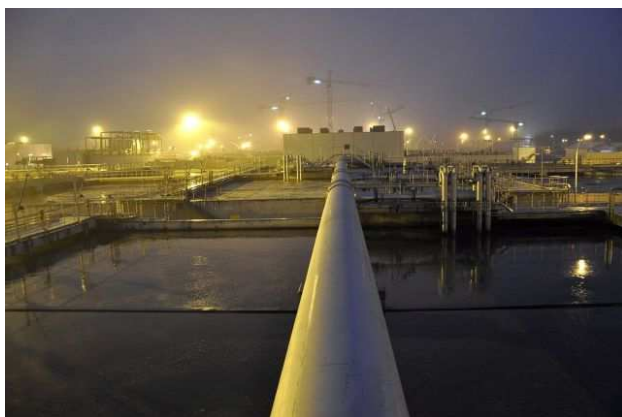
Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane lub planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 18.

Tabela 18 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 2.2 PO LiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka mary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami	szt.	10	3
2	Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	2	---
3	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.	13	2
4	Liczba wybudowanych kompleksowych zakładów zagospodarowywania odpadów	szt.	1	---
5	Liczba zmodernizowanych kompleksowych zakładów zagospodarowywania odpadów	szt.	1	---
6	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	tys. Mg/rok	20,5	---
7	Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów	tys. osób	4 023	399
8	Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów	tys. Mg/rok	438,2	---

VII.2.10. Działanie 2.3 – Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach

Celem działania jest zwiększenie liczby ludności korzystającej z ulepszonych systemu oczyszczania ścieków komunalnych, zapewniającego podwyższone usuwanie biogenów. Zostanie to osiągnięte dzięki dokończeniu budowy systemów gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach. Realizacja działania pozwoli tym samym na wypełnienie zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej oraz przyczyni się do ochrony i zachowania stanu ekologicznego wód Bałtyku i zapobiegania zanieczyszczeniu wód powierzchniowych w Polsce.

W ramach działania 2.3 projekty są wybierane tylko w trybie konkursowym. W 2018 r. nie prowadzono jednak naborów wniosków o dofinansowanie ze względu na brak limitu środków umożliwiającego ogłoszenie kolejnego naboru.

W 2018 r. podpisano 112 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE w wysokości **1.814.636** tys. zł i wartości kosztorysowej przedsięwzięć **3.493.842** tys. zł (poz. 2.3 tabeli 9). Projekty, które uzyskały największą kwotę

wsparcia ze środków UE to:

- „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie - Faza IIA” – **128.859** tys. zł;

- „Budowa kanalizacji w Gminie Wieliczka - etap IV” – **108.940** tys. zł;
- „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Płocka, etap IV” – **70.529** tys. zł.

Certyfikacja wydatków w części wydatków kwalifikowalnych w 2018 r. wyniosła **1.369.368** tys. zł, a wypłaty dofinansowania UE sięgnęły **1.407.783** tys. zł z planowanych **1.100.000** tys. zł, – co stanowi 128% planu (poz. 1.2.2.3 tabeli 8). Na wykonanie planu wypłat wpłynęło przyspieszenie wypłat środków wynikające z postępów w realizacji projektów.

W okresie sprawozdawczym rozliczono (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) 19. projektów o łącznej wartości dofinansowania UE **38.514** tys. zł i koszcie **64.838** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane lub planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 19.

Tabela 19 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 2.3 PO liś 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka mary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej	km	103,2	8,2
2	Długość przebudowanej sieci wodociągowej	km	115,6	4,9
3	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	1 198,4	130,3
4	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	132,1	13,3
5	Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej	km	161,0	0,6
6	Długość wyremontowanej sieci wodociągowej	km	2,9	---
7	Liczba oczyszczalni ścieków komunalnych wspartych w zakresie przeróbki/zagospodarowania osadów ściekowych	szt.	37	1
8	Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	51	1
9	Liczba wspartych stacji uzdatniania wody	szt.	37	---
10	Liczba wybudowanych ujęć wody	szt.	4	---
11	Liczba wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	4	1
12	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczenia ścieków	tys. RLM	390,2	2,6
13	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę	tys. osób	11,1	0,8

VII.2.11. Działanie 2.4 – Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

Celem działania jest wzmocnienie mechanizmów służących ochronie przyrody. Jest to osiągnięte m.in. poprzez zwiększenie odsetka obszarów Natura 2000 objętych planami zarządzania oraz zwiększenie powierzchni siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony.

Narodowy Fundusz jest Instytucją Wdrażającą dla wszystkich typów projektów, poza działaniami o charakterze dobrych praktyk, związanymi z ochroną zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych (podtyp projektu 2.4.1a) i działaniami skierowanymi na zwiększanie drożności korytarzy ekologicznych lądowych i wodnych o zasięgu lokalnym i regionalnym mających znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej i adaptacji do zmian klimatu (podtyp projektu 2.4.2a) – dla których Instytucją Wdrażającą jest Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych.

W ramach działania 2.4 PO LiŚ 2014-2020 przewidziano dwa tryby wyboru projektów – konkursowy i pozakonkursowy.

W 2018 r. w wyniku naboru konkursowego rozpoczętego jeszcze w 2017 r. wpłynęło 12 wniosków na kwotę dofinansowania UE **37.195** tys. zł i wartości kosztorysowej projektów **44.302** tys. zł.

W 2018 r. zawarto 22 umowy o wartości dofinansowania ze środków UE **79.412** tys. zł. i wartości kosztorysowej **108.188** tys. zł (poz. 2.4 tabeli 9).

Największe dofinansowanie ze środków UE w 2018 r. otrzymały następujące projekty:

- „Budowa i wyposażenie Ośrodka Muzealno-Edukacyjnego wraz z zapleczem administracyjnym oraz technicznym” przez Park Narodowy „Ujście Warty” – **16.542** tys. zł;
- „Centrum Edukacyjno-Przyrodnicze Karkonoskiego Parku Narodowego - Pałac Sobieszów” przez Karkonoski Park Narodowy – **15.024** tys. zł;
- „Centrum Edukacji Przyrodniczej w Chocińskim Młynie ośrodkiem kształtowania właściwych postaw społeczeństwa wobec zachowania bogactwa różnorodności biologicznej. Etap III: Budowa muzeum przyrodniczego” przez Park Narodowy „Bory Tucholskie” – **10.117** tys. zł.

W 2018 r. dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **30.537** tys. zł. W ramach działania 2.4 wypłacono **22.912** tys. zł na rzecz beneficjentów niebędącymi państwowymi jednostkami budżetowymi, z planowanych **33.538** tys. zł (poz. 1.2.2.4 tabeli 8). Wykonanie planu wypłat w 68 % wynika z aktualizacji harmonogramów realizowanych przedsięwzięć oraz konieczności ponownego składania wniosków o płatność w sytuacji przedłożenia błędnych dokumentów rozliczeniowych.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 20.

Tabela 20 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 2.4 PO LiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka mary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba parków narodowych, w których wsparto ośrodki edukacji ekologicznej	szt.	4	1
2	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną	szt.	8	---
3	Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem	szt.	457	---
4	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych	mln osób	0,7	---

VII.2.12. Działanie 2.5 – Poprawa jakości środowiska miejskiego

Celem działania jest zahamowanie spadku powierzchni terenów zieleni w miastach. Jest to osiągnięte dzięki zwiększeniu powierzchni terenów zieleni w miastach (w tym parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej), powstałych głównie dzięki rekultywacji bądź remediacji terenów zdegradowanych i zanieczyszczonych działalnością człowieka. Dofinansowanie skierowane jest na wsparcie dla zanieczyszczonych lub zdegradowanych terenów, rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz na inwentaryzację terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych.

Projekty w ramach działania 2.5 wybierane są tylko w trybie konkursowym.

W 2018 r. prowadzony był nabór wniosków, którego budżet wyniósł 120 mln zł. We wskazanym okresie do Narodowego Funduszu wpłynęło 91 wniosków na kwotę dofinansowania UE **423.575** tys. zł. i wartości kosztorysowej projektów **573.267** tys. zł.

W 2018 r. podpisano 42 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE **279.504** tys. zł i wartości kosztorysowej **384.202** tys. zł (poz. 2.5 tabeli 9). Najwyższe dofinansowanie ze środków UE uzyskały następujące projekty:

- „Remediacja terenów zanieczyszczonych w rejonie dawnych ZCH „ZACHEM” w Bydgoszczy w celu likwidacji zagrożeń zdrowotnych i środowiskowych, w tym dla obszaru NATURA 2000 Dolina Dolnej Wisły oraz Morza Bałtyckiego” – **79.411** tys. zł;
- „Odtworzenie pierwotnej pojemności zbiornika przystopniowego w Rzeszowie na rzece Wisłok” – **42.299** tys. zł;
- „Rekultywacja i remediacja terenów dawnej koksowni Orzegów” – **17.998** tys. zł.

W 2018 r. w ramach poddziałania 2.5 dokonano certyfikacji w części wydatków kwalifikowalnych na kwotę **203.005** tys. zł. Wypłaty dofinansowania UE wyniosły **210.746** tys. zł, z planowanych **166.399** tys. zł (poz. 1.2.2.5 tabeli 8). Wykonanie planu w 127% wynika z wypłacenia środków na finansowanie przedsięwzięć w związku z ich sprawną realizacją.

W 2018 r. rozliczono 11 projektów (zatwierdzono wniosek o płatność końcową) o wartości dofinansowania UE **22.848** tys. zł i koszcie całkowitym **34.078** tys. zł.

Efekty ekologiczne lub rzeczowe uzyskane lub planowane do uzyskania w wyniku realizacji umów zawartych w 2018 r. przedstawiono w tabeli 21.

Tabela 21 Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 2.5 PO IiŚ 2014-2020

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka mary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba obiektów, na których przeprowadzono rekultywację	szt.	6	---
2	Liczba ośrodków miejskich, w których realizowane są projekty dotyczące zieleni miejskiej	szt.	35	11
3	Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	ha	96,3	---
4	Dodatkowa powierzchnia biologicznie czynna uzyskana w wyniku realizacji projektów	ha	108,1	---

VII.3. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy

W 2018 r. działania Narodowego Funduszu w zakresie środowiskowych programów operacyjnych Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego dotyczyły perspektywy na lata 2009-2014 oraz na lata 2014-2021.

W ramach perspektywy rozpoczynającej się w 2009 r. przygotowane zostały raporty końcowe rozliczające, podsumowujące i zamykające realizację trzech Programów Operacyjnych:

- Program Operacyjny PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów” – alokacja **20.315** tys. euro (w tym alokacja na Fundusz Współpracy Dwustronnej 372 tys. euro) w ramach której w całym okresie wdrażania zawarto 71 umów na kwotę **81.962** tys. zł, zaś wypłaty realizowane przez Narodowy Fundusz (inne niż dla państwowych jednostek budżetowych) wyniosły łącznie **76.080** tys. zł.
W 2018 r. odnotowano wypłatę środków pozyskanych z budżetu państwa na współfinansowanie programu w kwocie **2** tys. zł z tytułu rozliczenia końcowego jednego projektu (poz. 2 tabeli 28).
- Program Operacyjny PL03 „Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych” – alokacja **14.282** tys. euro (w tym alokacja na Fundusz Współpracy Dwustronnej 264 tys. euro). W ramach Programu PL03 zawarto 10 umów na kwotę **58.278,4** tys. zł, zaś wypłaty realizowane przez Narodowy Fundusz wyniosły **6.822** tys. zł;
- Program Operacyjny PL04 „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii” – alokacja **142.292** tys. euro (w tym alokacja na Fundusz Współpracy Dwustronnej 6.932 tys. euro).¹ W ramach Programu PL04 zawarto 138 umów na kwotę **546.297** tys. zł. Łącznie na koniec 2018 r. wypłacono, po uwzględnieniu zwrotów, **536.380** tys. zł. W 2018 r. odnotowano zwrot środków europejskich tego programu na kwotę **47** tys. zł wynikającą z działań audytowych prowadzonych przez Krajową Administrację Skarbową i kontrolnych Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych (poz. 1.3 tabeli 8).

W tabeli 22 przedstawiono planowane do uzyskania efekty ekologiczne z umów podpisanych w 2018 r. i uzyskane efekty ekologiczne z umów zakończonych w tym roku.

Tabela 22 Efekty ekologiczne w zakresie MF EOG i NMF z umów podpisanych i umów zakończonych w 2018 r.

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zwiększenie produkcji energii elektrycznej	tys. MWh	---	377,9
2	Ograniczenie emisji lub uniknięta emisja dwutlenku węgla	tys. Mg/rok	---	380,7
3	Ograniczenie emisji lub uniknięta emisja dwutlenku siarki	tys. Mg/rok	---	7,7
4	Zmniejszenie emisji tlenków azotu NOx	tys. Mg/rok	---	0,9
5	Zmniejszenie emisji pyłu	tys. Mg/rok	---	0,3

W ramach perspektywy finansowej MF EOG i NMF 2014-2021 Operator Programu (Ministerstwo Środowiska przy pomocy NFOŚiGW) prowadził prace polegające na programowaniu kierunków wsparcia w programie *Środowisko, energia i zmiany klimatu* oraz prowadził negocjacje z Darczyńcami (Biurem Mechanizmów Finansowych oraz Parterami programu: Norweską Agencją Środowiska (NEA),

¹ alokacje dla rezultatów środowiskowych i Funduszu Współpracy Dwustronnej

Norweską Dyрекcją ds. Zasobów Wodnych i Energii (NVE) oraz Krajową Agencją ds. Energii Islandii (OS)) zmierzające do powstania jednolitej, akceptowalnej przez obie strony Koncepcji Programu. W związku z powyższym NFOŚiGW uczestniczył w przygotowaniu trzech wersji Koncepcji Programu oraz w pięciu spotkaniach negocjacyjnych.

Program Operacyjny *Środowisko, energia i zmiany klimatu* obejmuje następujące trzy obszary programowe:

- Środowisko naturalne i ekosystemy – alokacja **14.024** tys. euro (w tym alokacja ze środków MF EOG – **11.920** tys. euro i alokacja z budżetu państwa – **2.104** tys. euro); Celem obszaru programowego jest poprawa statusu środowiskowego ekosystemów.
- łagodzenie zmian klimatu i ograniczenie narażenia na tego typu zmiany – alokacja **29.605** tys. euro (w tym alokacja ze środków MF EOG – **25.164** tys. euro i alokacja z budżetu państwa – **4.441** tys. euro). Celem obszaru programowego jest łagodzenie zmian klimatu i ograniczenie narażenia na tego typu zmiany.
- Energia odnawialna, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne – alokacja **112.188** tys. euro (w tym alokacja ze środków MF EOG – **95.360** tys. euro i alokacja z budżetu państwa – **16.828** tys. euro). Celem obszaru programowego jest energia niskoemisyjna i poprawa bezpieczeństwa dostaw energii.

Dodatkowo **900** tys. euro zostało alokowane na Fundusz Współpracy Dwustronnej na poziomie Programu oraz **8.888** tys. euro na Koszty zarządzania.

VII.4. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013

Narodowy Fundusz pełnił rolę Instytucji Wdrażającej (IW) w ramach PO IiŚ 2007-2013 dla:

- I osi priorytetowej – Gospodarka wodno-ściekowa;
- II osi priorytetowej – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
- III osi priorytetowej – Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
- IV osi priorytetowej – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
- działań 9.1, 9.2 i 9.3 osi priorytetowej IX – Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna.

W przypadku I i II osi priorytetowej Narodowy Fundusz był jedną z 17. instytucji wdrażających. Zadania IW zostały również powierzone wojewódzkim funduszom ochrony środowiska.

W ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 Narodowy Fundusz nadzorował 1.142 zrealizowane projekty, o wartości całkowitej wynoszącej **32.849.600** tys. zł., przy dofinansowaniu UE w kwocie **15.385.440** tys. zł (szczegóły tabela 23).

Tabela 23 Umowy zrealizowane w ramach PO IiŚ 2007-2013 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2018 r.) – kwoty w tys. zł

Poz.	Priorytet	Liczba umów zawartych przez NFOŚiGW	Wartość całkowita projektów	Wartość wydatków kwalifikowanych	Kwota dofinansowania UE umów
1	2	3	4	5	6
1	I Gospodarka wodno-ściekowa	91	14 560 200	8 887 962	7 554 760
2	II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	24	4 808 687	3 268 869	2 762 206
3	III Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowisk	25	3 540 466	3 004 475	2 589 612
4	IV Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowisk	231	6 890 117	4 672 135	1 000 125
5	IX Wysokosprawne wytwarzanie energii, efektywna dystrybucja energii, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	771	3 050 130	1 947 407	1 478 737
6	Razem	1 142	32 849 600	21 780 848	15 385 440

Wartość całkowita projektów na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową, pozostałe dane na podstawie potwierdzeń kwalifikowalności wydatków.

Okres kwalifikowania wydatków w ramach PO IiŚ 2007-2013 trwał od 1.01.2007 r. do 31.12.2015 r., a program został zamknięty ostatecznie w 2017 r. (perspektywa zakończona). Łączna kwota wypłat dla beneficjentów, których obsługę w zakresie wypłat prowadził Narodowy Fundusz (jednostki inne niż państwowe jednostki budżetowe) wyniosła **13.746.427** tys. zł., przy czym w 2018 r. wypłaty środków europejskich już nie następowały.

W 2018 r. kontynuowane było jednak współfinansowanie przez Narodowy Fundusz przedsięwzięć w następującym zakresie:

- w ramach I osi priorytetowej wypłacono **23.293** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji – plan **20.000** tys. zł – realizacja planu 116% (poz. 1.1.2.1 tabeli 29);
- w ramach IV osi priorytetowej PO IiŚ Narodowy Fundusz wypłacił w 2018 r. ze środków własnych **16** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, przy planie w kwocie **16** tys. zł – realizacja planu w 100% (poz. 1.1.2.2 tabeli 29);
- na współfinansowanie projektów V osi priorytetowej ze środków Narodowego Funduszu wypłacono **60** tys. zł dotacji, przy planie w kwocie **66** tys. zł – realizacja planu w 91% (poz. 1.1.1 tabeli 29).

VII.5. ISPA (2000-2003)/Fundusz Spójności (2004-2006)

Projekty ISPA/Fundusz Spójności to 90 projektów, z tego 88 inwestycyjnych i 2 dotyczące pomocy technicznej.

Projekty inwestycyjne dotyczą:

- gospodarki wodno-ściekowej – 79 szt.;
- gospodarki odpadami – 8 szt.;
- ochrony atmosfery – 1 szt.

Suma wydatków kwalifikowanych dla 90. projektów to **4.287.215** tys. euro, a łączna kwota przyznanego dofinansowania ze środków Unii Europejskiej to **2.850.517** tys. euro.

Na koniec 2018 r. stan realizacji projektów ISPA/Funduszu Spójności przedstawiał się następująco:

- liczba projektów zakończonych – **90**;
- liczba projektów pozostająca do rozliczenia z budżetem państwa – **1** (Oczyszczanie ścieków w Grudziądzu);
- w 2018 r. płatności ze środków Komisji Europejskiej nie były już dokonywane (perspektywa zakończona);
- współfinansowanie projektów ISPA/Funduszu Spójności ze środków Narodowego Funduszu wyniosło łącznie – **3.677.798** tys. zł, w tym w 2018 r. – **4.368** tys. zł, z tego:
 - pożyczki inwestycyjne: łącznie – **3.564.584** tys. zł, w 2018 r. nie było wypłat;
 - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych: łącznie – **100.911** tys. zł, w tym w 2018 r. – **4.368** tys. zł (poz. 1.2.2 tabeli 29);
 - dotacje (współfinansowanie pomocy technicznej) w kwocie **12.303** tys. zł;
- w 2018 r. wypłacano beneficjentom ISPA/FS środki budżetu państwa na pokrycie kosztów poniesionych w związku z nałożeniem na projekty ISPA/FS 2% tzw. korekty systemowej (niedostosowanie prawa krajowego do Dyrektyw Unii Europejskiej) w kwocie **5.545** tys. zł (poz. 1.2.1 tabeli 29).

VII.6. Pozostałe środki europejskie i ich współfinansowanie

VII.6.1. Program na rzecz ochrony środowiska i klimatu LIFE

Program LIFE to program poświęcony w całości współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

Dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu dla przedsięwzięć wdrażanych w ramach LIFE wypłacane było w ramach umów podpisanych w zakresie programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE”. W 2018 r. wypłacono łącznie **25.795** tys. zł, z tego **2.195** tys. zł pożyczek z planowanej kwoty **7.952** tys. zł – realizacja planu w 27% (poz. 7 tabeli 24), **23.600** tys. zł dotacji z planowanej kwoty **28.483** tys. zł – realizacja planu w 83% (poz. 1.3 tabeli 29). Niepełne wykonanie planu wypłat środków bezzwrotnych to efekt przesunięć płatności środków w realizacji poszczególnych projektów, w dużej części przyrodniczych, uzależnionych od niezależnych uwarunkowań naturalnych. Niepełne wykonanie planu wypłat środków zwrotnych wynika z mniejszego, niż przewidywano zainteresowania tą formą dofinansowania projektów LIFE, co również jest uzależnione od liczby projektów, jakie uzyskują dofinansowanie ze środków KE.

Zadania realizowane w ramach Programu LIFE mają na celu poprawę jakości środowiska, w tym środowiska naturalnego.

Program LIFE składa się z:

- a) Podprogramu działań na rzecz środowiska, podzielonego na 3 obszary priorytetowe:
 - ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami;
 - przyroda i różnorodność biologiczna;
 - zarządzanie i informacja w zakresie środowiska.
- b) Podprogramu działań na rzecz klimatu, podzielonego na 3 obszary priorytetowe:
 - łagodzenie skutków zmiany klimatu;

- dostosowanie się do skutków zmiany klimatu;
- zarządzanie i informacja w zakresie klimatu.

W 2018 r. podpisano 9 umów dotacji na łączną kwotę **20.814** tys. zł, dotyczących współfinansowania przez Narodowy Fundusz projektów LIFE wybranych przez Komisję Europejską w naborach z 2016 r. i 2017 r. Dodatkowo Narodowy Fundusz przeprowadził w 2018 r. nabór wniosków o udzielenie pożyczki na wkład własny i zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć LIFE+/LIFE. W wyniku tego zawarto 2. umowy pożyczki na kwotę **5.285** tys. zł.

W roku 2018 r. Komisja Europejska wprowadziła zmianę w procedurze naboru i oceny wniosku dla Podprogramu na rzecz środowiska wprowadzając tzw. nabór dwuetapowy. Zmiana ta istotnie skomplikowała procedurę naboru wniosków o dofinansowanie projektów LIFE ze środków krajowych, wymuszając rozdział naboru wniosków dla projektów w zakresie ochrony środowiska oraz w zakresie ochrony klimatu.

W lipcu 2018 r. przeprowadzono nabór wniosków o współfinansowanie przez NFOŚiGW projektów LIFE składanych w ramach podprogramu na rzecz klimatu, w ramach którego nie złożony został żaden wniosek. W listopadzie 2018 r. zakończono natomiast nabór wniosków o współfinansowanie projektów LIFE w ramach podprogramu na rzecz środowiska. W ramach tego naboru przedłożono 4 wnioski (spośród 7. jakie uzyskały wstępną pozytywną ocenę koncepcji projektu dokonywaną przez KE). Kontynuowano również nabór wniosków o dofinansowanie projektów LIFE, jakie uzyskały akceptację KE w ramach naboru LIFE 2017 (w ramach tej procedury przedłożonych zostało 5 wniosków).

Wnioskodawcy będą mieli szansę złożenia wniosku o współfinansowanie krajowe w ramach tzw. procedury skróconej, po akceptacji przez KE wniosków przedkładanych w ramach programu LIFE.

W wyniku współfinansowania przez Narodowy Fundusz projektów zakwalifikowanych przez KE w ramach naborów projektów LIFE w latach 2014-2017, Polska wykorzystała ok. 18,4 mln euro z ok. 51 mln euro (36%) z przysługującej jej alokacji w ramach Podprogramu działań na rzecz środowiska na lata 2014-2017.

W 2018 r. Narodowy Fundusz jako Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE w Polsce kontynuował zapoczątkowane w 2016 r. działania służące bardziej skutecznemu wykorzystaniu możliwości Programu LIFE, poprzez realizację finansowanego ze środków KE projektu budowania potencjału. Celem projektu jest upowszechnianie informacji na temat Programu LIFE i pozyskanie szerokiego spektrum grup docelowych, działających na rzecz ochrony środowiska i klimatu, a także pomoc w przygotowaniu najwyższej jakości wniosków LIFE, a przez to efektywne wykorzystanie dostępnych środków Programu LIFE.

W ramach Projektu Budowy Potencjału w 2018 r. Narodowy Fundusz zorganizował serię szkoleń i konferencji, w których wiedzę na temat LIFE poszerzyło łącznie blisko 2.170 osób (dwukrotnie więcej niż w 2017 r.). Udzielono 283 konsultacje dla zainteresowanych podmiotów, a pracownicy Narodowego Funduszu prezentowali Program LIFE podczas kilkunastu konferencji, szkoleń i warsztatów informując o dotychczasowych osiągnięciach LIFE w Polsce oraz zachęcając potencjalnych wnioskodawców do korzystania z Programu LIFE m.in. przez spot promujący Program

LIFE. W kwietniu 2018 r. miał miejsce Dzień Informacyjny LIFE 2018, który zgromadził ponad 330. uczestników, a dodatkowo 314 osób uczestniczyło w sesji ogólnej dzięki transmisji on-line.

Oddany jeszcze w lipcu 2017 r. formularz Kojarzenia Wniosków „Find your partner for LIFE!” pomagał nawiązywać podmiotom kontakty i pracować nad wspólnymi wnioskami. W ramach projektu opublikowano również 4 artykuły sponsorowane w dziennikach ogólnopolskich. Szacuje się, że za pośrednictwem mediów informacja o Programie LIFE dotarła do 352 tys. potencjalnych beneficjentów w naborze 2018. W 2018 r. ukazało się ponad 2,4 tys. publikacji dotyczących Programu LIFE. Dodatkowo Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE nawiązał współpracę ze swoim odpowiednikiem w Holandii, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii oraz z Łotwy w zakresie prowadzonych działań informacyjnych ukierunkowanych m.in. na pozyskiwanie partnerów dla polskich wnioskodawców LIFE.

VII.6.2. Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE

W ramach działania ekspertyzy i prace naukowo-badawcze Narodowy Fundusz realizuje zadania finansowane ze środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego PHARE (EFP PHARE), zgodnie z umową, podpisaną z Ministrem Środowiska w sprawie przygotowania i realizacji przedsięwzięć w ramach V Programu Indykatywnego EFP PHARE, z budżetem w wysokości **16** mln zł. Piąty Program Indykatywny obejmuje pakiety przedsięwzięć, których realizacja winna przyczynić się do osiągnięcia celów wynikających ze zobowiązań Polski, jako Państwa Członkowskiego UE, w tym m.in. w zakresie:

- doradztwa i ekspertyz;
- wzmocnienia instytucjonalnego;
- działań promocyjnych, informacyjnych i publikacji.

Zgodnie z ww. umową Narodowy Fundusz jest odpowiedzialny za realizację przedsięwzięć przedstawianych i przygotowywanych przez Ministra Środowiska.

V Program Indykatywny jest w końcowej fazie realizacji. W 2018 r. środki z tego źródła nie były wydatkowane i na koniec roku pozostało do rozdysponowania w latach kolejnych **19** tys. zł.

VII.6.3. Ekologiczny Fundusz Partnerski SIDA

Przepływy środków powierzonych w ramach Ekologicznego Funduszu Partnerskiego SIDA prezentowane są w ewidencji bilansowej Narodowego Funduszu. Środki SIDA pochodzą z przyznanej Polsce przez Szwecję dotacji na współfinansowanie w formie pożyczek preferencyjnych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Ze spłat tych pożyczek powstał tzw. Szwedzki fundusz rewolwingowy. Dofinansowanie przedsięwzięć wskazanych przez Ministra Środowiska udzielane jest w ramach programu „Realizacja przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących z darowizny Królestwa Szwecji”. W 2018 r. w zakresie środków SIDA nie podpisano żadnej nowej umowy.

W 2018 r. nie zidentyfikowano również przedsięwzięć z dziedziny ochrony środowiska, możliwych do dofinansowania z dostępnych środków SIDA, nie były również planowane wypłaty z tego źródła. Na koniec 2018 r. pozostało do rozdysponowania w latach kolejnych **126** tys. zł.

VII.7. Refundacja kosztów i wydatków Narodowego Funduszu finansowana ze źródeł zagranicznych

W związku z wdrażaniem wielu programów realizujących polityki Unii Europejskiej (politykę spójności - PO IiŚ 2014-2020, MF EOG i NMF, politykę ochrony środowiska - LIFE), a także w związku z wdrażaniem Systemu Zielonych Inwestycji, Narodowy Fundusz jest beneficjentem środków przeznaczonych na refundację wydatków i kosztów poniesionych w związku z tą działalnością.

W ramach kosztów i wydatków dotyczących funkcjonowania Narodowego Funduszu poniesionych w 2018 r. (łącznie **100.545** tys. zł) refundacji podlega kwota **36.339** tys. zł, co stanowi ponad 36% łącznych kosztów i wydatków inwestycyjnych Biura Narodowego Funduszu.

W najwyższym stopniu zrefundowane zostały wydatki na wynagrodzenia i pochodne. Kwota refundacji wyniosła **31.827** tys. zł i pokryła 40% poniesionych kosztów wynagrodzeń i naliczonych od nich pochodnych. Koszty amortyzacji zostały zrefundowane w kwocie **384** tys. zł, co stanowi ponad 9% całkowitych kosztów odpisów amortyzacyjnych. Refundacja objęła również poniesione wydatki na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w kwocie **273** tys. zł, które stanowią koszty w momencie naliczenia amortyzacji. Kwalifikowalne wydatki na zużycie materiałów i energii wyniosły **496** tys. zł, czyli ponad 35% wszystkich poniesionych tego rodzaju kosztów. Koszty usług obcych zostały pokryte w 41% kwotą wydatków kwalifikowalnych w wysokości **2.046** tys. zł. Wydatki na pozostałe koszty osobowe, głównie szkolenia pracowników, wyniosły **349** tys. zł, a podatki i opłaty oraz pozostałe koszty rodzajowe zostały zakwalifikowane do refundacji w kwocie **964** tys. zł.

VII.7.1. Refundacja kosztów pomocy technicznej w ramach PO liś 2014-2020 oraz programu operacyjnego Pomoc Techniczna

Narodowy Fundusz, jako Instytucja Wdrażająca, jest beneficjentem środków przeznaczonych na refundację wydatków i kosztów związanych z wdrażaniem PO liś. Na podstawie umów na refundację wydatków organów i Biura Narodowego Funduszu, podpisanych z Ministrem Środowiska i Ministrem Energii, Narodowy Fundusz zaewidencjonował koszty w ramach X osi priorytetowej „Pomoc Techniczna” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz koszty wynagrodzeniowe pracowników w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna w łącznej kwocie **31.507** tys. zł, co stanowi ponad 31% kosztów i wydatków inwestycyjnych własnych Biura Narodowego Funduszu.

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna w ramach podpisanych umów dotacji celowych zrefundowano 35% kosztów wynagrodzeń i pochodnych poniesionych w 2018 r. (**28.342** tys. zł) Dodatkowo w ramach programu Pomoc Techniczna PO liś 2014-2020 Narodowy Fundusz zakwalifikował w 2018 r. do refundacji w sektorze środowiska i energetyki wydatki i koszty Biura w kwocie **3.165** tys. zł, co stanowi 3,1% wszystkich kosztów Biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2018 r. W najwyższej kwocie zostały zrefundowane koszty usług obcych: **1.417** tys. zł. Refundacja kosztów materiałów i energii w kwocie **462** tys. zł stanowi ponad 33% kosztów tego rodzaju naliczonych w 2018 r. Program PT PO liś zrefundował również wydatki na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w kwocie **222** tys. zł, a kwalifikowalne koszty amortyzacji budynków przy ul. Konstruktorskiej wyniosły **379** tys. zł. Refundacja pozostałych kosztów osiągnęła wartość **684** tys. zł.

VII.7.2. Refundacja kosztów wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Narodowy Fundusz, wdrażając programy operacyjne, finansowane ze środków ww. mechanizmów (utworzone przez Norwegię, Islandię i Lichtenstein) jest beneficjentem środków z zakresu kosztów zarządzania tymi programami.

Na podstawie umowy dotacji celowej zawartej z Ministrem Środowiska na realizację działań z zakresu kosztów zarządzania związanych z wdrażaniem Programów Operacyjnych i Funduszu Współpracy Dwustronnej w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014, przyznano Narodowemu Funduszowi w 2018 r. dotację z budżetu państwa (stanowiącą nie więcej niż 85% wydatków kwalifikowalnych), ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych,

refundującą poniesione wydatki i koszty w kwocie **817** tys. zł, co stanowi około 1% wszystkich kosztów biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2018 r.

VII.7.3. Refundacja kosztów Projektu Budowania Potencjału Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w Polsce

Narodowy Fundusz w związku z pełnieniem funkcji Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE korzysta ze wsparcia w ramach Projektu Budowania Potencjału Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE w celu bardziej skutecznego wykorzystania możliwości Programu LIFE.

Koszty i wydatki zakwalifikowane do refundacji w 2018 r. wyniosły **599** tys. zł, co stanowi 0,6% wszystkich kosztów Biura Narodowego Funduszu.

VII.7.4. Refundacja kosztów doradztwa i zarządzania projektem „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”

Narodowy Fundusz jest Beneficjentem i Partnerem Wiodącym projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, który jest realizowany we współpracy z Partnerami (wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz Urząd Marszałkowski w Lublinie). Projekt finansowany jest w ramach PO IiŚ 2014-2020, I oś priorytetowa „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”.

Wydatki i koszty Biura Narodowego Funduszu zakwalifikowane do refundacji w ramach projektu doradztwa energetycznego (dla obszaru doradztwa i zarządzania projektem), i przedstawione we wnioskach o płatność za 2018 r. wyniosły w sumie **2.632** tys. zł i pokryły 2,6% ogółu kosztów Biura Narodowego Funduszu poniesionych w 2018 r.

VII.7.5. Refundacja kosztów obsługi Systemu Zielonych Inwestycji

Narodowy Fundusz jest Krajowym Operatorem Systemu Zielonych Inwestycji w ramach zobowiązań odnośnie redukcji emisji gazów cieplarnianych w tzw. Jednostkach Przyznanej Emisji (AAU). W myśl ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji, koszty związane z wykonywaniem zadań Krajowego Operatora są pokrywane ze środków zgromadzonych na tzw. Rachunku klimatycznym. Wysokość kosztów możliwych do refundacji regulują zapisy w poszczególnych umowach sprzedaży jednostek AAU.

Koszty Biura podlegające refundacji w 2018 r. wyniosły **783** tys. zł, co stanowi 0,8% ogółu kosztów oraz wydatków na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych Biura Narodowego Funduszu.

VIII. Realizacja Planu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2018 r.

VIII.1. Wstęp

Narodowy Fundusz finansując ochronę środowiska i gospodarkę wodną w 2018 r., w ramach posiadanych i obsługiwanych przez niego środków finansowych, dążył do maksymalizacji efektu ekologicznego lub rzeczowego.

Dokonując w 2018 r. wyboru przedsięwzięć do dofinansowania kierowano się, przede wszystkim, zasadą prowadzenia gospodarki finansowej w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków europejskich niepodlegających zwrotowi, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

Efekty ekologiczne opisane w tym rozdziale, dotyczą wielkości uzyskanych z umów zakończonych w 2018 r., jak również planowanych do uzyskania z umów podpisanych w tym roku. Prezentowane efekty odnoszą się do całego przedsięwzięcia, a nie jedynie do jego części finansowanej przez Narodowy Fundusz.

Podstawą do udzielania dofinansowania były programy priorytetowe, w których ustalono szczegółowe zasady oraz kryteria wyboru przedsięwzięć.

Zapotrzebowanie na środki na ochronę środowiska i gospodarkę wodną do projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu na 2018 r., wyznaczającego ramy finansowe działalności Narodowego Funduszu w 2018 r., zostało określone w II kwartale 2017 r., biorąc pod uwagę planowane wypłaty z umów podpisanych, wnioski o dofinansowanie będące na różnych etapach rozpatrywania, jak również zatwierdzone budżety programów priorytetowych.

W Planie działalności Narodowego Funduszu, uchwalonym przez Radę Nadzorczą 22 stycznia 2018 r., na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie środków własnych, będących w dyspozycji Narodowego Funduszu lub obsługiwanych przez niego środków europejskich, przewidywano łączne wydatkowanie **4.856.800** tys. zł, przy czym kwoty finansowania bezzwrotnego zawierały się w limitach określonych w Planie finansowym.

VIII.2. Finansowanie przedsięwzięć ze środków własnych Narodowego Funduszu realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich

VIII.2.1. Wstęp

W rozdziale tym omówiono wydatki Narodowego Funduszu na ochronę środowiska i gospodarkę wodną na finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich. Środkami tymi finansowane były, przede wszystkim, przedsięwzięcia służące realizacji polityki zrównoważonego rozwoju państwa.

W rozdziale VIII.2.2 zamieszczono zestawienia tabelaryczne przedstawiające wydatki w dziedzinach, jak również na współfinansowanie ze środków własnych Narodowego Funduszu przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2018 r., w podziale na finansowanie pożyczkowe i dotacyjne, a w kolejnych rozdziałach, tj. VIII.2.3-VIII.2.17 przedstawiono najbardziej istotne informacje dotyczące kierunków rozdysponowania środków, planowane do uzyskania efekty

ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2018 r.

W załączniku 2 przedstawiono realizację wydatkowania środków w 2018 r. w układzie programów priorytetowych, natomiast w załączniku 3 kwoty podpisanych w 2018 r. umów w układzie tych programów.

VIII.2.2. Tabele finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2018 r.

Tabela 24 Zwrotne finansowanie ochrony środowiska przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2018 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Plan 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Ochrona wód	50 171	190 000	177 115	93,2%	353,0%
	w tym:					
1.1	współfinansowanie środków europejskich	38 764		150 912	---	389,3%
2	Ochrona klimatu i atmosfery	260 541	1 083 375	217 239	20,1%	83,4%
	w tym:					
2.1	współfinansowanie środków europejskich			32 484	---	---
3	Ochrona powierzchni ziemi	127 988	162 413	146 281	90,1%	114,3%
	w tym:					
3.1	współfinansowanie środków europejskich	3 107		1 398	---	45,0%
4	Ochrona przyrody i krajobrazu	1 053	5 179	526	10,2%	50,0%
	w tym:					
4.1	współfinansowanie środków europejskich	1 053		526	---	50,0%
5	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	3 150	3 781	79 391	2 099,7%	2 520,3%
6	Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW	9 441	95 000	22 578	23,8%	239,1%
7	Współfinansowanie LIFE	3 385	7 952	2 195	27,6%	64,8%
8	Edukacja ekologiczna		300			---
9	Geologia		40 000			---
10	Górnictwo		2 000	1 118	55,9%	---
11	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska (wydatki na nabycie akcji i udziałów)	65 786	210 000	210 000	100,0%	319,2%
12	Razem NFOŚiGW - finansowanie zwrotne (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11)	521 515	1 800 000	856 443	47,6%	164,2%

Tabela 25 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach w 2018 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Plan 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych i dotacje na realizację zadań bieżących oraz środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	562 244	1 136 544	728 705	64,1%	129,6%
1.1	z tego: Dotacje w dziedzinach	545 970	1 109 544	706 834	63,7%	129,5%
	z tego:					
1.1.1	Ochrona wód	320		63	---	19,7%
1.1.2	Gospodarka wodna	46 201	32 528	20 031	61,6%	43,4%
1.1.3	Ochrona klimatu i atmosfery	124 432	154 406	99 942	64,7%	80,3%
1.1.4	Ochrona powierzchni ziemi	19 516	51 546	33 204	64,4%	170,1%
1.1.5	Ochrona przyrody i krajobrazu	18 348	21 855	14 473	66,2%	78,9%
1.1.6	Górnictwo	36 664	50 493	26 346	52,2%	71,9%
1.1.7	Geologia	99 047	409 838	110 126	26,9%	111,2%
1.1.8	Monitoring Środowiska	97 671	64 688	39 063	60,4%	40,0%
1.1.9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	13 995	16 260	27 537	169,4%	196,8%
1.1.10	Edukacja ekologiczna	12 795	23 236	20 097	86,5%	157,1%
1.1.11	Generator Koncepcji Ekologicznych	9	10 000	476	4,8%	5 288,9%
1.1.12	Ekologiczne formy transportu	1 500	1 500	1 500	100,0%	100,0%
1.1.13	Doradztwo energetyczne	8 328	11 250	8 322	74,0%	99,9%
1.1.14	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	67 144	261 944	305 654	116,7%	455,2%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin	16 274	27 000	21 871	81,0%	134,4%
	z tego:					
1.2.1	Umorzenia pożyczek	16 274	27 000	21 871	81,0%	134,4%
2	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach – zestawienie zbiorcze (1+2)	562 244	1 136 544	728 705	64,1%	129,6%

Tabela 26 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2018 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Wykonanie 2018 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	128 463	156 706	122,0%
	z tego:			
1.1	Dotacje w dziedzinach	127 860	156 535	122,4%
	z tego:			
1.1.1	Ochrona wód	207	63	30,4%
1.1.2	Gospodarka wodna	4 822	7 527	156,1%
	w tym:			
1.1.2.1	na finansowanie zadań „Programu Świnna Poręba”	4 822		
1.1.3	Ochrona klimatu i atmosfery	85 374	50 259	58,9%
	w tym:			
1.1.3.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	65 995	42 153	63,9%
1.1.4	Ochrona powierzchni ziemi	1 709	12 652	740,3%
1.1.5	Ochrona przyrody i krajobrazu	15 433	8 932	57,9%
1.1.6	Geologia	5 369	33 715	628,0%
1.1.7	Monitoring Środowiska		300	---
1.1.8	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	1 700	23 494	1 382,0%
	w tym:			
1.1.8.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW		20 705	---
1.1.9	Ekologiczne formy transportu	1 500	1 500	100,0%
1.1.10	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze		7 662	---
1.1.11	Górnictwo	11 746	10 431	88,8%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	603	171	28,4%
	z tego:			
1.2.1	Umorzenia pożyczek	603	171	28,4%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	31 967	267 091	835,5%
	z tego:			
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery	581	543	93,5%
	w tym:			
2.1.1	Udostępnione środki finansowe WFOŚiGW	379	4 648	1 226,4%
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	15 246	10 621	69,7%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	1 031	1 891	183,4%
2.4	Górnictwo	5 590	3 591	64,2%
2.5	Geologia	775	709	91,5%
2.6	Monitoring Środowiska	98	153	64,1%
2.7	Edukacja ekologiczna	318	872	274,2%
2.8	Doradztwo energetyczne	8 328	8 322	99,9%
2.9	Gospodarka wodna		12 504	---
2.10	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze		227 885	---
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych (1+2)	160 430	423 797	264,2%

Tabela 27 Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2018 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Wykonanie 2018 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	53 015	68 720	129,6%
	z tego:			
1.1	Dotacje w dziedzinach	37 344	47 020	125,9%
	z tego:			
1.1.1	Ochrona wód	113		
1.1.2	Ochrona klimatu i atmosfery	16 487	30 059	182,3%
	w tym:			
1.1.2.1	Dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych	4 579	1 070	23,4%
1.1.3	Ochrona powierzchni ziemi	1 524	8 337	547,0%
1.1.4	Ochrona przyrody i krajobrazu	112		
1.1.5	Górnictwo	6 994	1 013	14,5%
1.1.6	Geologia	1 951	4 636	237,6%
1.1.7	Monitoring Środowiska	1 214	1 056	87,0%
1.1.8	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	8 419	85	1,0%
1.1.9	Edukacja ekologiczna	521	1 358	260,7%
1.1.10	Generator Koncepcji Ekologicznych	9	476	5288,9%
1.2	Pozostałe - odniesione do dziedzin dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	15 671	21 700	138,5%
	z tego:			
1.2.1	Umorzenia pożyczek	15 671	21 700	138,5%
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	193 185	115 363	59,7%
	z tego:			
2.1	Ochrona klimatu i atmosfery	21 990	19 082	86,8%
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	567	509	89,8%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	582	1 226	210,7%
2.4	Górnictwo	12 176	10 865	89,2%
2.5	Geologia	90 464	71 067	78,6%
2.6	Monitoring Środowiska	58 993	3 371	5,7%
2.7	Edukacja ekologiczna	8 413	8 693	103,3%
2.8	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze		550	
3	Razem NFOŚiGW - finansowanie dotacyjne w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych (1+2)	246 200	184 083	74,8%

Tabela 28 Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań realizowanych bez udziału środków europejskich przez państwowe jednostki budżetowe w 2018 r. – finansowanie w dziedzinach (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Wykonanie 2018 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Środki przekazane do budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych	37 464	6 257	16,7%
	z tego:			
1.1	Gospodarka wodna	30 965		
1.3	Ochrona powierzchni ziemi		200	---
1.2	Monitoring Środowiska	2 623	2 043	77,9%
1.3	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	3 876	3 958	102,1%
1.4	Edukacja ekologiczna		56	---
2	Środki przekazane do budżetu państwa na realizację zadań bieżących	118 150	114 569	97,0%
	z tego:			
2.1	Gospodarka wodna	10 414		
2.2	Ochrona powierzchni ziemi	470	885	188,3%
2.3	Ochrona przyrody i krajobrazu	1 189	2 424	203,9%
2.4	Górnictwo	158	447	282,9%
2.5	Geologia	489		
2.6	Monitoring Środowiska	34 743	32 140	92,5%
2.7	Edukacja ekologiczna	3 543	9 116	257,3%
2.8	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	67 144	69 557	103,6%
3	Razem NFOŚiGW - środki przekazane do budżetu państwa w dziedzinach (1+2)	155 614	120 826	77,6%

Tabela 29 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2018 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Plan 2018 r.	Wykonanie 2018 r.	Wskaźnik 5/4 (%)	Wskaźnik 5/3 (%)
1	2	3	4	5	6	7
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych i dotacje na realizację zadań bieżących na współfinansowanie środków europejskich oraz środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	74 607	63 456	57 402	90,5%	76,9%
	z tego:					
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	26 318	20 125	23 369	116,1%	88,8%
	z tego:				---	---
1.1.1	V oś priorytetowa	1 102	66	60	90,9%	5,4%
1.1.2	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	25 216	20 059	23 309	116,2%	92,4%
	z tego:					
1.1.2.1	I oś priorytetowa	25 197	20 000	23 293	116,5%	92,4%
1.1.2.2	IV oś priorytetowa	19	16	16	100,0%	84,2%
1.1.2.3	IX oś priorytetowa		43			---
1.2	ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	28 406	9 671	9 913	102,5%	34,9%
	z tego:					
1.2.1	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	22 830	5 671	5 545	97,8%	24,3%
1.2.2	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	5 576	4 000	4 368	109,2%	78,3%
	z tego:				---	---
1.2.2.1	Gospodarka wodno-ściekowa	5 576	4 000	4 368	109,2%	78,3%
1.3	Współfinansowanie LIFE	19 354	28 483	23 600	82,9%	121,9%
1.4	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	529	5 177	520	10,0%	98,3%
2	Współfinansowanie MF EOG i NMF (Fundusz Małych Grantów i Fundusz Współpracy Dwustronnej)	4 680		2	---	0,04%
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	79 287	63 456	57 404	90,5%	72,4%

Tabela 30 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2018 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Wykonanie 2018 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	14 826	2 103	14,2%
	z tego:			
1.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013	529		
	z tego:			
1.1.1	V oś priorytetowa	529		
1.2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	464	295	63,6%
1.3	Współfinansowanie LIFE	6 418	1 808	28,2%
1.4	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	7 415		
	z tego:			
1.4.1	Gospodarka wodno-ściekowa	7 415		
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	3 049	1 511	49,6%
	z tego:			
2.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 - V oś priorytetowa	352		
2.2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	23	62	269,6%
2.3	Współfinansowanie LIFE	1 487	1 449	97,4%
2.4	Współfinansowanie MF EOG i NMF (Fundusz Współpracy Dwustronnej)	1 187		
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	17 875	3 614	20,2%

Tabela 31 Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych w 2018 r. – współfinansowanie środków europejskich (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Wykonanie 2018 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	LIFE - środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych	1 905	9 036	474,3%
	z tego:			
1.1	na realizację zadań bieżących	770	744	96,6%
1.2	finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych	1 135	8 292	730,6%

Tabela 32 Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2018 r. (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2017 r.	Wykonanie 2018 r.	Wskaźnik 4/3 (%)
1	2	3	4	5
1	Dotacje na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	17 850	8 785	49,2%
	z tego:			
1.1	Współfinansowanie LIFE	2 434	3 240	133,1%
1.2	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006	15 415	5 545	36,0%
	z tego:			
1.2.1	Gospodarka wodno-ściekowa	15 415	5 545	36,0%
1.3	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 - V oś priorytetowa	1		
2	Dotacje na realizację zadań bieżących dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	10 866	8 292	76,3%
	z tego:			
2.1	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 - V oś priorytetowa	220	60	27,3%
2.2	Współfinansowanie LIFE	7 111	8 067	113,4%
2.3	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej	42	163	388,1%
2.4	Współfinansowanie MF EOG i NMF (Fundusz Małych Grantów i Fundusz Współpracy Dwustronnej)	3 493	2	0,1%
3	Razem dotacyjne finansowanie ochrony środowiska dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych - współfinansowanie środków europejskich (1+2)	28 716	17 077	59,5%

VIII.2.3. Ochrona wód

W zakresie ochrony wód w 2018 r. środki Narodowego Funduszu wydatkowane były w ramach programu priorytetowego „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach”, jak również w związku z rozliczeniami projektów z programów, w ramach których nie są już podpisywane umowy, a także w ramach umów realizowanych poza programami.

W ramach programu priorytetowego „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach” – wypłacono **177.115** tys. zł pożyczek i **23.293** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych lub dopłat do ceny wykupu obligacji.

W zakresie wypłat o charakterze dotacyjnym wypłaconych zostało również **4.368** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych dla projektów zrealizowanych w ramach ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006 (poz. 1.2.2.1 tabeli 29), a w ramach kończonego programu „Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego” wypłacono **63** tys. zł.

Łączny bilans wypłat środków w zakresie ochrony wód to **204.839** tys. zł, z tego:

- pożyczki – **177.115** tys. zł (poz. 1 tabeli 24);
- dotacje – **63** tys. zł (poz. 1.1.1 tabeli 25);
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji – **27.661** tys. zł (łącznie poz. 1.1.2.1 i 1.2.2.1 tabeli 29).

Plan w zakresie wypłat pożyczek został zrealizowany w 93% ze względu na przesunięcie terminu przekazania przez beneficjentów wniosków o płatność w związku z występującymi przekroczeniami cen ofertowych w rozstrzyganych przetargach, co w wielu przypadkach wiązało się z koniecznością ponownego ogłaszania postępowań przetargowych.

Plan wypłat środków bezzwrotnych (dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji) w kwocie **24.000** tys. zł (łącznie poz. 1.1.2.1 i 1.2.2 tabeli 29 oraz poz. 1.1.1 tabeli 25) został zrealizowany w kwocie **27.724** tys. zł – realizacja planu 116%. Wiąże się to głównie z wcześniejszym niż planowano terminem wykupu obligacji, a co za tym idzie wydatkowaniem środków Narodowego Funduszu w formie dopłat do ceny wykupu obligacji.

Planowane do uzyskania dla ochrony wód efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2018 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych przedstawione są w tabeli 33.

Tabela 33 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie ochrony wód

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków, w tym:	tys. RLM	408,6	110,5
1.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2007-2013 i 2014-2020	tys. RLM	391,2	27,8
2	Przepustowość urządzeń/obiektów poddanych modernizacji, w tym:	tys. RLM	2 673,5	415,8
2.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2007-2013 i 2014-2020	tys. RLM	2 277,8	44
3	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej, w tym:	km	671	270
3.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2014-2020	km	647	3
4	Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej, w tym:	km	100	3
4.1	ze współfinansowania projektów PO liŚ 2014-2020	km	99	-

VIII.2.4. Gospodarka wodna

W zakresie gospodarki wodnej w 2018 r. Narodowy Fundusz wypłacił łącznie **20.031** tys. zł środków dotacyjnych z programu priorytetowego „Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych” dla jednostek, utworzonego w 2018 r. Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”.

Plan wypłat finansowania dotacyjnego w tej dziedzinie został zrealizowany w 62% (poz. 1.1.2 tabeli 25). Środki przeznaczone zostały m.in. na odbudowę brzegów i udrożnienie Kanału Niegocińskiego

(wypłacono **6.131** tys. zł), modernizację obiektów piętrzących Kanału Bydgoskiego (**5.973** tys. zł), przebudowę zbiornika Włocławskiego, remont Kanału Augustowskiego (po **3.200** tys. zł), czy też uporządkowanie gospodarki wodnej zespołu zbiorników Przeczyce, Kuźnica Warężyńska i Pogoria (**1.500** tys. zł – przedsięwzięcia zakończone).

Niepełna realizacja zaplanowanych wypłat wiąże się m.in. z przesunięciem realizacji zaplanowanego na 2018 r. zakresu rzeczowego przedsięwzięć, w związku z przejmowaniem w 2018 r. realizacji poszczególnych zadań dofinansowywanych ze środków Narodowego Funduszu przez nowo utworzony podmiot PGW Wody Polskie.

Planowane do uzyskania z umów podpisanych w 2018 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2018 r., przedstawione są w tabeli 34.

Tabela 34 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie gospodarki wodnej

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową	tys. osób	-	43
2	Powierzchnia terenów bezpośrednio objętych ochroną przeciwpowodziową	tys. ha	-	2,1
3	Zaprojektowane wybudowane i przebudowane urządzenia służące gospodarowaniu wodami	szt.	-	1

VIII.2.5. Ochrona atmosfery i klimatu

Programy priorytetowe i ich części realizowane w dziedzinie ochrony atmosfery i klimatu w 2018 r. to:

- „Poprawa jakości powietrza”:
 - Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie – wypłacono **8** tys. zł pożyczek i **13.182** tys. zł dotacji;
 - Część 3) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej – wypłacono **4.468** tys. zł pożyczek i **95** tys. zł dotacji;
 - Część 5) Budynki Użyteczności Publicznej o podwyższonym standardzie energooszczędności – wypłacono **561** tys. zł pożyczek i **1.096** tys. zł dotacji;
- „System zielonych inwestycji”:
 - część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej – wypłacono **5.432** tys. zł pożyczek i **4.565** tys. zł dotacji;
 - Gepard - Bezemisyjny transport publiczny – wypłacono **1.369** tys. zł dotacji;
- „Poprawa efektywności energetycznej” – program rozliczany (nie są zawierane nowe umowy dofinansowania):
 - dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych – wypłacono **1.070** tys. zł dotacji;
- „Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki”
 - Część 1) E-KUMULATOR – Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu” – w ramach tego programu wypłacono **146.573** tys. zł pożyczek;
 - Część 2) Współfinansowanie projektów w ramach I osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020 Zmniejszenie emisyjności gospodarki – wypłacono **32.484** tys. zł pożyczek;
 - Część 4) EWE – Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach – wypłacono **863** tys. zł pożyczek;

- „Funkcjonowanie systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz działalność Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami” – wypłacono **19.022** tys. zł dotacji;
- „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych”:
 - Część 4) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych, odnawialnych źródeł energii – wypłacono **41.125** tys. zł dotacji;
 - część 2) Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii – wypłacono **26.850** tys. zł pożyczek i **12.471** tys. zł dotacji;
- „Współfinansowanie IV osi priorytetowej PO liś 2007-2013 – przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska” – program rozliczany, w ramach którego wypłacono **16** tys. zł dopłat do oprocentowania kredytów bankowych;
- „Wsparcie dla innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół – wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych” – w ramach tego programu wypłacono **5.950** tys. zł dotacji;
- „Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki” – program rozliczany, w ramach którego odnotowano zwrot udzielonego dofinansowania dotacyjnego w kwocie **3** tys. zł.

Wydatki w zakresie ochrony atmosfery i klimatu były ponoszone głównie z przychodów wynikających z ustawy Prawo energetyczne, ustawy o efektywności energetycznej, oraz ze środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji.

Finansowane były przedsięwzięcia dotyczące poprawy jakości powietrza, podniesienia efektywności energetycznej budynków i instalacji, wykorzystania odnawialnych

źródeł energii. Środki ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji przeznaczone były na przedsięwzięcia termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej.

Narodowy Fundusz, jako Krajowy operator, zarządza Krajowym systemem zielonych inwestycji. W rozdziale X przedstawiono informację dotyczącą realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji, zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji.

W ramach tej dziedziny, w formie pożyczek, planowano wydatkowanie kwoty **1.083.375** tys. zł, wypłacono **217.239** tys. zł – plan zrealizowano w 20% (poz. 2 tabeli 24). Wypłata dotacji w kwocie **99.958** tys. zł oznacza realizację wielkości zaplanowanej na **154.465** tys. zł w 65% (poz. 1.1.3 tabeli 25 i poz. 1.1.2.2 oraz 1.1.2.3 tabeli 29).

Na niższe, niż plan, wykonanie wypłat pożyczek i dotacji, wpływ miało przede wszystkim:

- niezrealizowanie planowanych wypłat w zakresie dofinansowania innowacyjnych przedsięwzięć sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce (wypłaty pożyczek niższe o **529** mln zł, wypłaty dotacji niższe o **3** mln zł), co wiąże się ze specyfiką tych projektów – wysokie ryzyko inwestycyjne, wymóg wydatkowania w pierwszej kolejności środków własnych,

negatywna ocena merytoryczna wnioskowanych przedsięwzięć lub kondycja finansowa wnioskodawców lub przedsięwzięć nie pozwalająca na zaangażowanie kapitałowe lub pożyczkowe publicznych środków Narodowego Funduszu;

- konieczność uzyskania pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności pomocy publicznej ze wspólnym rynkiem, w drodze długotrwałego postępowania, dla wydatkowania środków Funduszu Niskoemisyjnego Transportu. Brak zakończenia tej procedury uniemożliwił wydatkowanie zaplanowanych na 2018 r. środków pożyczkowych Narodowego Funduszu na współfinansowanie przedsięwzięć w zakresie bezemisyjnego lub niskoemisyjnego transportu w kwocie **294** mln zł;
- zmniejszenie kosztów realizacji przedsięwzięć i wartości dofinansowania projektów kończących realizację, rezygnacja beneficjentów dofinansowania z realizacji umów, wynikająca z utraty pełnego zbilansowania przedsięwzięć w wyniku zmian w systemie wsparcia OZE (system aukcyjny).

Planowane do uzyskania z umów podpisanych w 2018 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2018 r., przedstawione są w tabeli 35.

Tabela 35 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie ochrony atmosfery i klimatu

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zwiększenie produkcji energii cieplnej i elektrycznej, w tym:	tys. MWh/rok	213,5	606,7 *
1.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2014-2020	tys. MWh/rok	211,2	-
2	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną i elektryczną	tys. MWh/rok	3,2	368,8
3	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej, w tym:	tys. GJ/rok	385,1	146,7
3.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2014-2020	tys. GJ/rok	333,1	-
4	Ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla, w tym:	tys. Mg/rok	199,8	532,3 **
4.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2014-2020	tys. Mg/rok	194,6	-
5	Zmniejszenie emisji dwutlenku siarki	tys. Mg/rok	5,3	1,7
6	Zmniejszenie emisji tlenków azotu NOx	tys. Mg/rok	0,4	0,1
7	Zmniejszenie emisji pyłu	tys. Mg/rok	0,02	0,17
8	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10)	tys. Mg/rok	0,14	0,20
9	Ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra (PM2,5)	tys. Mg/rok	-	0,19
10	Liczba budynków objętych termomodernizacją	szt.	38	49

* - w tym wprowadzenie do Krajowego Systemu Energetycznego energii elektrycznej wytworzonej przez przyłączone elektrownie wiatrowe (433,1 tys. MWh/rok)

** - w tym uniknięcie emisji dwutlenku węgla w wyniku pracy przyłączanych elektrowni wiatrowych (323,4 tys. Mg/rok)

VIII.2.6. Ochrona powierzchni ziemi

Programy priorytetowe i ich części w ramach których nastąpiły wypłaty w 2018 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi to:

- „Racjonalna gospodarka odpadami” – wypłacono **146.281** tys. zł pożyczek, **11.684** tys. zł dotacji, a **292** tys. zł zostało przekazanych państwowym jednostkom budżetowym;
- „Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych” – wypłacono, **16.331** tys. zł dotacji;
- „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest” – nastąpiło udostępnienie wojewódzkim funduszom **4.105** tys. zł dotacji;
- Zadania wskazane przez ustawodawcę. Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami – w ramach którego zostało przekazanych państwowym jednostkom budżetowym **793** tys. zł.

Plan pożyczkowy w tej dziedzinie został zrealizowany w 90%. Wobec planowanej kwoty **162.413** tys. zł wypłacono **146.281** tys. zł (poz. 3 tabeli 24), w tym **105.976** tys. zł na budowę instalacji termicznego przetwarzania odpadów z odzyskiem energii w Elektrociepłowni Rzeszów.

Plan wypłat dotacyjnych został zrealizowany w 64%. Z planowanej kwoty **51.546** tys. zł wypłacono **33.204** tys. zł (poz. 1.1.4 tabeli 25), w tym:

- **3.303** tys. zł z przychodów wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji na dofinansowanie zbierania porzuconych pojazdów (powiaty i gminy);
- **4.105** tys. zł na usuwanie wyrobów zawierających azbest;
- **3.127** tys. zł na przedsięwzięcia służące zapobieganiu powstawaniu odpadów żywnościowych;
- **4.744** tys. zł na przedsięwzięcia służące ograniczeniu rozprzestrzeniania się wirusa ASF;
- **16.331** tys. zł na likwidację tzw. „bomb ekologicznych”, w tym m.in. usunięcie odpadów niebezpiecznych znajdujących się na terenie byłego Zakładu Tworzyw Sztucznych „Pronit” S.A. w Pionkach, rekultywację stawów osadowych, znajdujących się na byłych terenach Huty Stalowa Wola;
- **793** tys. zł na bazę danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami.

Na niższe niż plan, wypłaty pożyczek (-13 mln zł), wpływ miała realizacja programu priorytetowego „Racjonalna gospodarka odpadami”, w ramach którego odnotowano zmiany harmonogramów realizacji dofinansowywanych przedsięwzięć, zmniejszenia kosztów realizacji przedsięwzięć, a także brak możliwości wypłaty dla jednego z przedsięwzięć ze względu na wypowiedzenie nieterminowo realizowanej umowy pożyczki.

Niższe od planowanych wypłaty dotacji to skutek m.in. przesunięcia wypłaty środków udzielanych za pośrednictwem wojewódzkich funduszy na zadania z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest w związku z modyfikacją budżetu i modelu współpracy w tym zakresie.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe w obszarze ochrony powierzchni ziemi z umów zawartych w 2018 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 36.

Tabela 36 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Ograniczenie masy składowanych odpadów	tys. Mg/rok	110	1 500,3
2	Masa odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu	tys. Mg/rok	-	80
3	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji/remediacji	ha	-	10

VIII.2.7. Ochrona przyrody i krajobrazu

W dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu w 2018 r. następujące programy priorytetowe i ich części realizowały wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu:

- „Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej” – wypłacono **526** tys. zł pożyczek, **10.320** tys. zł dotacji i **2.424** tys. zł dofinansowania państwowych jednostek budżetowych;
- „Ochrona obszarów cennych przyrodniczo – Część 3 Wsparcie działań Białowieskiego Parku Narodowego ze środków przekazanych przez EkoFundusz” – program rozliczany w ramach którego wypłacono **2.249** tys. zł dotacji;
- „Współfinansowanie V osi priorytetowej PO IiŚ 2007-2013 – ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych” – program rozliczany w ramach którego wypłacono **60** tys. zł dotacji.

W dziedzinie tej wypłacono **526** tys. zł pożyczek z kwoty planowanej na **5.179** tys. zł – realizacja planu 10% (poz. 4 tabeli 24). Plan wypłat dotacyjnych został zrealizowany w 56% – wypłacono **15.053** tys. zł z zaplanowanej kwoty **27.098** tys. zł (poz. 1.1.5 tabeli 25 oraz 1.1.1 i 1.4 tabeli 29).

Obserwowane odchylenie w zakresie finansowania pożyczkowego, w tej dziedzinie wynika z niewielkiego zainteresowania wnioskodawców tą formą dofinansowania, które występuje w praktyce jedynie w zakresie pożyczek na zachowanie płynności finansowej dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków PO IiŚ 2014-2020.

Niższe wypłaty dotacyjne są skutkiem m.in. przesunięcia płatności w zakresie pierwokupów nieruchomości przez parki narodowe w związku z oczekiwaniem na rozstrzygnięcia sądowe dotyczące weryfikacji cen zakupów. Dodatkowo wykazywane były niższe koszty realizacji przedsięwzięć uzyskiwane w wyniku rozstrzygnięć przetargowych.

W ramach ochrony przyrody i krajobrazu realizowane były działania:

- prowadzenie czynnej ochrony ekosystemów oraz występujących w nich siedlisk i gatunków;
- monitoring obszarów parków narodowych;
- poprawa efektywności zarządzania obszarami chronionymi poprzez opracowanie planów ochrony i planów zadań ochronnych oraz tworzenie i aktualizację cyfrowych baz danych o zasobach przyrodniczych;

- prowadzenie hodowli zachowawczej zanikających pierwotnych ras zwierząt;
- ochrona przeciwpożarowa w parkach narodowych;
- ograniczenie antropopresji wynikającej z rozwoju turystyki na obszarach parków narodowych;
- kompleksowe ograniczenie emisji zanieczyszczeń z budynków parków narodowych;
- wykup gruntów w parkach narodowych;
- ochrona i rewitalizacja zabytkowych parków i ogrodów.

W 2018 r. Narodowy Fundusz kontynuował dofinansowanie projektów, których celem było utrzymanie różnorodności biologicznej ekosystemów. Dofinansowany został szereg zadań związanych z szeroko pojętą ochroną przyrody i dążeniem do zachowania w stanie nie pogorszonym cennych obszarów przyrodniczych.

Największe wypłaty środków zostały dokonane na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez parki narodowe – przeznaczono dla nich ponad **9,3** mln zł tj. 60% wydatkowanych środków. Współfinansowane były głównie przedsięwzięcia służące rekonstrukcji krajobrazu przyrodniczego parków przez wykup gruntów (ponad **4,6** mln zł).

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2018 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu, przedstawione są w tabeli 2055.

Tabela 37 Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu

Poz.*	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	tys. ha	42,4	0,047
2	Liczba gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne bądź opracowano programy ochrony	szt.	88	40
3	Wykupy gruntów, w tym:	ha	449	282
3.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ 2007-2013	ha	-	5

* - w pozycjach 1-3 uwzględniono również efekty związane ze współfinansowaniem programu LIFE w obszarze ochrony przyrody i krajobrazu

VIII.2.8. Górnictwo

W dziedzinie górnictwa w 2018 r. realizowany był program priorytetowy „Geologia i górnictwo Część 2) Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin”, w ramach którego wypłacono **26.346** tys. zł w formie dotacyjnej, z zaplanowanej kwoty **50.493** tys. zł – realizacja planu 52% (poz. 1.1.6 tabeli 25). Na finansowanie pożyczkowe w tym programie wydatkowano **1.118** tys. zł na zakup sprzętu ratowniczego i aparatury pomiarowej przez Centralną Stację Ratownictwa Górniczego S.A. Pożyczki zaplanowane w kwocie **2.000** tys. zł, zostały zrealizowane 56% (poz. 10 tabeli 24).

Niższe niż planowano wypłaty dotacyjne w 2018 r. to skutek przesunięć w harmonogramach realizacji przedsięwzięć, wydłużenia czasu potrzebnego na ich realizację, a także efekt odrzucenia części wniosków w wyniku oceny formalnej bądź merytorycznej.

W ramach górnictwa realizowane były zadania z zakresu:

- rekultywacji powierzchni ziemi na terenach zdegradowanych działalnością wydobywczą;
- eliminowania zagrożeń wynikających z budowy i użytkowania obiektów budowlanych i wyrobisk zakładów górniczych;
- monitoringu stanu środowiska i przeciwdziałania poważnym awariom w górnictwie.

Kwotą **11.036** tys. zł dofinansowano zadania realizowane w kopalniach soli w Wieliczce i Bochni głównie w zakresie likwidacji lub zabezpieczenia szybów, komór i wyrobisk w celu ochrony powierzchni ziemi oraz wód podziemnych i powierzchniowych przed negatywnymi skutkami ich zawału.

Cała kwota dotacji wydatkowana w dziedzinie górnictwa pochodziła ze środków uzyskanych z przychodów określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2018 r. dla górnictwa efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 38.

VIII.2.9. Geologia

W dziedzinie geologii w 2018 r. realizowane był program priorytetowy Geologia i górnictwo. Część 1) „Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych”, w ramach którego wypłacono **110.126** tys. zł dotacji.

Plan wypłat dotacji w zakresie geologii został zrealizowany w 27%, z zaplanowanej kwoty **409.838** tys. zł (poz. 1.1.7 tabeli 25). Nie zostały zrealizowane planowane wypłaty pożyczkowe w kwocie **40.000** tys. zł (poz. 9 tabeli 24) przeznaczone na przedsięwzięcia z zakresu rozpoznawania możliwości wykorzystania zasobów geotermalnych.

Niewykonanie planu wypłat to skutek, przede wszystkim, braku akceptacji Ministra Środowiska dla niektórych wniosków o dofinansowanie w zakresie celowości ich realizacji, zmian w umowach wynikających z przesunięć w terminach realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięć. Środki wypłacano głównie na realizację przedsięwzięć w zakresie poznania budowy geologicznej kraju, realizowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w łącznej kwocie **75.702** tys. zł.

Państwowa Służba Geologiczna została dofinansowana kwotą **63.001** tys. zł, a na finansowanie Państwowej Służby Hydrogeologicznej wydatkowano **13.237** tys. zł.

Cała kwota dotacji wydatkowana została ze środków uzyskanych z przychodów określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze.

Planowane do uzyskania z umów zawartych dla górnictwa i geologii efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w 2018 r., przedstawione są w tabeli 38.

Tabela 38 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinach górnictwa i geologii

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba wykonanych egzemplarzy opracowań geologicznych (mapy, dokumentacje, projekty, metodyki, poradniki itp.)	szt.	470	1 283
2	Liczba wykonanych odwiertów/otworów wiertniczych	szt.	179	-
3	Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji i zabiegom ochronnym	ha	3	-
4	Liczba zakupionego sprzętu z obszaru górnictwa	szt.	151	-

VIII.2.10. Monitoring Środowiska

W dziedzinie monitoring środowiska w 2018 r. realizowany był program priorytetowy pt. „Wspieranie działalności monitoringu środowiska”. W ramach niego wypłacono **39.063** tys. zł w formie dotacyjnej z zaplanowanej kwoty **64.688** tys. zł – realizacja planu wyniosła 60% (poz. 1.1.8 tabeli 25).

Dofinansowywane w ramach monitoringu działania związane były m.in. z:

- wspieraniem działalności Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej, realizowanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (płatności z podpisanej umowy – zmiana ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne zdejmujące z Narodowego Funduszu obowiązek finansowania państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej w latach kolejnych);
- badaniami z zakresu Państwowego Monitoringu Środowiska;
- rozbudową zaplecza technicznego Państwowego Monitoringu Środowiska oraz zakupami wyposażenia laboratoriów wykonujących badania na rzecz tego programu;
- zakupami środków trwałych niezbędnych do wykonania pomiarów stanu środowiska.

Na realizację zadań Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej wypłacono w 2018 r. **2.750** tys. zł dotacji. Pozostałe **2.130** tys. zł wypłacone w formie dotacji przeznaczone zostało w głównej mierze na zakup przez Instytut Ochrony Środowiska specjalistycznej aparatury pomiarowej do monitoringowych badań hałasu, a także infrastruktury komputerowej do modelowania jakości powietrza (**1.678** tys. zł) oraz na zakup aparatury dydaktycznej do laboratorium przez Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy, oraz na projekt badawczy realizowany przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

W zakresie dofinansowania państwowych jednostek budżetowych wypłacono prawie **34.183** tys. zł. Wsparcie zostało skierowane głównie do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (**31.558** tys. zł), a także do wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska, m.in. na monitoring oraz ocenę stanu wód, powietrza oraz gatunków i siedlisk.

Planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2018 r., jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 39.

Tabela 39 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie monitoringu środowiska

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Nowe lub zmodernizowane stanowiska pomiarowe i inne narzędzia w zakresie monitoringu	szt.	45	224
2	Utrzymanie stacji sieci pomiarowo-obszaryjnej	szt.	-	62

VIII.2.11. Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków

W dziedzinie Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków w 2018 r. wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu realizowane były w ramach programu:

- „Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków” – wypłacono **79.391** tys. zł pożyczek, **2.874** tys. zł dotacji i **3.958** tys. zł dofinansowania państwowych jednostek budżetowych;
- „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych” – w ramach którego wypłacono **20.705** tys. zł dotacji.

W ramach wydatkowanej w tej dziedzinie łącznej kwoty **134.465** tys. zł wypłacono **79.391** tys. zł pożyczek z zaplanowanej kwoty **3.781** tys. zł (poz. 5 tabeli 24) i **27.537** tys. zł finansowania dotacyjnego z zaplanowanej kwoty **16.260** tys. zł – realizacja planu 169% (poz. 1.1.9 tabeli 25).

Zadania realizowane w tej dziedzinie miały na celu podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz poważnych awarii, usprawnienie usuwania ich skutków, wsparcie adaptacji obszarów wrażliwych na zmiany klimatu (SPA 2020) oraz wzmocnienie wybranych elementów zarządzania środowiskiem. Wspierane przedsięwzięcia dotyczyły m.in. zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń, w tym m.in. samochodów ratowniczo-gaśniczych, specjalistycznego sprzętu pływającego itp., w ramach realizacji Porozumienia Ministra Spraw Wewnętrznych oraz Ministra Środowiska z dnia 30.10.2015 r. w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska. Ten zakres został zasilony kwotą **3.958** zł w formie przekazania środków dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i Policji. Natomiast kwota **20.705** tys. zł została przekazana do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej dla pozostałych podmiotów realizujących ten cel.

W pozostałym zakresie, w ramach finansowania pożyczkowego na uwagę zasługuje wypłata pożyczki dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” na budowę stopnia wodnego Malczyce w kwocie **75.740** tys. zł.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2018 r. efekty ekologiczne i rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 40.

Tabela 40 Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba osób objętych ochroną przed zagrożeniami	tys. osób	109,3	0,3
2	Liczba zakupionego sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń	szt.	79	22

VIII.2.12. Edukacja ekologiczna

W zakresie tej dziedziny w 2018 r. realizowane były programy priorytetowe:

- „Edukacja ekologiczna” – wypłacono **10.229** tys. zł dotacji i przekazano **9.172** tys. zł na wsparcie zadań Ministra Środowiska w obszarze działań edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów, poprawy stanu środowiska i zmian klimatu;
- „Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju” – wypłacono **694** tys. zł dotacji.

W zakresie dofinansowania przedsięwzięć MF EOG i NMF z zakresu edukacji ekologicznej wypłacono **2** tys. zł dotacji, otrzymanych uprzednio ze środków budżetu państwa.

Łączna realizacja wypłat dotacyjnych w ramach tej dziedziny wyniosła **20.097** tys. zł przy kwocie zaplanowanej w tej pozycji na **23.236** tys. zł – realizacja wyniosła 86% (poz. 1.1.10 tabeli 25). Nie nastąpiła w 2018 r. wypłata pożyczek, zaplanowana w kwocie **300** tys. zł (poz. 8 tabeli 24).

Niepełne wykonanie planowanych wypłat w dziedzinie edukacji ekologicznej wynika w części z modyfikacji zakresu realizowanych zadań przez beneficjentów dofinansowania (m.in. zwrot środków), a także przedkładania błędnej lub niepełnej dokumentacji rozliczeniowej, uniemożliwiającej wypłatę środków.

Finansowane w ramach tej dziedziny zadania miały na celu podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, w tym związane z:

- aktywizacją społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju kraju;
- kształceniem i wymianą najnowszej wiedzy oraz wsparciem systemu edukacji w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju;
- budową i wyposażeniem obiektów infrastruktury służącej edukacji ekologicznej, a więc budową, wyposażeniem i doposażeniem centrów edukacyjnych, poświęconych zagadnieniom ochrony środowiska i zrównoważonemu rozwojowi;
- wspieraniem działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Realizowane umowy obejmowały następującą tematykę:

- gospodarka odpadami komunalnymi;
- ochrona atmosfery i klimatu;
- ochrona przyrody, w tym różnorodności biologicznej lub gospodarowanie na obszarach chronionych prawem;
- ochrona środowiska w procesie gospodarowania zasobami;
- ochrona wód i gospodarka wodna.

Odrębnym obszarem działalności było wzmocnienie działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju, tj. tzw. inicjatywy obywatelskie ukierunkowane na edukację ekologiczną, poprawę środowiska naturalnego, zwiększenie świadomości ekologicznej oraz angażowanie społeczności w działania na poziomie lokalnym na rzecz zrównoważonego rozwoju.

W 2018 r. odnotowane wypłaty w ramach ww. programu dotyczyły 11. przedsięwzięć, wśród których najistotniejsze to:

- projekt realizowany przez Fundację Ekologiczną "Zielona Akcja" z Legnicy, pt. „Oddolne inicjatywy dla zachowania bioróżnorodności - mała retencja i zadrzewienia” – wypłacono **194** tys. zł;
- przedsięwzięcie dotyczące wsparcia bioróżnorodności realizowany przez Fundację Sendzimira – wypłacono **135** tys. zł.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2018 r. efekty rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 41.

Tabela 41 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie edukacji ekologicznej

Poz.*	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych, w tym:	mln osób	100,5	53,3
1.1	ze współfinansowania projektów PO IiŚ	mln osób	0,3	-
2	Liczba lokalnych ekologicznych inicjatyw obywatelskich	szt.	-	143

* - w pozycji 1 uwzględniono również efekty związane ze współfinansowaniem programu LIFE w obszarze edukacji ekologicznej

VIII.2.13. Generator Koncepcji Ekologicznych – GEKON

Program priorytetowy „GEKON – Generator Koncepcji Ekologicznych” to wspólne przedsięwzięcie Narodowego Funduszu oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR). Celem programu jest dofinansowanie badań naukowych, prac rozwojowych i wdrożeniowych w obszarze innowacyjnych technologii proekologicznych.

Program skierowany jest do przedsiębiorców lub grup przedsiębiorców, a wypłaty w ramach tego programu wyniosły **476** tys. zł dotacji z planowanej kwoty **10.000** tys. zł (poz. 1.1.11 tabeli 25).

Zaplanowane wypłaty środków Narodowego Funduszu w Programie GEKON przeznaczone były na dofinansowanie fazy wdrożeniowej programu. Odchylenie w realizacji planu jest skutkiem m.in. wycofania wniosków ze względu na brak możliwości ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia realizacji przedsięwzięcia i ewentualnego zwrotu dotacji.

VIII.2.14. Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej

Finansowanie zadań związanych z ekologicznymi formami transportu wynika z zapisów ustawy z dnia 28 października 2002 r. o Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym. W 2018 r. wypłacono na ten cel **1.500** tys. zł co stanowi 100% wielkości planowanej (poz. 1.1.12 tabeli 25).

VIII.2.15. SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION

Wspieranie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej za pośrednictwem partnerów zewnętrznych odbywa się za pośrednictwem programu priorytetowego SYSTEM. W ramach części 2 tego programu dofinansowanie jest udzielane dla wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które następnie wykorzystują te środki na finansowanie celów ochrony środowiska w swoich regionach. W 2018 r. wypłacono na ten cel **22.578** tys. zł co stanowi 24% wielkości planowanej (poz. 6 tabeli 24) i wynika z możliwego do zaspokojenia zapotrzebowania zgłoszonego na te środki.

VIII.2.16. Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze

Program priorytetowy realizowany w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych w 2018 r. to „Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych”. W 2018 r. w ramach tego programu wypłacono **84.030** tys. zł finansowania dotacyjnego, w tym w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym **69.557** tys. zł.

Dodatkowo w tej dziedzinie ewidencjonowano wsparcie Narodowego Funduszu na przygotowanie i obsługę 24. Sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP 24), która odbywała się w Katowicach. Na ten cel wypłacono **221.624** tys. zł dotacji z planowanej kwoty **127.342** tys. zł.

Łączne wypłaty w dziedzinie wyniosły w 2018 r. **305.654** tys. zł, przy planie w kwocie **261.944** tys. zł – realizacja planu w 117% (poz. 1.1.14 tabeli 25).

Podstawową przyczyną wydatkowania kwoty wyższej niż planowano, było wejście w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z organizacją w Rzeczypospolitej Polskiej sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP24), w ramach której znacznie zwiększono budżet na ten cel, wskazując jednocześnie na konieczność jego sfinansowania ze środków Narodowego Funduszu.

Pozostałe realizowane w tym obszarze zadania dotyczyły, m.in.:

- wykonania opracowań, raportów, ekspertyz, opinii, prac studialnych i naukowo-badawczych służących wspieraniu i wypełnieniu zobowiązań Ministra Środowiska;
- opracowania planów gospodarowania wodami, odbudowy ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych, opracowania i wydania informacji oraz publikacji z zakresu infrastruktury śródlądowych dróg wodnych;
- dofinansowania zadań wykonywanych przez Państwową Służbę do spraw Bezpieczeństwa Budowli Piętrzących;
- opracowania programów, planów i nadzoru nad realizacją zadań związanych z utrzymywaniem wód lub urządzeń wodnych oraz inwestycji w gospodarce wodnej;

- wsparcia systemu ocen oddziaływania na środowisko, poprzez finansowe wsparcie organów administracji publicznej, zaangażowanych w postępowania ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz ocen oddziaływania na obszary Natura 2000.

Planowane do uzyskania z umów zawartych w 2018 r. dla ekspertyz i prac naukowo-badawczych efekty rzeczowe, jak również uzyskane wielkości takich efektów z umów zakończonych w tym roku, przedstawione są w tabeli 42.

Tabela 42 Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych

Poz.	Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wielkość efektu	
			z umów zawartych	z umów zakończonych
1	2	3	4	5
1	Liczba finansowanych porozumień, konwencji, programów	szt.	2	1
2	Liczba wykonanych opracowań/ekspertyz	szt.	10	59

VIII.2.17. Inne kierunki i formy finansowania ochrony środowiska

VIII.2.17.1. Umorzenia pożyczek

W 2018 r. zostało rozpatrzonych 12 wniosków o umorzenie części wypłaconych kwot pożyczek. Zarząd podjął 9 uchwał o częściowym umorzeniu udzielonych pożyczek na kwotę **20.279** tys. zł, 2. uchwały o odmowie umorzenia, 8 wniosków złożone w 2018 r. ze względów formalnych zostaną rozpatrzone w kolejnych latach.

Z planowanej na 2018 r. kwoty umorzeń w wysokości **27.000** tys. zł, po uwzględnieniu zobowiązań z lat ubiegłych w kwocie **1.593** tys. zł, plan zrealizowano w 81%, dokonując umorzeń pożyczek na łączną kwotę **21.871** tys. zł (poz. 1.2.1 tabeli 25), z tego:

- z zakresu ochrony atmosfery i klimatu – **7.847** tys. zł;
- z zakresu ochrony ziemi – **14.024** tys. zł.

VIII.2.17.2. Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006

W 2010 r. Komisja Europejska nałożyła na część przedsięwzięć dofinansowywanych z ISPA/Funduszu Spójności 2000-2006 i PO liś 2007-2013, tzw. korekty systemowe, w przypadku gdy w postępowaniach przetargowych stwierdzono uchybienia dotyczące zgodności z prawem unijnym, wynikające z niedostosowania przepisów krajowych.

W 2018 r. wypłaty korekty systemowej dotyczyły tylko beneficjentów projektów realizowanych w ramach ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006 i wyniosły **5.545** tys. zł, co stanowi 98% planowanej na **5.671** tys. zł kwoty (poz. 1.2.1 tabeli 29).

Wypłaty dotacji na korekty systemowe finansowane są ze środków rezerwy celowej budżetu państwa.

IX. Działalność Biura Narodowego Funduszu w 2018 r.

IX.1. Kadra pracownicza Narodowego Funduszu

IX.1.1. Zatrudnienie

W dniu 31 grudnia 2018 r. zatrudnienie w Biurze Narodowego Funduszu wyniosło 650,2 etatów przeliczeniowych (656 osób). W ciągu roku zatrudnienie podjęły 77 nowe osoby, natomiast 37 osoby zaprzestały wykonywania pracy na rzecz Narodowego Funduszu. Średnioroczne zatrudnienie w 2018 r. wyniosło 632,92 etatów przeliczeniowych i wzrosło w stosunku do 2017 r. o 7,77%. Strukturę zatrudnienia w 2018 r. przedstawiono w tabeli 43.

Tabela 43 Zatrudnienie w Narodowym Funduszu w 2018 r.

Poz.	Staż pracy w Narodowym Funduszu		Wiek		Struktura		Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych	
	lata	liczba osób	lata	liczba osób	stanowisko	liczba osób	komórki organizacyjne	liczba osób
1	do 1	62	do 30	47	kadra kierownicza	67	Zarząd	5
2	1-3	132	31-40	211	ekspert	14	finansowe, ekonomiczne i planistyczne	102
					doradca, radca prawny	112		
3	4-6	53	41-50	229	główny specjalista	144		
4	7-10	100			starszy specjalista	97		
5	11-14	154	51-60	105	specjalista	112	ekologiczne, realizacyjne	316
					starszy inspektor	50		
6	15 i więcej	155	pow. 60	64	inspektor	30	horyzontalne, wspomagające	233
					pozostali	30		

Posiadane zasoby pracownicze umożliwiały w 2018 r. sprawną obsługę przedsięwzięć i projektów finansowanych ze środków zagranicznych, w tym w m.in. ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 oraz 2014-2021, Projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, Projektu LIFE Capacity Building. W grudniu 2018 r. w obsługę przedsięwzięć i projektów finansowanych ze środków zagranicznych zaangażowanych było 420 pracowników Narodowego Funduszu, przy średnim poziomie kwalifikowalności 69%.

Pracownicy Narodowego Funduszu w 2018 r. podejmowali również nowe zadania, w tym w zakresie wdrożenia i realizacji największego w historii Narodowego Funduszu programu priorytetowego „Czyste Powietrze”, kompleksowego programu, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne oraz w ramach obsługi Funduszu Niskoemisyjnego Transportu, realizującego przedsięwzięcia z zakresu inwestycji dotyczących pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych.

IX.1.2. Zarządzanie zasobami ludzkimi

Proces zarządzania zasobami ludzkimi w Biurze Narodowego Funduszu realizowany był w sposób przejrzysty, uwzględniający wytyczne oraz standardy w zakresie profesjonalnego, etycznego i transparentnego zarządzania. Istotne działania podejmowane były w obszarze ochrony danych osobowych.

W 2018 r. doskonalono działania mające na celu zapewnienie profesjonalnej obsługi kadrowej pracowników na każdym etapie świadczenia stosunku pracy, począwszy od wprowadzenia do pracy i adaptację, poprzez rozwój, motywowanie i ocenę efektywności pracy. Nadal stosowane były elastyczne formy zatrudnienia i telepraca oraz inne projekty wspierające rodzicielstwo i rodzinę umożliwiające pracownikom zachowanie równowagi pomiędzy obszarem zawodowym i prywatnym.

Kontynuowano współpracę z Rzecznikiem ds. etyki w zakresie promowania postaw etycznych w miejscu pracy zarówno wśród kadry kierowniczej, jak i pracowników. W 2018 r. Rzecznik ds. Etyki brał udział w spotkaniach zespołu dot. Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014 - 2019. Ponadto Rzecznik ds. Etyki uczestniczył w szkoleniach i dyskusji nt. zwalczania dyskryminacji w ramach inicjatywy UN Global Compact Poland. Na zaproszenie powyższej organizacji uczestniczył w 2018 r. w dwóch spotkaniach Grupy Roboczej Koalicji Rzeczników Etyki mających na celu rozwinięcie i pogłębienie tematyki działalności rzeczników etyki w polskich instytucjach i firmach.

W celu dbania o efektywną i skuteczną komunikację wewnętrzną z pracownikami Narodowego Funduszu, prowadzony i ustawicznie rozwijany był Portal HR, zawierający bieżące informacje i komunikaty pracownicze, poradniki, informatory i dane kadrowe. Kontynuowano proces wspierania nowych pracowników w ich adaptacji do środowiska pracy w Narodowy Funduszu, w szczególności poprzez realizowanie funkcji opiekuna, a także wyposażania nowozatrudnionych w zestaw niezbędnych regulacji wewnętrznych i zapewnienia właściwych szkoleń.

IX.1.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników

Proces ponoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników realizowany był zgodnie z uchwalonym przez Zarząd Narodowego Funduszu Planem szkoleń na rok 2018. Odzwierciedlał on potrzeby szkoleniowe Narodowego Funduszu, w szczególności uwzględniał szkolenia wspomagające realizację zadań Narodowego Funduszu, w tym finansowanych ze środków zagranicznych.

Zrealizowane w 2018 r., w wielu formach, szkolenia miały na celu przede wszystkim:

- podniesienie i doskonalenie kompetencji merytorycznych i zawodowych pracowników;
- podniesienie i doskonalenie kompetencji miękkich pracowników, w tym kompetencji kierowniczych kadry menedżerskiej.

Dbając o efektywne i gospodarne wydatkowanie środków publicznych duży nacisk położono na realizację szkoleń grupowych, których program dostosowywany był do potrzeb pracowników i specyfiki działalności Narodowego Funduszu. Działalność szkoleniowa prowadzona w roku 2018 we wszystkich jej formach objęła 97% przeciętnie zatrudnionych. Łącznie pracownicy Narodowego Funduszu podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe wykorzystując 1.617 miejsc szkoleniowych. Najwięcej miejsc szkoleniowych wykorzystano w zakresie tematów w ramach grupy: „Szkolenia cykliczne, wymagane przepisami prawa” (663) oraz w ramach grupy: „Szkolenia wspierające rozwijanie kompetencji zawodowych pracowników w celu efektywnego wdrażania i realizowania przez NFOŚiGW programów priorytetowych, Szkolenia wspomagające efektywne wdrażanie i realizowanie zadań w ramach programów zagranicznych” (562). W roku 2018 przeprowadzone

zostało szkolenie dedykowane wszystkim pracownikom NFOŚiGW nt.: „Ochrona danych osobowych w NFOŚiGW”, w którym wzięło udział 518 osób.

IX.2. Polityka przeciwdziałania nadużyciom finansowym w Narodowym Funduszu

Narodowy Fundusz w ramach stosowanej Polityki przeciwdziałania nadużyciom finansowym promuje kulturę organizacyjną zapewniającą utrzymanie wysokich standardów prawnych, etycznych i moralnych a także system, który w efektywny sposób ułatwia zapobieganie, wykrywanie i odpowiednie reagowanie na przypadki nadużyć finansowych oraz stałe samodoskonalenie organizacji w tym zakresie.

Podejmowane w 2018 r. wysiłki w zakresie wdrażania mechanizmów przeciwdziałania nadużyciom finansowym dotyczyły przede wszystkim:

- realizacji Polityki przeciwdziałania nadużyciom finansowym w szczególności poprzez jej uzupełnienie o nowe oświadczenie o braku konfliktu interesów o rozszerzonym zakresie podmiotowym i przedmiotowym;
- przeprowadzenia cyklu szkoleń dla pracowników oraz beneficjentów dofinansowania Narodowego Funduszu, które w szczególności prezentowały specyfikę zagadnień związanych z nadużyciami finansowymi, a także wymaganych od beneficjentów mechanizmów kontrolnych w tym zakresie;
- zamieszczenia na stronie internetowej publikacji w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym.

X. Informacja dotycząca realizacji umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU), zawieranych na podstawie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji

Rozdział niniejszy przedstawia krótkie podsumowanie realizacji przedsięwzięć ze środków uzyskanych z umów sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU) w ujęciu finansowym i ekologicznym (dane te prezentowane były już w ujęciu dziedzinowym w poprzednich rozdziałach, niniejsze podsumowanie grupuje je jedynie, biorąc po uwagę efekty wykorzystania środków uzyskanych ze sprzedaży AAU).

W ramach handlu emisjami i obrotu przewidzianymi w Protokole z Kioto jednostkami przyznanej emisji podpisano łącznie 11 umów sprzedaży jednostek AAU pomiędzy Skarbem Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanym przez ministra ds. środowiska jako Sprzedawcą, a kontrahentami zagranicznymi.

Z tytułu zawartych umów AAU na Rachunek klimatyczny (wyodrębniony rachunek bankowy Narodowego Funduszu) w latach 2009-2018 wpłynęło **796.492** tys. zł. Wpływy te, lokowane na rachunkach bankowych i powiększone o naliczone odsetki, przeznaczone są na dofinansowanie przedsięwzięć w zakresie: efektywności energetycznej w budownictwie (termomodernizacja), odnawialnych źródeł energii (biogazownie rolnicze, elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę, przyłącza do źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej) oraz energooszczędnego oświetlenia ulicznego i niskoemisyjnego transportu miejskiego.

Po opracowaniu przez Narodowy Fundusz programów priorytetowych i ogłoszeniu w ich ramach konkursów, w latach 2011-2018 zawarto 423 umowy o dofinansowanie przedsięwzięć w formie dotacji ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym w łącznej kwocie **832.494** tys. zł, z tego 4 umowy na kwotę **17.693** tys. zł zawarto w 2018 r. Planowana do osiągnięcia

wartość ograniczenia lub uniknięcia emisji CO₂ dla powyższych umów wynosi 936 tys. Mg/rok. Łącznie we wskazanym okresie wydatkowano na rzecz beneficjentów **812.787** tys. zł, w tym w 2018 r. kwotę **2.550** tys. zł.

W celu terminowego wywiązania się ze zobowiązań wynikających z umów AAU, w latach poprzednich strona polska podjęła działania skutkujące wydłużeniem okresu realizacji dla 5. umów oraz wprowadzeniem planu naprawczego wynikającego z uzgodnień z kontrahentami zagranicznymi dla 3. umów.

W okresie funkcjonowania programów priorytetowych System zielonych inwestycji do Narodowego Funduszu wpłynęło 864 wniosków dotacyjnych o dofinansowanie ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym i 517 wniosków na współfinansowanie pożyczkowe ze środków własnych Narodowego Funduszu.

Wg stanu na koniec 2018 r. ramach 5. programów priorytetowych (pp) System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme):

- część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej;
- część 2) Biogazownie rolnicze;
- część 3) Elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę;
- część 6) SOWA – Energooszczędne oświetlenie uliczne;
- GEPARD – bezemisyjny transport publiczny

podpisanych zostało łącznie 238 umów pożyczek w kwocie dofinansowania **525.932** tys. zł, dla przedsięwzięć o wartości kosztorysowej **1.288.756** tys. zł. Pożyczki finansowane są głównie ze środków pochodzących z wpływów wynikających z ustawy Prawo energetyczne.

Do końca 2018 r. spośród 11. zawartych Umów AAU, dla 9 zakończono realizację przedsięwzięć i wypłacono beneficjentom środki pieniężne. Dla umów tych zakończono również okres sprawozdawczy wynikający z ich zapisów. Kolejne 2. umowy pozostają w okresie realizacji z ostatecznym terminem zakończenia przedsięwzięć i wydatkowania środków do dnia 31.12.2020 r.

Umowy zakończone w latach 2013-2018

- 1) Umowa zawarta z partnerem Japonia 1, z dnia 03.03.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, zakończony okres sprawozdawczy.
- 2) Umowa zawarta z Organizacją Rozwoju Nowych Energii i Technologii Przemysłowych (NEDO), z dnia 09.12.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, zakończony okres sprawozdawczy.
- 3) Umowa zawarta z partnerem Japonia 2, z dnia 20.04.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 4) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy, z dnia 03.10.2011 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 5) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy, z dnia 16.11.2012 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 6) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego z dnia 03.10.2011 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 7) Umowa zawarta z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Irlandii, z dnia 05.05.2010 r. – zakończona realizacja przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.

- 8) Umowa zawarta z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego z dnia 16.11.2012 r. – zakończona realizacją przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.
- 9) Umowa zawarta z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju działającym na rzecz Rządu Hiszpanii, z dnia 09.11.2009 r. – zakończona realizacji przedsięwzięć i wypłata środków dla beneficjentów, okres sprawozdawczy zakończony.

Umowy realizowane:

- 1) **Umowa zawarta z Rządem Hiszpanii, z dnia 04.10.2012 r. – umowny termin zakończenia dla pp: System zielonych inwestycji (GIS) SOWA Energooszczędne oświetlenie uliczne – 30.06.2016 r.; System zielonych inwestycji (GIS) GAZELA Niskoemisyjny transport miejski – 31.12.2017 r.; System zielonych inwestycji (GIS) GEPARD Bezemisyjny transport publiczny – 31.12.2020 r.**

Uzyskane w ramach Umowy środki w kwocie **168.852** tys. zł przeznaczone zostały na dofinansowanie przedsięwzięć w ramach programów priorytetowych: System zielonych inwestycji (GIS) Część 6) SOWA, Część 7) GAZELA, i GEPARD. Na koniec 2018 r. kwota wpływów łącznie z odsetkami wynosiła **182.138** tys. zł.

W ramach Umowy AAU realizowanych jest 36 umów o dofinansowanie w formie dotacji: 31 przedsięwzięć wyłonionych w I konkursie pp SOWA, 1. przedsięwzięcie wyłonione w I konkursie pp GAZELA i 4 przedsięwzięcia wyłonione w I konkursie pp GEPARD w łącznej kwocie dofinansowania wynoszącej **157.912** tys. zł. (dla programu priorytetowego SOWA **74.369** tys. zł, dla programu priorytetowego GAZELA **65.850** tys. zł, dla programu priorytetowego GEPARD **17.693** tys. zł).

Na koniec 2018 r. wypłacono na rzecz beneficjentów kwotę **141.588** tys. zł.

W ramach programu priorytetowego SOWA zakończono realizację przedsięwzięć do dnia 30.06.2016 r. oraz wypłacono na rzecz beneficjentów kwotę **74.369** tys. zł. W ramach programu GAZELA wypłacono kwotę **65.850** tys. zł, a w ramach programu GEPARD wypłacono kwotę **1.369** tys. zł.

W wyniku realizacji przedsięwzięć planuje się uzyskanie efektów ekologicznych w postaci redukcji zużycia energii elektrycznej w wysokości 33.441 MWh/rok oraz redukcji emisji CO₂ w wysokości 32 tys. Mg/rok.

Umowa zawarta z Ministrem Środowiska, Łądu i Morza reprezentującym Rząd Włoch, z dnia 16.09.2015 r.

Uzyskane w ramach Umowy AAU środki w kwocie **18.860** tys. zł przeznaczone zostały na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach programu priorytetowego System zielonych inwestycji (GIS) Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej. Na koniec 2018 r. kwota wpływów łącznie z odsetkami wynosiła **19.274** tys. zł. Termin zakończenia przedsięwzięć i wydatkowania środków upłynął w dniu 31.12.2018 r.

W ramach Umowy AAU zawarto 23 umowy o dofinansowanie przedsięwzięć i wypłacono w formie dotacji łączną kwotę **21.694** tys. zł, z tego ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym kwotę **18.311** tys. zł. W 2018 r. wypłacono łącznie kwotę **4.565** tys. zł, z tego ze środków zgromadzonych na Rachunku klimatycznym kwotę **1.181** tys. zł.

Termomodernizacją objęto 74 budynki użyteczności publicznej. W wyniku realizacji przedsięwzięć, w budynkach poddanych termomodernizacji, planowane jest uniknięcie emisji CO₂ w wysokości 9,1 tys. Mg/rok.

W poniższej tabeli 44 przedstawiono informacje dotyczące dofinansowanie przedsięwzięć z wykorzystaniem środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU).

Tabela 44 Dofinansowanie przedsięwzięć z wykorzystaniem środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU) – stan na koniec 2018 r.

Poz.	Kontrahent zagraniczny	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działający na rzecz Rządu Hiszpanii	Prywatny podmiot japoński nr 1	Prywatny podmiot japoński nr 2	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) działający na rzecz Rządu Irlandii	Organizacja Rozwoju Nowych Energii i Technologii Przemysłowych (NEDO)	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy	Ministerstwo Rolnictwa, Żywności i Środowiska Hiszpanii reprezentujące Rząd Hiszpanii	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika Window 2 Funduszu Węglowego dla Europy	Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju działający w charakterze powiernika drugiej transzy Hiszpańskiego Funduszu Węglowego	Minister Środowiska, Łądu i Morza reprezentujący Rząd Włoch	Razem	
	Data podpisania umowy sprzedaży	9 listopada 2009 r.	3 marca 2010 r.	20 kwietnia 2010 r.	5 maja 2010 r.	9 grudnia 2010 r.	3 października 2011 r.	3 października 2011 r.	4 października 2012 r.	16 listopada 2012 r.	16 listopada 2012 r.	16 września 2015 r.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	15	
Środki pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych substancji (AAU)														
I.1	Środki pochodzące ze sprzedaży AAU (wydatkowane i będące do dyspozycji - stan na 31.12.2018 r. - łącznie z przychodami z oprocentowania)	tys. zł	113 017	120 885	57 514	65 226	140 843	54 339	19 271	182 138	4 157	85 258	19 274	861 922
I.2	Środki wydatkowane do 31.12.2018 r. - łącznie (w tym finansowanie kosztów Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji)	tys. zł	113 017	120 885	57 514	65 226	140 843	54 339	19 271	143 785	4 157	85 258	19 274	823 569
I.2.1	w tym w 2018 r.	tys. zł								1 717			1 352	3 069
I.3	Pozostało do rozdysponowania	tys. zł								38 353		0,4		38 353
I.4	Liczba naborów konkursowych wniosków - łącznie	szt.	(3) (Sieci II, Biomasa I, Biogaz I)	(2) (Termo II, Termo III)	(2) (Termo I, Termo III)	(6) (Termo I, Termo III, Termo IV, Biomasa I, Biogaz I, Biogaz II)	(2) (PANPIK, Termo III)	(3) Termo III, I	(3) Termo III, IV, V	(4) SOWA, GAZELA, GEPARD I, II	(2) Termo III, IV	(5) Termo II, III, IV, V, VI	(1) Termo VI	14
I.4.1	w tym w 2018 r.	szt.								1				1
I.5	Liczba podpisanych umów - łącznie	szt.	32	64	16	18	76	63	20	36	6	69	23	423
I.5.1	w tym w 2018 r.	szt.								4				4
I.6	Kwota podpisanych umów - łącznie	tys. zł	110 820	119 501	57 305	63 925	139 657	53 860	18 934	157 911	3 948	84 939	21 694	832 494
I.6.1	w tym w 2018 r.	tys. zł								17 693				17 693
I.7	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć - łącznie	tys. zł	253 084	397 850	185 446	250 782	300 814	220 882	73 850	292 109	16 559	323 644	98 358	2 413 378
I.7.1	w tym z umów podpisanych w 2018 r.	tys. zł								56 329				56 329
I.8	Liczba przedsięwzięć zakończonych do 31.12.2018 r. - łącznie	szt.	32	64	16	18	76	63	20	32	6	69	23	419
I.8.1	w tym zakończonych w 2018 r.	szt.											6	6

XI. Załączniki

Załącznik 1

Wyciąg z Bilansu Narodowego Funduszu wg stanu na koniec 2018 r. (kwoty w tys. zł)

AKTYWA	2017	2018
Aktywa trwałe	5 642 473	5 529 263
Wartości niematerialne i prawne	1 369	983
Rzeczowe aktywa trwałe	45 710	44 084
Należności długoterminowe	4 601 250	4 351 292
Inwestycje długoterminowe	994 144	1 132 904
Aktywa obrotowe	7 308 636	8 041 603
Zapasy	0	0
Należności krótkoterminowe	822 622	834 041
Należności od pozostałych jednostek	822 622	834 041
Inwestycje krótkoterminowe	6 486 014	7 207 562
Krótkoterminowe aktywa finansowe	6 486 014	7 207 562
w pozostałych jednostkach	0	0
środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	6 486 015	7 207 562
AKTYWA RAZEM	12 951 109	13 570 866

PASYWA	2017	2018
Kapitał (fundusz) własny	12 915 003	13 538 458
Kapitał (fundusz) podstawowy	11 804 973	12 834 013
Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	80 990	80 990
Zysk (strata) netto	1 029 040	623 455
Zobowiązania i rezerwy zobowiązania	36 106	32 408
Rezerwy na zobowiązania	15 728	16 366
Zobowiązania	10 561	6 287
Rozliczenia międzyokresowe	9 817	9 755
PASYWA RAZEM	12 951 109	13 570 866

Wyciąg z Rachunku zysków i strat Narodowego Funduszu za rok 2018 r. (kwoty w tys. zł)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT		2017	2018
A.	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	1 614 822	1 363 853
A.1	Oplaty i kary za korzystanie ze środowiska	296 720	285 217
A.2	Oplaty eksploatacyjne i koncesyjne	272 677	277 108
A.3	Oplaty produktowe	9 630	15 221
A.4	Oplaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	1 448	974
A.5	Oplaty z ustawy - Prawo wodne	10 180	88 775
A.6	Oplaty i kary z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz opłaty za NO _x i SO ₂	21 453	20 013
A.7	Oplaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	-16 331	1 472
A.8	Oplaty za substancje zubożające warstwę ozonową	0	0
A.9	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne	518 997	557 170
A.10	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o efektywności energetycznej	416 374	784
A.11	Oplaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o odnawialnych źródłach energii	464	63 031
A.12	Oplaty i kary wynikające z ustawy o zużyciu sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	185	505
A.13	Kary wynikające z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	2	13
A.14	Kary wynikające z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów	500	352
A.15	Kary wynikające z ustawy o odpadach	3 034	3 329
A.16	Wpływy z kar pieniężnych wymierzanych na podstawie art. 315a ustawy Prawo ochrony środowiska	62	291
A.17	Wpływy z nawiązek wymierzanych na podstawie kodeksu karnego	22	84
A.18	Dotacje z budżetu państwa na Pomoc Techniczną	35 093	35 157
A.19	Dotacja celowa w związku z nałożeniem przez KE korekt systemowych w ramach projektów POIiŚ i FS 2000-2006	22 830	5 545
A.20	Dotacja celowa - Fundusz Małych Grantów MF EOG/NMF (5%)	804	0
A.21	Dotacja celowa - Fundusz Współpracy Dwustronnej MF EOG/NMF	3 876	2
A.22	Dotacja celowa - Projekt PDE	8 328	8 322
A.23	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	0	84
A.24	Pozostałe przychody	8 474	404
B.	Koszty działalności operacyjnej	734 524	884 265
B.1	Wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	641 532	786 109
	Dofinansowanie zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe	157 520	129 862
	Dotacja celowa dla beneficjentów w związku z nałożeniem przez KE korekt systemowych w ramach projektów POIiŚ i FS 2000-2006	22 831	5 544
	Dotacja celowa - Fundusz Małych Grantów MF EOG / NMF (5%)	804	0
	Dotacja celowa - Fundusz Współpracy Dwustronnej MF EOG/NMF	3 876	2
	Dotacja celowa - Projekt PDE	8 328	8 322
	Dotacje	431 899	620 507
	Częściowe umorzenia pożyczek	16 274	21 871
	Pozostałe wydatki	0	0
B.2	Koszty funkcjonowania organów i biura	92 992	98 156
C.	Zysk/strata ze sprzedaży (A-B)	880 298	479 587
D.	Pozostałe przychody operacyjne	7 673	430
D.1	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	1 906	67
D.2	Inne przychody operacyjne	5 767	363
E.	Pozostałe koszty operacyjne	102	458
E.1	Inne koszty operacyjne	102	458
F.	Zysk/strata na działalności operacyjnej (C+D-E)	887 869	479 559
G.	Przychody finansowe	240 182	242 489
G.1	Dywidendy i udziały w zyskach	0	0
G.2	Odsetki	236 365	237 785
G.3	Zysk ze zbycia inwestycji	15	2 623
G.4	Inne	3 802	2 081
H.	Koszty finansowe	99 011	98 593
H.1	Odsetki	2	0
H.2	Aktualizacja wartości inwestycji	75 000	98 542
H.3	Inne	24 009	51
I.	Zysk/strata brutto = netto (F+G-H)	1 029 040	623 455

Wyciąg z Rachunku przepływów pieniężnych Narodowego Funduszu za rok 2018 r. (kwoty w tys. zł)

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	2017	2018
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk / strata netto	1 029 040	623 455
Korekty razem	513 009	303 558
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 542 049	927 013
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	10 754	6 950
Wydatki	69 219	212 416
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-58 465	-205 466
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A+/-B+/-C)	1 483 583	721 547
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	1 483 583	721 547
F. Środki pieniężne na początek okresu	5 002 431	6 486 014
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-D)	6 486 014	7 207 562

Wyciąg z Zestawienia zmian w Funduszu własnym Narodowego Funduszu za rok 2018 r. (kwoty w tys. zł)

ZESTAWIENIE ZMIAN w FUNDUSZU WŁASNYM	2017	2018
I Fundusz własny na początek okresu (BO)	11 885 963	12 915 003
Ia. Fundusz własny na początek okresu (BO), po korektach	11 885 963	12 915 003
Fundusz statutowy na początek okresu	11 151 838	11 804 973
Fundusz statutowy na koniec okresu	11 804 973	12 834 013
Fundusz rezerwowy na koniec okresu	80 990	80 990
Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu		
Wynik netto	1 029 040	623 455
II. Fundusz własny na koniec okresu (BZ)	12 915 003	13 538 458

Załącznik 2

Wydatkowanie środków Narodowego Funduszu w układzie programów priorytetowych w 2018 r.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	12 992		195 338	150 120	358 450	287 996	646 446
I.1	Ochrona przyrody i krajobrazu	2 424		12 629	526	15 579	22 912	38 491
I.1.1	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo	2 424		9 800		12 224		12 224
I.1.2	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			520	526	1 046		1 046
I.1.3	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo - program rozliczany. Część 3) Wsparcie działań Białowieckiego Parku Narodowego ze środków przekazanych przez EkoFundusz			2 249		2 249		2 249
I.1.4	Współfinansowanie V osi priorytetowej PO IIŚ 2007-2013 - ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych - program rozliczany			60		60		60
I.1.5	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna						22 912	22 912
I.2	LIFE-program działań na rzecz środowiska i klimatu	9 036		14 564	2 195	25 795		25 795
I.2.1	Współfinansowanie programu LIFE	9 036		14 564	2 195	25 795		25 795
I.3	Geologia			110 126		110 126		110 126
I.3.1	Geologia i górnictwo. Część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych			110 126		110 126		110 126
I.4	Górnictwo	447		25 899	1 118	27 464		27 464
I.4.1	Geologia i górnictwo. Część 2) Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin	447		25 899	1 118	27 464		27 464
I.5	Ochrona powierzchni ziemi	1 085		32 120	146 281	179 486	265 084	444 570
I.5.1	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 1) Selekttywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów			7 872		7 872		7 872
I.5.2	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami				144 883	144 883		144 883
I.5.3	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 4) Dofinansowanie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji			3 303		3 303		3 303
I.5.4	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 5) Międzynarodowe przemieszczanie odpadów	292				292		292
I.5.5	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 6) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko				1 398	1 398		1 398
I.5.6	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 9) Gospodarowanie substancjami zubożającymi warstwę ozonową i niektórymi fluorowanymi gazami cieplarnianymi - część programu rozliczana			509		509		509
I.5.7	Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych			16 331		16 331		16 331
I.5.8	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest ²			4 105		4 105		4 105
I.5.9	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami	793				793		793
I.5.10	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi						54 338	54 338
I.5.11	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego						210 746	210 746

Załącznik 2 cd.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
II	Poprawa stanu środowiska	34 183	27 661	4 943	177 115	243 902	1 407 783	1 651 685
II.1	Ochrona wód		27 661	63	177 115	204 839	1 407 783	1 612 622
II.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych		5 992		26 203	32 195		32 195
II.1.2	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko		17 301		150 912	168 213		168 213
II.1.3	Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego - program rozliczany			63		63		63
II.1.4	Pozostałe wypłaty w dziedzinie - rozliczane umowy poza programami priorytetowymi		4 368			4 368		4 368
II.1.5	PO IiS 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach						1 407 783	1 407 783
II.2	Monitoring Środowiska	34 183		4 880		39 063		39 063
II.2.1	Wspieranie działalności monitoringu środowiska . Część 1) Monitoring środowiska	34 183		2 130		36 313		36 313
II.2.2	Wspieranie działalności monitoringu środowiska . Część 2) Służba hydrologiczno-meteorologiczna			2 750		2 750		2 750
III	Mitygacja i adaptacja do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych dla ochrony ludzi	3 958	16	151 874	296 630	452 478	743 813	1 196 291
III.1	Ochrona atmosfery i klimatu		16	99 942	217 239	317 197	343 118	660 315
III.1.1	Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie			13 182	8	13 190		13 190
III.1.2	Poprawa jakości powietrza. Część 3) LEMUR - Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej			95	4 468	4 563		4 563
III.1.3	Poprawa jakości powietrza. Część 5) Budynki użyteczności publicznej o podwyższonym standardzie energooszczędności			1 096	561	1 657		1 657
III.1.4	System Zielonych Inwestycji (GIS - Green Investment Scheme). Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej - program rozliczany			4 565	5 432	9 997		9 997
III.1.5	System Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme). Gepard - Bezemisyjny transport publiczny			1 369		1 369		1 369
III.1.6	Poprawa efektywności energetycznej- program rozliczany. Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych			1 070		1 070		1 070
III.1.7	Współfinansowanie IV osi priorytetowej PO IiS 2007-2013 - przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska - program rozliczany.		16			16		16
III.1.8	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Porozumienie pomiędzy Ministrem Środowiska, Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym oraz Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej określające zasady finansowania zadań Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.			19 022		19 022		19 022
III.1.9	SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 3) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii - część programu rozliczana			12 471	26 850	39 321		39 321
III.1.10	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 4) KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych, odnawialnych źródeł energii - część programu rozliczana ²			41 125		41 125		41 125
III.1.11	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki. Część 1) E-KUMULATOR - Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu ³				146 573	146 573		146 573

Załącznik 2 cd.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
III.1.12	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki. Część 2) Współfinansowanie projektów w ramach I osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020 - Zmniejszenie emisyjności gospodarki				32 484	32 484		32 484
III.1.13	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki. Część 4) EWE - Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach				863	863		863
III.1.14	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych ³			5 950		5 950		5 950
III.1.15	Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki - program rozliczany			-3		-3		-3
III.1.16	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy						-47	-47
III.1.17	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej						27 203	27 203
III.1.18	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach						296	296
III.1.19	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach publicznych						64 253	64 253
III.1.20	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym - forma zwrotna						3 724	3 724
III.1.21	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Działanie 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu						159 385	159 385
III.1.22	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji						31 041	31 041
III.1.23	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Podziałanie 1.6.2 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji						57 263	57 263
III.2	Gospodarka wodna			20 031		20 031		20 031
III.2.1	Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych			20 031		20 031		20 031
III.3	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	3 958		23 579	79 391	106 928	400 695	507 623
III.3.1	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków. Część 1) Dostosowanie do zmian klimatu			2 789	79 391	82 180		82 180
III.3.2	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków. Część 2) Zapobieganie i likwidacja skutków nadzwyczajnych zagrożeń	3 958		85		4 043		4 043
III.3.3	Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych			20 705		20 705		20 705
III.3.4	PO IiŚ 2014-2020 oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska						400 695	400 695
III.4.	Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE			8 322		8 322		8 322

Załącznik 2 cd.

Poz.	Cele i kierunki wydatkowania środków	Wyплаты środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (tys. zł)						
		Środki własne Narodowego Funduszu					Wydatkowanie środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM wypłaty środków własnych Narodowego Funduszu i obsługiwanych środków europejskich (7+8)
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa jednostkom budżetowym	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego	Pożyczki	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5+6)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
IV	Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	78 729		248 998	22 578	350 305		350 305
IV.1	Edukacja ekologiczna	9 172		10 925		20 097		20 097
IV.1.1	Edukacja ekologiczna	9 172		10 229		19 401		19 401
IV.1.2	Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju			694		694		694
IV.1.3	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy			2		2		2
IV.2	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	69 557		236 097		305 654		305 654
IV.2.1	Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych	69 557		14 473		84 030		84 030
IV.2.3	Przygotowanie i obsługa 24. sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP 24)			221 624		221 624		221 624
IV.3	Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych			476		476		476
IV.5	Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej			1 500		1 500		1 500
IV.6	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION				22 578	22 578		22 578
V	Pozostałe działania rozliczane w ramach dotacji i pożyczek: umorzenia pożyczek, korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006, kapitałowe finansowanie ochrony środowiska			27 416	210 000	237 416		237 416
V.1	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska				210 000	210 000		210 000
V.2	Umorzenia			21 871		21 871		21 871
V.3	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006			5 545		5 545		5 545
	RAZEM	129 862	27 677	628 569	856 443	1 642 551	2 439 592	4 082 143

- 1 - realizacja pozycji była planowana w celu z poz. V.
2 - realizacja pozycji była planowana w celu z poz. II.
3 - realizacja pozycji była planowana w celu z poz. IV.

Załącznik 3

Podpisane w 2018 r. w Narodowym Funduszu umowy w układzie programów priorytetowych

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2018 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	7 346	151 635	79 456	238 437	812 635	1 051 072
I.1	Ochrona przyrody i krajobrazu		15 393		15 393	26 900	42 293
I.1.1	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo		13 805		13 805		13 805
I.1.2	Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko		1 588		1 588		1 588
I.1.3	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna - środki europejskie					26 900	26 900
I.2	LIFE-program działań na rzecz środowiska i klimatu	5 608	15 196	5 285	26 089		26 089
I.2.1	Współfinansowanie programu LIFE	5 608	15 196	5 285	26 089		26 089
I.3	Geologia		109 871		109 871		109 871
I.3.1	Geologia i górnictwo. Część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych		109 871		109 871		109 871
I.4	Ochrona powierzchni ziemi	468	8 297	72 994	81 759	785 735	867 494
I.4.1	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów		4 994		4 994		4 994
I.4.2	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami			41 920	41 920		41 920
I.4.3	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 4) Dofinansowanie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji		3 303		3 303		3 303
I.4.4	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 5) Międzynarodowe przemieszczanie odpadów	468			468		468
I.4.5	Racjonalna gospodarka odpadami. Część 6) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			29 627	29 627		29 627
I.4.6	Ochrona powierzchni ziemi. Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych			367	367		367
I.4.7	Ochrona powierzchni ziemi. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			1 080	1 080		1 080
I.4.8	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi - środki europejskie					506 231	506 231
I.4.9	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego - środki europejskie					279 504	279 504

Załącznik 3 cd.

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2018 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
I.5	Górnictwo	1 270	2 878	1 177	5 325		5 325
I.5.1	Geologia i górnictwo. Część 2) Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobycia kopalin	1 270	2 878	1 177	5 325		5 325
II	Poprawa stanu środowiska	20 740		468 650	489 390	1 814 636	2 304 026
II.1	Ochrona wód			468 650	468 650	1 814 636	2 283 286
II.1.1	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych			70 390	70 390		70 390
II.1.2	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. Część 2) Współfinansowanie projektów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko			398 260	398 260		398 260
II.1.3	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach - środki europejskie					1 814 636	1 814 636
II.2	Monitoring Środowiska	20 740			20 740		20 740
II.2.1	Wspieranie działalności monitoringu środowiska. Część 1) Monitoring środowiska	20 740			20 740		20 740
III	Mitygacja i adaptacja do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych dla ochrony ludzi	4 400	1 314 277	908 632	2 227 309	1 095 723	3 323 032
III.1	Ochrona atmosfery i klimatu		1 229 059	753 456	1 982 515	964 268	2 946 783
III.1.1	Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie		378 102	1 363	379 465		379 465
III.1.2	Poprawa jakości powietrza. Część 3) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej		18	819	837		837
III.1.3	Poprawa jakości powietrza. Część 5) Budynki użyteczności publicznej o podwyższonym standardzie energooszczędności		3 246	5 337	8 583		8 583
III.1.4	System Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme). Gepard - Bezemisyjny transportu publiczny		17 693	9 720	27 413		27 413
III.1.5	Czyste powietrze		830 000	174 000	1 004 000		1 004 000
III.1.6	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki. Część 1) E-KUMULATOR - Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu			457 867	457 867		457 867
III.1.7	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki. Część 1) Współfinansowanie projektów POIIŚ 2014-2020 Zmniejszenie emisyjności gospodarki			100 513	100 513		100 513
III.1.8	Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki. Część 4) EWE - Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach			3 837	3 837		3 837

Załącznik 3 cd.

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2018 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
III.1.9	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" poddziałanie 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej - środki europejskie					35 870	35 870
III.1.10	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach - środki europejskie					170 065	170 065
III.1.11	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" poddziałanie 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej - środki europejskie					73 532	73 532
III.1.12	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" poddziałanie 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym - środki europejskie					139 762	139 762
III.1.13	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu - środki europejskie					239 474	239 474
III.1.14	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.6.1 Źródła wysokosprawnej kogeneracji - środki europejskie					276 743	276 743
III.1.15	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa I " Zmniejszenie emisyjności gospodarki" działanie 1.6.2 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji - środki europejskie					28 822	28 822
III.2	Gospodarka wodna					131 455	131 455
III.2.1	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska - środki europejskie					131 455	131 455
III.3	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	4 400	85 218	155 176	244 794		244 794
III.3.1	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków. Część 1) Dostosowanie do zmian klimatu	4 400	10 838	155 176	170 414		170 414
III.3.2	Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych		74 380		74 380		74 380
IV	Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	348 058	36 886	110 180	495 124	52 512	547 636
IV.1	Edukacja ekologiczna	20 111	25 636		45 747	52 512	98 259
IV.1.1	Edukacja ekologiczna	20 111	25 636		45 747		45 747
IV.1.2	PO IIŚ 2014-2020 oś priorytetowa II "Ochrona Środowiska" działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna - środki europejskie					52 512	52 512

Załącznik 3 cd.

Poz.	Cele i kierunki alokowania środków	Podpisane w 2018 r. umowy w układzie programów priorytetowych NFOŚiGW i środków europejskich (tys. zł)					
		Środki własne Narodowego Funduszu				Kwota podpisanych umów ze środków europejskich obsługiwanych lub będących w dyspozycji Narodowego Funduszu	RAZEM kwota podpisanych umów (6+7)
		Finansowanie dotacyjne		Finansowanie pożyczkowe i kapitałowe	RAZEM ze środków własnych Narodowego Funduszu (3+4+5)		
		Środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym	Pozostałe formy finansowania dotacyjnego				
1	2	3	4	5	6	7	8
IV.2	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	327 947	6 350		334 297		334 297
IV.2.1	Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych	85 785			85 785		85 785
IV.2.2	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Przygotowanie i obsługa 24. sesji Konferencji Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP 24)	242 162	6 350		248 512		248 512
IV.3	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych		3 400		3 400		3 400
IV.4	Zadania wskazane przez ustawodawcę. Wspieranie ekologicznych form transportu oraz ochrona środowiska w żegludze śródlądowej		1 500		1 500		1 500
IV.5	SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. Część 2) REGION			110 180	110 180		110 180
V	Pozostałe działania rozliczane w ramach dotacji i pożyczek: umorzenia pożyczek, korekta systemowa dla przedsięwzięć ISPA/FS, kapitałowe finansowanie ochrony środowiska		25 824	210 000	235 824		235 824
V.1	Kapitałowe finansowanie ochrony środowiska			210 000	210 000		210 000
V.2	Umorzenia		20 279		20 279		20 279
V.3	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności 2000-2006		5 545		5 545		5 545
	RAZEM	380 544	1 528 622	1 776 918	3 686 084	3 775 506	7 461 590

Załącznik 4

Złożone wnioski o dofinansowanie i zawarte umowy w 2018 r.

Wnioski złożone w Narodowym Funduszu w 2018 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Wnioski złożone w 2018 r.		
		Liczba wniosków	Wnioskowane dofinansowanie (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)
1	2	3	4	5
1	Ochrona wód	68	1 403 328	5 932 016
	w tym:			
1.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	60	1 316 636	5 793 418
2	Gospodarka wodna	2	8 936	13 893
3	Ochrona klimatu i atmosfery	728	5 347 056	10 966 374
	w tym:			
3.1	Oś priorytetowa I PO liŚ 2014-2020 - środki UE	408	3 274 218	6 764 217
3.2	Oś priorytetowa I PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	42	1 122 666	2 044 109
3.3	Umorzenia pożyczek i kredytów	8	10 872	95 154
3.4	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	3	2 223	6 996
4	Ochrona powierzchni ziemi	485	1 375 250	2 797 449
	w tym:			
4.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - środki UE	145	1 007 862	1 560 261
4.2	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	5	183 211	772 280
4.3	Umorzenia pożyczek i kredytów	9	27 640 *	212 116
4.4	W ramach zobowiązań wieloletnich wynikających z opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji - dopłaty dla powiatów i gmin	264	3 304	3 304
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	116	425 357	564 584
	w tym:			
5.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - środki UE	12	37 195	44 302
5.2	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	14	8 638	61 607
6	Górnictwo	8	21 339	21 444
7	Geologia	39	490 265	541 167
8	Monitoring Środowiska	19	433 004	439 462
9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	56	375 469	593 231
	w tym:			
9.1	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	8	22 052	86 452
10	Edukacja ekologiczna	119	199 866	252 393
11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	52	382 934	466 155
	w tym:			
11.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 - współfinansowanie	31	127 118	187 788
12	Wnioski różne	66	836 406	1 466 834
	w tym:			
12.1	Oś priorytetowa II PO liŚ 2014-2020 (działanie 2.1) - środki UE	31	573 579	815 281
12.2	LIFE - współfinansowanie	9	27 161	79 631
12.3	Środki do udostępnienia wojewódzkim funduszom na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska	24	189 702	511 277
13	Razem NFOŚiGW - środki własne	1 162	6 406 356	14 870 941
14	Razem NFOŚiGW - środki europejskie	596	4 892 854	9 184 061
15	Razem NFOŚiGW - środki własne i europejskie (13+14)	1 758	11 299 210	24 055 002

* - dla umorzeń w kolumnie 4 wykazano maksymalną kwotę możliwego umorzenia

Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2018 r.

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Wskaźnik 4/5 (%)
1	2	3	4	5	6
1	Ochrona wód	163	2 283 286	4 717 559	48,4%
	z tego:				
1.1	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	112	1 814 636	4 589 126	48,2%
1.2	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - współfinansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	45	398 260		
1.3	Pozostałe finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	6	70 390	128 433	54,8%
2	Gospodarka wodna - finansowanie dotacyjne	3	131 455	156 818	83,8%
	z tego:				
2.1	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	3	131 455	156 818	83,8%
3	Ochrona klimatu i atmosfery	218	2 946 783	4 656 178	63,3%
	z tego:				
3.1	Oś priorytetowa I PO IiŚ 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	83	654 441	2 244 464	47,4%
3.2	Oś priorytetowa I PO IiŚ 2014-2020 - finansowanie pożyczkowe UE	34	309 827		
3.3	Oś priorytetowa I PO IiŚ 2014-2020 - współfinansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	12	100 513		
3.4	Pozostałe finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	57	1 229 059	1 318 086	93,2%
3.5	Pozostałe finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	32	652 943	1 093 628	59,7%
4	Ochrona powierzchni ziemi	329	867 494	1 491 346	58,2%
	z tego:				
4.1	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	58	785 735	1 423 977	57,3%
4.2	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - współfinansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	4	30 707		
4.3	Pozostałe finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	2	42 287	58 604	72,2%
4.4	Pozostałe finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	265	8 765	8 765	100,0%
	w tym:				
4.4.1	W ramach zobowiązań wieloletnich wynikających z opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji - dopłaty dla powiatów i gmin	263	3 303	3 303	100,0%
5	Ochrona przyrody i krajobrazu	61	42 293	60 374	70,1%
	z tego:				
5.1	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	10	26 900	45 308	62,9%
5.2	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - współfinansowanie dotacyjne NFOŚiGW	6	1 588		
5.3	Pozostałe finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	45	13 805	15 066	91,6%
6	Górnictwo	6	5 325	5 878	90,6%
	z tego:				
6.1	Finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	1	1 177	1 177	100,0%
6.2	Finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	5	4 148	4 701	88,2%
7	Geologia - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	10	109 871	111 311	98,7%
8	Monitoring Środowiska - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	7	20 740	27 342	75,9%
9	Zapobieganie klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	34	244 794	381 992	64,1%
	z tego:				
9.1	Finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	4	155 176	278 804	55,7%
9.2	Finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	30	89 618	103 188	86,8%
10	Edukacja ekologiczna	37	98 259	116 133	84,6%
	w tym:				
10.1	Oś priorytetowa II PO IiŚ 2014-2020 - finansowanie dotacyjne UE	12	52 512	65 688	
10.2	Finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	25	45 747	50 445	

Umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2018 r. cd.

Poz.	Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Wskaźnik 4/5 (%)
1	2	3	4	5	6
11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	14	334 297	352 463	94,8%
12	Dofinansowanie przedsięwzięć WFOŚiGW z zakresu ochrony środowiska lub gospodarki wodnej "REGION" - finansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	3	110 180	208 491	52,8%
13	Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce. Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	6	3 400	4 422	76,9%
14	LIFE - współfinansowanie	11	26 089	93 621	27,9%
	z tego:				
14.1	Life - współfinansowanie pożyczkowe NFOŚiGW	2	5 285	93 621	27,9%
14.2	Life - współfinansowanie dotacyjne NFOŚiGW	9	20 804		
15	Ekologiczne formy transportu - żegluga śródlądowa - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	1	1 500	1 500	100,0%
16	Umorzenia pożyczek - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	9	20 279	132 300	15,3%
17	Korekta systemowa ISPA/Fundusz Spójności - finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	1	5 545	702 225	0,8%
18	Inwestycje kapitałowe - finansowanie kapitałowe NFOŚiGW	1	210 000	210 000	100,0%
19	Razem NFOŚiGW - środki własne	602	3 686 084	13 429 953	55,6%
	z tego:				
19.1	finansowanie pożyczkowe i kapitałowe NFOŚiGW	112	1 776 918		
19.2	finansowanie dotacyjne NFOŚiGW	490	1 909 166		
20	Razem NFOŚiGW - środki europejskie	312	3 775 506		
	z tego:				
20.1	finansowanie pożyczkowe UE	34	309 827		
20.2	finansowanie dotacyjne UE	278	3 465 679		
21	Razem NFOŚiGW - środki własne i europejskie (19+20)	914	7 461 590		

XII. Spis rysunków

Rysunek 1	Zawieranie umów w ramach PO liś 2014-2020 narastająco w 2018 r.	7
Rysunek 2	Struktura dziedzicowa finansowania ochrony środowiska dla umów zawieranych przez Narodowy Fundusz w 2018 r.	9
Rysunek 3	Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2018 r.	20
Rysunek 4	Złożone w 2018 r wnioski o dofinansowanie w ramach PO liś 2014-2020 w układzie działań lub poddziałań programu.	31

XIII. Spis tabel

Tabela 1	Liczba i kwoty zawartych w latach 2016-2018 umów na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej – zestawienie syntetyczne (tys. zł)	8
Tabela 2	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w Narodowym Funduszu w 2018 r. w porównaniu do 2017 r.	11
Tabela 3	Plan finansowy Narodowego Funduszu na 2018 r. i jego wykonanie (dane w zaokrągleniu do tys. zł)	14
Tabela 4	Środki pieniężne Narodowego Funduszu w 2018 r. – układ źródeł finansowania (dane w zaokrągleniu do tys. zł)	16
Tabela 5	Wpływy i wydatki środków finansowych w 2018 r. w porównaniu do 2017 r. (dane w zaokrągleniu do tys. zł)	17
Tabela 6	Wykonanie planu kosztów w układzie zadaniowym w 2018 r.	24
Tabela 7	Wnioskowane i przyznane w 2018 r. dofinansowanie dla beneficjentów końcowych w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze” – układ województw	27
Tabela 8	Środki europejskie – dotacyjne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2018 r. (tys. zł)	29
Tabela 9	Umowy zawarte w ramach PO liś 2014-2020 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2018 r.)	32
Tabela 10	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie poddziałania 1.1.1 PO liś 2014-2020	34
Tabela 11	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 1.2 PO liś 2014-2020	35
Tabela 12	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie poddziałania 1.3.1 PO liś 2014-2020	36
Tabela 13	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie poddziałania 1.3.2 PO liś 2014-2020	37
Tabela 14	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 1.5 PO liś 2014-2020	39
Tabela 15	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych oraz zakończonych w 2018 r. w zakresie poddziałania 1.6.1 PO liś 2014-2020	41
Tabela 16	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie poddziałania 1.6.2 PO liś 2014-2020	42
Tabela 17	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych i zakończonych w 2018 r. w zakresie działania 2.1 PO liś 2014-2020	43
Tabela 18	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 2.2 PO liś 2014-2020	44
Tabela 19	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 2.3 PO liś 2014-2020	45
Tabela 20	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 2.4 PO liś 2014-2020	46
Tabela 21	Efekty ekologiczne lub rzeczowe z umów podpisanych w 2018 r. w zakresie działania 2.5 PO liś 2014-2020	47

Tabela 22	Efekty ekologiczne w zakresie MF EOG i NMF z umów podpisanych i umów zakończonych w 2018 r.....	48
Tabela 23	Umowy zrealizowane w ramach PO IiŚ 2007-2013 dotyczące środków obsługiwanych przez Narodowy Fundusz (stan na 31.12.2018 r.) – kwoty w tys. zł.....	50
Tabela 24	Zwrotne finansowanie ochrony środowiska przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich i współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2018 r. (tys. zł)	57
Tabela 25	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach w 2018 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł).....	58
Tabela 26	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2018 r. (tys. zł).....	59
Tabela 27	Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć realizowanych bez udziału środków europejskich – finansowanie w dziedzinach dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2018 r. (tys. zł).....	60
Tabela 28	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań realizowanych bez udziału środków europejskich przez państwowe jednostki budżetowe w 2018 r. – finansowanie w dziedzinach (tys. zł).....	61
Tabela 29	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich w 2018 r. – zestawienie zbiorcze (tys. zł).....	62
Tabela 30	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w 2018 r. (tys. zł)	63
Tabela 31	Środki przekazane do budżetu państwa na dofinansowanie zadań państwowych jednostek budżetowych w 2018 r. – współfinansowanie środków europejskich (tys. zł).....	63
Tabela 32	Współfinansowanie przez Narodowy Fundusz, w formie dotacji, przedsięwzięć realizowanych z udziałem środków europejskich dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych w 2018 r. (tys. zł)	64
Tabela 33	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie ochrony wód	65
Tabela 34	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie gospodarki wodnej	66
Tabela 35	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie ochrony atmosfery i klimatu.....	68
Tabela 36	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi	70
Tabela 37	Efekty ekologiczne z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu	71
Tabela 38	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinach górnictwa i geologii	73
Tabela 39	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie monitoringu środowiska	74
Tabela 40	Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków	75
Tabela 41	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie edukacji ekologicznej	76
Tabela 42	Efekty rzeczowe z umów zawartych i zakończonych w 2018 r. w dziedzinie ekspertyz i prac naukowo-badawczych.....	78
Tabela 43	Zatrudnienie w Narodowym Funduszu w 2018 r.....	79
Tabela 44	Dofinansowanie przedsięwzięć z wykorzystaniem środków pochodzących ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji (AAU) – stan na koniec 2018 r.....	85